

KULTURA

Forex Commerce d.o.o.
Smrečnikova ulica 19
8000 Novo mesto

ABC Cibic Novo mesto d.o.o.
projektiranje, svetovanje, nadzor
Novi trg 1, Novo mesto
tel.: 07 33 70 320

MARJAN ŠMALC s.p.
041/671-461, fax: 07/33-25-968
PROVA e-mail: marjan.smalc@siol.net
VARNOST PRI DELU - POŽARNA VARNOST

ARHITEKTON d.o.o.
Novi trg 9, 8000 Novo mesto
tel.: 07 33 71 520
fax: 07 33 71 521
gsm: 041 671 338
projektiranje
inženiring

AURORA
HOBI & ART
Breg 1, Novo mesto, tel.: 07 33 23 055

Avtogalant
izdelava in prodaja
izpušnih cevi
in katalizatorjev
Ob potoku 10, Novo mesto
tel. 07 3346 111, fax. 07 33 46 113

AVTOHIŠA ADRIA
Avtohiša Adria Plus
Podbeškova 13, Novo mesto

Avtohiša Berus
Podbeškova 1, Novo mesto
Servisno prodajni center
vozil Volkswagen in Audi
07 371 98 00

AVTOŠOLA RIBA
Ulica stare pravde 15
Novi trg 11, Novo mesto
tel: 07/ 33 26 722
m-tel: 041 671 480

Branko Tratar s.p.
projektiranje,
posl. posredovanje, nadzor
Ul. talcev 2, Novo mesto
tel.: 07 33 80 900
PROJEKT biro

Konvikt
REKLAMNA AGENCIJA

Moba
Izdelava posteljnih vložkov Latoflex
Stopiče

GOZDNO GOSPODARSTVO NOVO MESTO d.d.
Gubčeva 15, 8000 Novo mesto
Telefon: h.c. 07/33 21 065

RENAULT
TIMI d.o.o. Novo mesto
Smolenja vas 10 a, Novo mesto
Tel: 07/3374-200, fax: 3374-202
• POOBLAŠČENI SERVIS VOZIL RENAULT
• AVTOELEKTRIKA • VULKANIZERSTVO

ORIKS
VOĐENJE POSLOVNIH KNJIG ZA PODJETJA IN
SAMOSTOJNE PODJETNIKE TER POMOČ
OD USTANOVITVE DO REGISTRACIJE PODJETJA
Mira Lalič
Danila Bučarja 22 tel.: 07/ 33 73 380, 33 73 381
8000 Novo mesto fax: 07/ 33 73 382
GSM: 041/ 682 - 470
UPOŠTEVAMO KARTICO OBRTNIK OBRTNIKU!
Podružnica Žužemberk tel.: 07/ 36 91 960

DARO BIRO
Rozalja Judež s.p.
Velika Cikava 12B
8000 Novo mesto
tel./fax: 07/33 72 930, mobilni: 031 293 661
delovni čas: od pon. do pet. od 8. do 15. ure
e-mail: daro.biro@siol.net
GSM: 041 643 133

LESBO mizarstvo lesbo.mizarstvo@volja.net
Jože Bogovič, s.p.
Izdelava masivnih postelj in posteljnih vložkov
tel: 07/33 46 586, gsm: 041 385 670, fax: 07/33 46 587

Elica Križ s.p.
Pridobivanje upravne in gradbene dokumentacije
Ljubljanska cesta 4, Novo mesto
tel.: 07 33 24 851

Gradbeno projektiranje in inženiring d.o.o. GPI
Ljubljanska cesta 26, Novo mesto
tel.: 07 33 77 630, www.gpi.si

INFOTEHNA
Glavni trg 20, Novo mesto
tel.: 07 39 30 600

STROJNI TLAKI
LAPROM
www.laprom.si
LAPROM d.o.o., ulica 28. maja 1, Ljubljana
GSM: 041-772-686

MONTAŽA IN POPRAVILNO VODOVODNIH INŠTALACIJ
Jernej Jakše s.p.
Bršljin 32, Novo mesto
gsm: 070 875 032

Računovodski servis
Jožica Bukovec s.p.
Adamičeva ulica 2
tel.: 07 33 79 130

AICO Novo mesto d.o.o.
Podbeškova ulica 32
OBRTNA CONA CIKAVA
Tel.: 07/ 33 80 610, fax: 07/ 33 80 611
aico.doo@siol.net • www.aico-nm.si

stia d.o.o. Novo mesto
info@stia.si
tel.: 07 39 34 780 - fax: 07 39 34 789

VRTINEC
Video produkcija d.o.o.
tel.: 07 33 70 210
http://www.studio-vrtinec.si

fine cars d.o.o.
Prodaja vozil
Bajčeva 6, Novo mesto
Tel./fax: 07 33 80 860

Vse na enem mestu: izleti, potovanja, sejmi, letovanja, zimovanja, letalske vozovnice za posameznike in skupine!
KOMPAS NOVO MESTO d.o.o.
tel. 07/39 31 520
PONUDBA SKORAJ VSEH
AGENCIJ NA ENEM MESTU

KAMNOSEŠTVO
Marjan LUKŠIČ s.p.
Košenice 92, Novo mesto,
Tel./fax: 07 33 47 015, gsm: 041 720 102
Izdelki iz naravnega kamna:
- spomeniki
- okenske police
- stopnice
- balkonske obrobe
- pulti, tlaki
Vse izdelke
dostavimo
in vgradimo!

BOPLASTI
PVC-ALU-LES
OKNA IN VRATA ZA VAŠ DOM
Kriška 57, 8000 Novo mesto / tel: 07 33 71 370 / fax: 07 33 71 371

Luminus.si

MAJCEN
Novo mesto
Tel.: 07 33 22 193, Fax: 07 33 70 601

Mala d.o.o.
Olivno olje, Karlovačko pivo
Šolska cesta 12, Otočec
tel.: 07 30 99 160

MALKOM
Ljubljanska 1, Novo mesto
tel.: 39 31 470

zavarovalnica tilia d.d.
Novo mesto

Zavod za zdravstveno varstvo Novo mesto
Mej vrti 5, 8000 Novo mesto
Tel.: (07) 39 34 100
Faks: (07) 39 34 101
Splet: www.zzv-nm.si
E-pošta: info@zzv-nm.si

triglav

Nova KBM d.d.
Nova Kreditna banka Maribor
Podružnica Novo mesto, Novi trg 7, Novo mesto

ljubljska banka
Nova Ljubljanska banka d.d., Ljubljana
Podružnica Dolenjska in Bela krajina

Tomaž Zupančič s.p., Marjan Kozine 66, Novo mesto
Gsm: 041 693 190
• VARNOST
• PROTIHRUPNOST
• ELEGANCA
• PRIJAZNI SUHOMONTAŽNI POSTOPKI
• PESTRA IZBIRA GLADKIH IN RELIEFNIH POKRIVNIH PLOŠČ
Nudimo še:
VARNOSTNE IZLOŽBENE
MREŽE IN REŠETKE

atmosfera.caffe

PEGAS
MEDNARODNI TRANSPORT
Turkova 2, 8000 Novo mesto
Tel.: 07 33 21 308

SILVER
Novi trg 1, Novo mesto
BTC Ljubljanska 27, Novo mesto

Novi Medij
Glavni trg 14
8000 Novo mesto
E-mail: novi.medij@siol.net

ib Investbiro
Ulica Mirana Jarca 33, Novo mesto
07 332 81 97

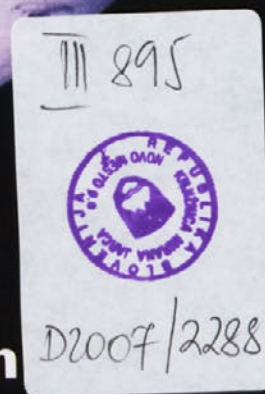
Pleskarstvo Tomazin d.o.o.
Gorenja vas 9a
8220 Šmarješke Toplice
GSM: 041 619 625

ToMaS
PRODAJA IN SERVISIRANJE RAČUNALNIŠKE OPREME
PRODAJALNA LOČNA, Seidlova 48
Tel.: 07/30 20 190 • www.tomas.si

svet na frekvenci **Radio Krka**

www.radiokrka.com

RadioKrka
106.6 MHz

Agencija M Servis

Kliči brezplačno: 080 2216

Vse lahko urediš od doma:

Novo mesto

Prešernov trg 6, 8000 Novo mesto
pon. - pet.: 9.00 - 17.00

Črnomelj

Kolodvorska ulica 35, 8340 Črnomelj
pon. - pet.: 9.00 - 11.00 in 12.00 - 15.00

Trebnje

Baragov trg 1, 8210 Trebnje
pon. - pet.: 9.00 - 11.00 in 12.00 - 15.00

www.mservis.si

S 1.1.2006 je DNŠ Študentski servis Novo mesto prenesel dejavnost posredovanja začasnih in občasnih del študentom in dijakom na podjetje Agencija M servis, kadrovske storitve, d.o.o. Kot soustanovitelji družbe smo skupaj s študentskima servisoma CMOK iz Kranja in M Servis d.o.o. iz Nove Gorice združili znanje in moči. Poleg nekoliko drugačnih tiskovin (napotnica, dopisi ...), vas opozarjamo na nove prednosti, ki jih je združitev prinesla: nova internetna stran, brezplačna telefonska številka, spremenjen delovni čas, 13 poslovalnic po vsej Sloveniji (tudi v Ljubljani in Mariboru), potrjevanje napotnic preko interneta

Obiščite nas na znanih lokacijah v Novem mestu, Trebnjem in Črnomlju!

petek, 20. januar 2006, ob 20.00, Velika dvorana Kulturnega centra

**JANEZ BONČINA BENČ
& BIG BAND BRACA DOBLEKARJA
feat. SEPTEMBER**

petek, 20. januar 2006, ob 23.00, Klub LokalPatriot

ELEKTRIK JAZZ QUARTET

četrtek, 16. februar 2006, ob 21.00, Klub LokalPatriot

KAL feat. ŠUKAR

četrtek, 23. marec 2006, ob 21.00, Klub LokalPatriot

DMA : urbanjazzfunk

sreda, 26. april 2006, ob 20.00, Dom kulture Novo mesto

VASIL HADŽIMANOV GROUP

sreda, 26. april 2006, ob 23.00, Klub LokalPatriot

BRG'S TIME

sobota, 20. maj 2006, ob 21.00, Terasa Kluba LokalPatriot

BOMANGO

infoteden |

27.02 – 03.03.06
LokalPatriot

Infotočka DNŠ tudi letos pripravlja **INFOTEDEN** – predstavitev fakultet skozi oči študentov višjih letnikov. Ob skodelici toplega napitka, lahko vsi bodoči študentje dobijo neformalne informacije o težavnosti študija, zapiskih, možnostih zaposlitve po končanem študiju, študentskem življenju ...

Vabljeni!

Kultura ali življenje!

Uroš Lubej

Pustimo ob strani popularno misel, da se mora država umakniti ne le iz gospodarstva, ampak tudi iz kulture. Njena absurdnost ni nikjer tako opazna kot na lokalnem nivoju, kjer bi pomenila pravzaprav konec vsakršne dejavnosti. Če bi ta misel hotela biti konsistentna z duhom, iz katerega izhaja, potem ni jasno, zakaj nihče ne razglaša, da je potrebno v slovensko kulturo privabiti tuji kapital, ki bi moral biti menda zelo zainteresiran za investiranje v dejavnost, ki lahko nosi dobičke. Senca resnice seveda je v tem, da bi se nekateri tržni mehanizmi morali (veliko bolj) vpeljati tudi na to področje.

Kakorkoli, novomeška kultura je polna paradoksov, tako da ni nenavadno, da so se producenti in ustvarjalci združili v kulturniški ceh in županu predali zahtevo, da občina resno pristopi k izdelavi strategije na področju kulture. Pobuda je zaenkrat napisana v prijaznem in sodelovalnem tonu, kot da za njo ni dolgoletna agonija kulturniških borcev. Nikomur v tem prostoru namreč ni jasno, ali in v kolikšni meri je oblast tukaj v resnici zainteresirana za razvoj dejavnosti, ki jih gojijo različni javni in zasebni zavodi ter društva.

Omenimo nekaj teh nenavadnosti. Obnova objektov Knjižnice Mirana Jarca se vleče že polnih deset let, pri čemer je bila od leta 2001, ko je bil zgrajen prizidek, pa praktično do danes, ko je pogodba z izvajalcem vendarle podpisana, skorajda na mrtvi točki. Knjižnica seveda ves ta čas ne deluje tako, kot ji omogočajo njeni potenciali.

Dolenjski muzej je po mnenju nekaterih najaktivnejši in najprodnornejši muzej v Sloveniji, njegovi arheološki dosežki pa so že dosegli svetovno slavo. Kljub temu že dolgo časa ni pravega posluha za pomanjkanje depozitov za shranjevanje pomembnih muzejskih predmetov, obnova Križatije se vleče že od leta 1998, nenazadnje pa je pobuda za preimenovanje Novega mesta v Novo mesto - mesto situl naletela na nenavadno izmikanje in izgovore odgovornih.

Pri investicijah v javne zavode je seveda vedno problem ogromnih finančnih sredstev, ki jih zahtevajo. Obnova knjižnice in gradnja njenega prizidka bo skupaj na primer stala več kot dve milijardi in tristo milijonov slovenskih tolarjev. To so zaloga, ki jih novomeška politika, ki je bolj kot strateškemu načrtovanju podvržena zadovoljevanju kratkoročnih interesov, seveda zmore zadovoljevati (če sploh) le ob številnih mrtvih rokavih ter izgubah časa in denarja. Realni problem je seveda tudi to, da se občina ne uspe dogovoriti s sosednjimi občinami o sofinanciranju programov, od katerih imajo vsi koristi.

Položaj zasebnih zavodov in društev je drugačen. Zahtevajo neprimerno manj sredstev in občinske pozornosti, ki pa so toliko bolj odločujočega pomena. Če obstoje javnih zavodov oblast še nekako priznava smisel in pravico do obstoja, zasebni zavodi in društva ne vedo niti tega, ali so v tem prostoru v resnici zaželeni. Kulturna društva in ljubiteljska kultura se pulijo za občinska finančna sredstva, ki se lahko gibljejo tudi v višini nekaj deset tisoč tolarjev, kar kaže na to, da občina ne ve, kaj pravzaprav hoče. Vsakemu da le toliko, da mu zalepi usta.

Z Zavodom LokalPatriot občina (kljub temu da je deležen večje in bolj konkretne finančne podpore) nikakor ne more najti skupnega jezika in dolgoročnega strateškega dogovora o sodelovanju, čeprav je nedvomno eden od prodnornejših zavodov na svojem področju v Sloveniji. Ena od posledic tega je v tem, da bo klub LokalPatriot zaprl svoje prostore, če se zanj ne najde ustrezna rešitev. Pa vendar je ravno klub tisti, v katerem je število posameznih dogodkov največje.

Založba Goga je v letošnjem letu v slovenskem prostoru dosegla ključen preboj, saj je prvič posegla ne le po nominacijah, ampak tudi po prvih nagradah na literarnih natečajih in razpisih. Pa vendar uredniki založbe delujejo v prostorih brez centralne kurjave, brez tekoče vode, brez sanitarij, delno celo brez električne napeljave in na polomljenih stoli. Skrita sramota tega mesta. (Neuspešni) pogovori z županom glede tega potekajo praktično že skozi celoten njegov mandat. Seveda je to možno, saj vodilni možje občine menijo, da je občina v resnici dolžna skrbeti le za tiste zavode, ki jih je sama ustanovila.

Taka miselnost pripada preteklosti in pravzaprav nadomešča praznino, ki bi jo morala zasedati kulturna strategija. Ta naj definira javni interes in s tem vlogo in pomen posameznih akterjev. Videli bomo, kaj bo 8. februarja 2007.

DOLENJSKA 6-11

KMJ: Pogodba z izvajalcem podpisana
Gledališče: Berger še razmišlja
Rotovž III.: Ponovljen razpis za notranjo opremo
Dosje 202: Uradne preizkave začete
Negativno za Dolenjske lekarne
Regionalizacija: Sprememba ustave edina rešitev

ČRNA PACKA Novo mesto je Amerika 9

FOTOŠTORIJE 10

PROSTOR Cesta na Krko? 12

INTERVJU Tomaž Levičar, predsednik novomeške celice LDS 14

KOLUMNA Posiljevanje otroških duš 17

FOTOPUB Manca Jevšek, Arabeska 18

ČETRTRA DIMENZIJA Je jamski človek znal leteti? 19

KULTUM 20

MIKROSKOP Veselin Marković 22

KOMENTAR Tretji steber novomeškega razvoja 23

PORTRET Tomovič, Sandra 24

KUPUJEM Vi kar pište, tega itak noben ne čita! 25

NADLISTEK Charlie don't surf 25

PREŠA 26

TLAČENKA 27

RAZNO 28

SITA KLAPA Kitajska restavracija Nan King 29

PX 30

STRIP 31

POTLAČ 32

Naslednja številka revije **park** izide v sredo, 8. marca 2006.

park: kolofon

regionalni mesečnik
številka 4, letnik 9, 9. februar 2006

ISSN 1408-7189

Kontakti:

Park

Glavni trg 6, 8000 Novo mesto

tel: 07 393 08 12 / m-tel: 031 626 326

e-mail: park@park-on.net

web: www.park-on.net

Naročila, distribucija: 07 393 08 12

Trženje:

Matjaž H. Grum

m-tel: 040 935 038

matjaz.grum@zalozba-goga.si

odgovorni urednik: Uroš Lubej

uredništvo: Boris Blaič, Rasto Božič, Marijan Dovič, Sandra Hrovat Grum, Iztok Kovačič, Aleksej Metelko, Borut Peterlin, Boštjan Pucelj, Mitja Simič, Damir Skenderović, Barica Smole, Damijan Šinigoj, Jure Švent, Marko Vide

naslovnica: Iztok Kovačič

lektorica: Nina Štampohar

prelom: Hg

filmi: Grafika Novo mesto d.o.o.

tisk: Tiskarstvo Opara, Mali Slatnik

naklada: 1000 izvodov

ustanovitelj: Društvo novomeških študentov

izdajatelj: Založba Goga, Novo mesto

direktor: Gregor Macedoni

SPREHODI SE PO SVOJEM PARKU!

Naročnina se plačuje za obdobje od naročila do konca tekočega letnika (julij 2006). Prekinitev naročila je možna s pisnim preklicem in sicer 10 dni pred koncem naročniškega obdobja (1. julij 2006). Naročniki imajo 10% popust, študentje in dijaki 20%. Naročnina za tujino znaša 35 EUR, z letalsko dostavo 40 EUR.

Spletna rešitev:

Zagate novomeške kulture

Od občine zahtevajo strategijo

Boris Blaić, foto Boštjan Pucelj

Obisk ministra za kulturo Vaska Simonittija v nastajajoči galeriji Simulaker so predstavniki novomeških kulturnih organizacij, združeni v neformalno skupino Kulturni ceh, izkoristili tudi za predstavitev pobude za izdelavo strategije razvoja kulture v novomeški občini. Trinajst podpisnikov pobude (Dolenjski muzej, Društvo Akcija, Društvo novomeških študentov, Festival Novo mesto, Glasbena šola Marjana Kozine, JSKD Novo mesto, Knjižnica Mirana Jarca, Kulturni center Janeza Trdine, LokalPatriot, Rock Otočec, Taus teater, Založba Goga in Zveza kulturnih društev Novo mesto) novomeškemu županu in mestni upravi tako predlaga, da v sodelovanju s kulturnimi organizacijami in z javnostjo že do oktobra letos oblikuje razvojni načrt za področje kulture Mestne občine Novo mesto za obdobje 2007–2010, v katerem bo »z opredelitvijo kulturno-političnih prioritet, ciljev in ukrepov zagotavljal pogoje za trajnostni in celostni razvoj kulture v občini in regiji«.

»Občinsko strategijo razvoja kulture potrebujemo predvsem zaradi dolgoročnega načrtovanja konkretnih ciljev in načinov njihovega doseganja pa tudi za uspešno kandidiranje na razpisih Evropske unije. Ti so dolgotrajni in potrebujejo aktivno sodelovanje lokalne skupnosti,« pravi direktor LokalPatriota Marko Zajc.

Kot pravi Zajc, je bilo prvotno besedilo pobude mišljeno precej bolj strogo, saj so ga pobudniki nameravali spraviti skozi občinski svet, ki bi upravi nalagal izdelavo strategije. »S tem, da smo jo naslovili na župana, je pobuda izgubila nekaj ostrine. A če župan ne bo odreagir, bomo v prihodnje našo pobudo naslovili na občinski svet,« pravi Zajc.

Na vprašanje, ali je občinska uprava v dobrega pol leta res sposobna oblikovati ta dokument, Zajc odgovarja, da pobudniki v najslabšem primeru pričakujejo vsaj začetek postopka priprave strategije, ki se lahko zaključi tudi v naslednjem mandatu. »Načrtovanje na področju kulture pa je dejansko dokaj enostavno. Nacionalna kulturna resolucija obstaja, novomeški kulturni subjekti pa imajo svoje razvojne programe že izdelane.«

Strategija razvoja kulture v Novem mestu bo, kot poudarja Zajc, tudi osnova za oblikovanje kulturnega proračuna. »Sprejeta strategija na ravni občine bi pomenila boljše pogajalske izhodišča pri oblikovanju proračuna. Podoben učinek ima na državni ravni Nacionalni kulturni program. A pri tem ne gre le za povečanje sredstev za področje kulture, ampak tudi za prestrukturiranje sredstev znotraj tega dela proračuna.« Kot opozarja Zajc, se v Novem mestu vse preveč »kulturnega« denarja namenja za plače zaposlenih in premalo za same projekte.

Obnova Knjižnice Mirana Jarca

Pogodba z izvajalcem podpisana

Uroš Lubej

Župan Boštjan Kovačič in direktor podjetja Malkom Marjan Skube sta prejšnji teden podpisala pogodbo za obnovo obeh objektov starega dela Knjižnice Mirana Jarca. Državna revizijska komisija je namreč januarja zavrnila pritožbo podjetja Begrad glede rezultata razpisa, ki je bil sicer zaključen že lani. S tem so odpravljene vse ovire za začetek težko pričakovanih del.

Investicija je vredna 613 milijonov tolarjev. Obnova, ki bo potekala v dveh fazah, se bo glede na določila pogodbe začela 15. februarja 2006 in končala 31. 12. 2007. To pa še ne pomeni, da bodo takrat objekti že na voljo za uporabo, saj bo gradbeno-obrtniškim delom sledil še razpis za notranjo opremo, ki bo objavljen v letu 2008, kot je pojasnil Pavle Jenič, ki v občinski upravi skrbi za to investicijo. Mestna občina bo ta teden izbrala tudi nadzornika gradnje. Oba objekta, ki se bosta prenavljala, sta pod spomeniškim varstvom, kar pomeni, da bo izvajanje del tudi pod drobnogledom zavoda za varstvo kulturne dediščine.

Kot je pojasnil direktor podjetja Malkom Marjan Skube bo obnova potekala v dveh fazah. Prva faza obnove, se pravi nekdanjega objekta študijske knjižnice, naj bi bila končana do konca letošnjega leta. Tu bodo svoj prostor dobili oddelek za mladino, domoznanski oddelek, center za informiranje in periodika. Po zamisli arhitekta Marka Mušiča se bo atrij prelevil v večnamensko dvorano, kjer bodo prireditve lahko potekale tudi izven obratovalnega časa knjižnice. Druga faza obnove se bo začela v letu 2007. Stavbo, kjer sedaj domuje oddelek za mladino, bo po prenovi namenjena študijskemu oddelku in posebnim zbirkam.

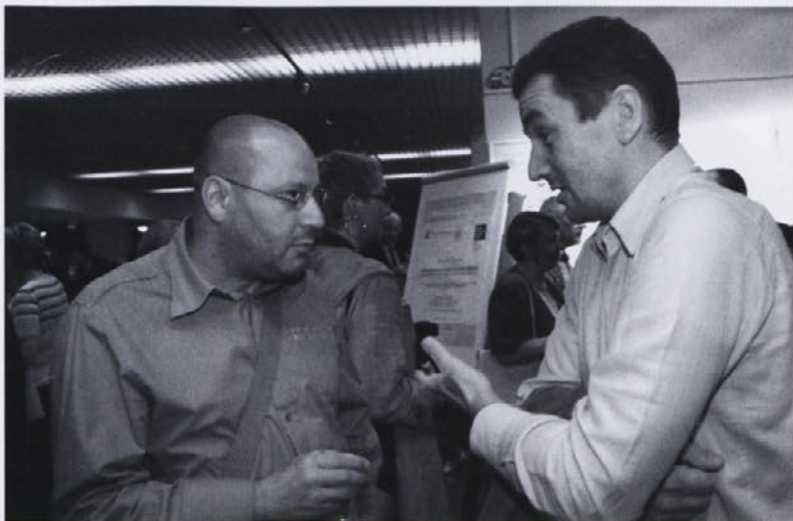
Predvidena vrednost celotne obnove je milijarda in trideset milijonov tolarjev, od tega bo država prispevala 166 milijonov sit, ostalo pa novomeška občina. Vrednost celotne investicije v Knjižnico Mirana Jarca, vključno z leta 2001 zgrajenim prizidkom, pa je dve milijardi tristo trideset milijonov tolarjev.

Reševanje prostorskih težav Knjižnice Mirana Jarca traja že več kot desetletje. Že leta 1986 je bila narejena idejna zasnova prizidka in obnove starega dela. Leta 1997 se je začela gradnja prizidka, ki je bila končana leta 2001. Od takrat do danes na obnovo čaka stari del knjižnice. Zaradi dolgotrajnih zapletov knjižnica že vrsto let ne deluje s polno funkcionalnostjo. Gradiva je iz leta v leto več, prav tako se spreminjajo stroka in zahteve uporabnikov. Knjižnica ima že več kot 30.000 članov, od tega je več kot 18.000 aktivnih. Vsako leto vpišejo skoraj 2000 novih članov, vsi skupaj so v letu 2005 410.000-krat obiskali knjižnico obiskov in opravili dober milijon in pol transakcij.

Zapleti z iskanjem direktorja Gledališča NM

Berger še razmišlja

Boris Blaić, foto Borut Peterlin

Mestna občina Novo mesto je minuli teden vnovič objavila razpis za mesto direktorja zavoda Gledališče Novo mesto. Pred tokratno objavo razpisa je pogovore z nekaj morebitnimi kandidati opravil tudi novomeški župan Boštjan Kovačič, ki se je odločil, da k prijavi povabi Novomeščana Matjaža Bergerja.

Na vprašanje, ali se bo odzval vabilu župana, Berger, ki je trenutno zaposlen kot programski direktor v Slovenskem mladinskem gledališču, odgovarja, da dokončnega sklepa o tem še ni sprejel. *»Pred odločitvijo bom moral raziskati nekatere okoliščine delovanja novomeškega gledališča. Ni namreč dovolj, da postaviš dve premieri. To mora biti dolgoročnejši projekt,«* pojasnjuje Berger. Med okoliščine, od katerih bo odvisna njegova prijava na razpis, Berger uvršča primernost objekta, se pravi Doma kulture, razpoložljivost kadrov in splošno podporo okolja.

Kot je znano, namerava občina za zagotovitev osnovnih pogojev delovanja gledališča v letošnjem proračunu nameniti 12 milijonov tolarjev. *»Zavedati se je treba, da je lučni park v Domu kulture minimalen, da zvočne opreme praktično ni in da je obnova Doma kulture, o kateri se govori, zgolj vzpostavitev nujnih pogojev za delo gledališča. Dvanajst milijonov, o katerih je govora, je danost, ki jo je treba upoštevati. V tem trenutku zelo težko rečem, ali je to res dovolj za vzpostavitev potrebnih pogojev dela,«* pravi Berger.

Glede splošne podpore okolja Berger zaznava tako zelo pozitivne odzive – med drugim naj bi se sešel z nekaterimi predstavniki tukajšnjega gospodarstva, ki da so izrazili svojo podporo delu gledališča –, kot tudi tiste negativne. *»Nekateri se do projekta gledališča obnašajo zelo diletantsko in z vnaprejšnjimi sodbami,«* pravi Berger.

Ob teh povsem zunanjih okoliščinah dela pa se zdi na mestu tudi pomislek, ali je vodenje ustanove, ki trenutno obstaja zgolj na papirju, pripravljen prevzeti človek, ki določa smernice enega najpomembnejših slovenskih gledališč, ki po Bergerjevih besedah sodi celo v gornji razred svetovnih gledaliških hiš. *»Začeti z ničle je gotovo poseben izziv,«* ugotavlja in ob tem hudomušno dodaja, da mora biti človek, ki se odloči za kaj takega, najbrž malo premaknjen, ali pa ima vsaj preveč rad svoje mesto. *»Kakršna koli že bo moja odločitev, tudi če se ne prijavim na razpis, bom razvoj novomeškega gledališča podpiral tudi v prihodnje,«* še dodaja Berger.

Zapleti z obnovo Rotovža III.

Ponovljen razpis za notranjo opremo

Uroš Lubej

Novomeška občina bo v začetku marca vnovič objavila javni razpis za dobavitelja notranje opreme mestne hiše Rotovž. Vzporedno bo objavljen tudi razpis za avdiovizualno opremo. Stropna poslikava v novi županovi pisarni, ki se je zaradi pomanjkljivih predhodnih preiskav in nestrokovne izvedbe zrušila skupaj z delom ometa, bo spet sanirana.

Občina bo razpis objavila na podlagi novega projekta za notranjo opremo, ki ga je zanjo izdelalo podjetje ID-Interior design iz Novega mesta. Za novi projekt se je občina odločila, saj je ugotovila, da prvotni projekt ne ustreza več željam investitorja. Galerija v županovi pisarni namreč v prvotnem projektu ni bila funkcionalna, v stavbi ne bo Turistično-informacijskega centra, kot je bilo prvotno predvideno, v novem projektu pa je v pritličju načrtovana tudi sprejemna pisarna.

Če ne bo zapletov, bodo rezultati razpisa znani konec marca, kar pomeni, da bi bila obnova končana že pred poletjem. Zaplete se lahko – kot se je že pri prvem, neuspelem razpisu, podobno pa tudi v primeru obnove knjižnice –, v kolikor se bo kdo izmed prijavljenih pritožil na odločitev razpisne komisije.

Davkoplačevalce bo novi arhitekturni projekt stal pet milijonov tolarjev, vnovična restavracija poslikave dodatnih šest milijonov, razpisna vrednost notranje in avdiovizualne opreme pa še ni znana. Obnova rotovža se je sicer začela ob zaključku mandata prejšnjega župana Antona Starca in bi po prvotnih načrtih morala biti končana že do konca leta 2004.

Dosje 202, Jakčeva kotanja

Uradne preiskave začete

Uroš Lubej

Zaradi medijskih zapisov o sporni prodaji občinskega zemljišča na Jakčevi ulici je okrožno državno tožilstvo na podlagi zakona o kazenskem postopku zadevo predalo novomeški policijski upravi. Na podlagi zahteve župana bo revizijo opravil tudi nadzorni odbor občine, revizijo postopkov prodaje pa bo opravila tudi notranja revizorka.

Notranja revizija se je že začela, poleg postopkov prodaje pa bo revizorka pregledala tudi pravilnost postopkov zbiranja ponudb, na podlagi katerih je bila izbrana sodna cenilka.

Nadzorni odbor je že določil dva nadzornika, ki bosta pregledala zakonitost

in smotrnost prodaje tega sedaj že razvpitega nekdanjega občinskega zemljišča. Nadzorni odbor bo na februarski seji od občinskega sveta zahteval soglasje za pridobitev presoje cenitve Slovenskega inštituta za revizijo.

Afera je izbruhnila, ko so mediji objavili informacijo, da naj bi pri prodaji zemljišča št. 202 na območju Kandije (t. i. Jakčeva kotanja) prišlo do večjega oškodovanja občinskega premoženja. Pogodba med famoznim podjetjem Moneto International in občino je bila podpisana lani decembra v višini 53 milijonov tolarjev, stranka LDS in nekateri izvedenci pa so menili, da bi se lahko prodala celo za 1,5- do 2-krat višji ceni.

Ustanavljanje novih občin

Rezultati dokončni, odločitev še ne

Boris Blaić

Čeprav sta referendum o ustanovitvi novih občin uspela tako v Straži kot v Šmarjeških Toplicah, pa je razglasitev nove občine moč napovedati le v Straži, kjer je podpora osamosvojitvi izrazilo 81,74 odstotka volivcev. Skupni rezultat na referendumskem območju Šmarješke Toplice, ki sta ga sestavljali krajevni skupnosti Šmarjeta in Bela Cerkev, je bil nekoliko nižji (za je glasovalo 62,64 odstotka volivcev). A ustanovitev nove občine Šmarješke Toplice je bolj kot zaradi nekoliko nižje podpore vprašljiva zaradi zavrnitve referendumске pobude v krajevni skupnosti Bela Cerkev. V manjši od obeh krajevnih skupnostih je za osamosvojitve namreč glasovalo le nekaj več kot 46 odstotkov volivcev.

Postopek ustanavljanja novih občin se bo končal podobno, kot se je začel. Najprej bo rezultate referendumov obravnavala vlada, ki bo predlog o ustanovitvi novih

občin poslala v parlament, tako da bo zadnja beseda predvidoma še ta mesec v rokah poslancev. Prostora za lobiranje in vplivanja na odločitev vlade ali parlamenta je torej še dovolj. Kot je povedal predsednik sveta KS Bela Cerkev Gregor Zorko, je referendumski rezultat v njegovi krajevni skupnosti dal kar nekaj poleta nasprotnikom osamosvojitve, ki se pred glasovanjem sicer niso pojavljali kot organizirana skupina, po razglasitvi rezultatov pa naj bi začeli zbirati celo podpise proti osamosvojitvi.

Nekaj dni po referendumu je rezultat glasovanja obravnaval tudi svet KS Bela Cerkev, ki se je, kot pravi Zorko, glede na to, da je rezultat referenduma pravno nesporen, saj je vlada razpisala zgolj eno referendumsko območje, odločil, da nadaljuje začete aktivnosti za odcepitev od Mestne občine Novo mesto.

Sporni odloki glede plakatiranja

Foto: Uroš Lubej

Nadzorni odbor občine je na občinski svet poslal poročilo o nadzoru nad podelitvijo koncesije za plakatiranje, ki ga bo obravnaval na februarški seji. Poročilo zaenkrat ni dostopno javnosti, saj ga občinski svetniki še niso prejeli, v njem pa nadzorni odbor ugotavlja neskladje med občinskim odloki, ki urejajo plakatiranje, in zakonodajo. (Uroš Lubej)

Novo mesto je Amerika!

Foto: Uroš Lubej

Novo mesto je sodobna metropola, lahko bi rekli kar New York. Župan mestne občine je nekje obljubil, da bo sam skrbel, da bo ura na rotovžu kazala točen čas. In res, ura kaže zelo točen čas, samo da ne tistega, ki velja v srednji Evropi, ampak bolj tistega, ki velja v ZDA ali pa morda nekje v Pakistanu. Fotografijo smo posneli minulo soboto ob 12h dopoldne. (Ne naredite tega doma!) Odgovorna oseba: Boštjan Kovačič, župan mestne občine Novo mesto.

Črne packe iz prejšnjih števil

Foto: Uroš Lubej

Inštalacija pred Windischarejem ukradena

Neznani storilec je ukradel umetniško inštalacijo – pokvarjeno ograjo, ki je lepšala nekdanji kandijski hotel in ogrožala mimoidoče pasante. S tem je dosegel, da bralci Parka te umetnine ne bodo več mogli občudovati v rubriki Črna packa.

Kontejner na Loki

Navkljub trojni objavi v rubriki se na naša vprašanja v Klubu za podvodne aktivnosti ne odzivajo, zato njihov ilegalni kontejner še vedno ostajajo na seznamu črnih pack.

Gradbeni odri KMJ

Gradbeni odri bodo, kot kaže, padli do konca prihodnjega leta, kot pišemo v članku o podpisu pogodbe o prenovi starega dela knjižnice. Glede na to, da bodo drugo lto praznovali desetletnico njihove postavitve, že zavoljo častitljive starosti zasluži, da še nekaj časa nosi pečat črne packe.

DRSC se je odrekel Šmarješki cesti

Krajani na protestni shod

Uroš Lubej

V petek, 10. februarja ob 14.15 uri se bodo krajani krajevne skupnosti Ločna Mačkovec zbrali na javnem protestnem shodu na križišču pred lokalom Sonček v Mačkovcu, kjer bo najverjetneje tudi moten promet. Razlog za ogorčenje je nepričakovana odločitev DRSC, da se država umika iz projekta dolgo obljubljenе rekonstrukcije dela Šmarješke ceste.

Del te ceste je namreč brez pločnikov in prehoda za pešce, prav tako ni obojestranskega avtobusnega postajališča.

DRSC je preategoriziral Šmarješko cesto iz državne v občinsko, kar pomeni, da bi sredstva za rekonstrukcijo v višini 700 milijonov sit morala zagotoviti občina, ki pa tega denarja seveda nima. Krajani ne nasprotujejo preategorizaciji, vendar šele

po predhodni rekonstrukciji.

DRSC meni, da se bo po dograditvi obvoznice promet na Šmarješki cesti toliko zmanjšal, da obnova ni več nujna, čemur pa krajani ostro nasprotujejo in opozarjajo na to, da je bila rekonstrukcija predvidena že od leta 2004 in da so ves čas imeli zagotovila države, da se bo to tudi dejansko zgodilo.

Ogorčeni prebivalci Mačkovca in Ločne, ki so izčrpali vse pravne poti, da bi rešili problematiko, so na nedeljskem zboru krajanov ustanovili civilno iniciativo, v petek pa bodo odšli na ulico. Od DRSC zahtevajo, da rekonstrukcijo Šmarješke vrne v program investicij, v nasprotnem primeru bodo proteste nadaljevali.

Foto: Uroš Lubej

Prodaja nove občine

Glavno križišče še z enim krakom

Uroš Lubej

Foto: Tomaž Levčar

Občinska uprava je naročila štetje prometa in študijo, ki bo preverila možnost, da se na križišču, ki povezuje Šmihelski most, Ljubljansko cesto in Seidlovo cesto, doda nov krak. Ta bo vodil v novo parkirno hišo, ki bo po načrtih občine nastala po prodaji objekta na Novem trgu 6 in neposrednih okoliških zemljišč.

Novomeška občina se intenzivno pripravlja na prodajo objekta t. i. nove občine, stavbe na Novem trgu. Po selitvi

upravnih enot v staro porodnišnico in združitvi občinskih služb na Seidlovi ulici 1 oziroma v Rotovžu mestna občina namreč objekta ne bo več potrebovala. Skupaj z okoliškim zemljiščem ga namerava prodati zasebnemu investitorju za poslovno stanovanjski objekt, ki bo vseboval tudi garažno hišo.

Podjetje Arhitekton po naročilu mestne občine izdeluje načrt sprememb in dopolnitev UN Novi trg, ki bo definiralo novo

podobo te elitne lokacije na robu mestnega jedra. Javna razgrnitev je predvidena v februarju, postopki prodaje občinskega premoženja pa bodo temu kmalu sledili.

Kave bi, prosim.

Z zmrznjenimi možgani čez cesto ...

... in v gostilno.

Foto: Boštjan Pucelj

Jaslice v Kapitlju: predlog ureditve pešpoti z Zupančičevega sprehajališča na Šance?

Obisk Vlade: včasih se znajdemo v brezizhodnem položaju ...

... zato je cenjen položaj ob izhodu.

Negativno za Dolenjske lekarne

Foto: Uroš Lubej

Računsko sodišče je 17. januarja letos izdalo negativno mnenje o pravilnosti poslovanja javnega zavoda Dolenjske lekarne za leto 2004. Med ugotovljenimi nepravilnostmi na področju plač so bile pomembnejše zlasti naslednje: najmanj štiri zaposlene so Dolenjske lekarne razporedile na delovna mesta, za katera niso izpolnjevali vseh pogojev za zasedbo delovnega mesta, ki so določeni v aktu o sistemizaciji; pri določanju in obračunavanju dodatkov Dolenjske lekarne niso upoštevale Zakona o razmerjih plač v javnih zavodih, državnih organih in organih lokalnih skupnosti, Zakona o delovnih razmerjih in kolektivnih pogodb ter so tako določale in obračunavale dodatke zaposlenim neupravičeno in v nepravilni vrednosti ter izplačevale dodatke, ki niso imeli podlage v veljavnih predpisih, zato so bila izplačila dodatkov za 38.282 tisoč tolarjev previsoka; tudi pri določanju in obračunavanju dodatkov direktorici Dolenjske lekarne niso upoštevale veljavnih

predpisov: neupravičeno so določile dodatek za deljeni delovni čas in obračunale nekatere dodatke v nepravilni vrednosti ter tako direktorici izplačale 2.090.000 tolarjev dodatkov preveč; zaposlenim so Dolenjske lekarne izročile vrednostne bone v skupni vrednosti 1.400.000 tolarjev, za kar ni podlage v veljavnih predpisih. Pri nabavi materiala, blaga, storitev in osnovnih sredstev Dolenjske lekarne niso ravnale v skladu z veljavnimi predpisi s področja javnega naročanja, ker so oddajale naročila, ne da bi prej izvedle predpisane postopke. Zaradi tega je bilo v letu 2004 nepravilno oddanih za 3.509.323.000 tolarjev naročil blaga in materiala, pri čemer največji delež predstavlja nabava zdravil, za kar Dolenjske lekarne niso izvajale nikakršnih postopkov za oddajo javnega naročila. Lekarne so nepravilno oddale tudi za 2.200.000 tolarjev naročil storitev in za 14.050.000 tolarjev javnih naročil osnovnih sredstev. (Uroš Lubej)

Težave z regionalizacijo

Sprememba ustave edina rešitev

Boris Blaić

Čeprav je minister brez listnice zadolžen za lokalo samoupravno in regionalno politiko Ivan Žagar v minulih dneh kar dvakrat obiskal Dolenjsko in Belo krajino, se teme ustanavljanja pokrajin s predstavniki regije Jugovzhodna Slovenija kljub vsemu ni dotaknil. Kot je povedal predsednik sveta regije Andrej Fabjan, se v letu pred volitvami vlada tako občutljive politične teme najverjetneje niti ne bo resneje lotila.

Kot je znano sta za ustanavljanje pokrajin na voljo dve poti. Prva, enostavnejša in hitrejša, saj v enem zamahu rešuje teritorialni, organizacijski, pravni in finančni vidik pokrajin, vodi skozi spremembo ustave, kar zahteva dvetretjinsko večino v parlamentu, druga, precej bolj negotova, pa že v okviru sedanje zakonodaje dopušča ustanavljanje zvez občin po lastni presoji. »Za povezovanje občin sicer že sedaj obstaja precejšnja volja, vprašanje pa je, koliko časa bi na ta način cel proces regionalizacije trajal in kaj bi se zgodilo, če bi se v Sloveniji ustanovilo nekaj takih zvez, ostale lokalne skupnosti, pa bi še vedno delovale tako kot sedaj,« pravi Fabjan.

Drugi pomislek ob ustanavljanju pokrajin od spodaj navzgor, se pravi brez spremembe ustave, je, da je regionalizacija smiselna le, če tako občine kot tudi država na nove pokrajinske ustanove prenesejo del svojih pooblastil in nalog. Tako bi se v primeru ustanavljanja zvez občin te bržkone dogovorile, katere naloge bi prenesle na pokrajinske organe, kako bi bilo s pristojnostmi države, pa ta trenutek še ni jasno. »Če država pri procesu regionalizacije ne drži fige v žepu, bo zagotovo v tem primeru poskrbela tudi za prenašanje pristojnosti in bo ustvarila

pogoje za normalno delovanje teh občinskih zvez,« je prepričan Fabjan.

Vprašanje, ki se ob predvidenem ustanavljanju pokrajin postavlja v sedanji jugovzhodni statistični regiji – ta zajema Dolenjsko, Belo krajino in kočevsko-ribniški konec –, je, ali bodo meje sedanje precej umetno ustvarjene pokrajine ostale nespremenjene. Kot pravi Fabjan, o tem v svetu regije – tega sestavljajo župani 16 občin jugovzhodne regije – še niso razpravljali, lahko pa to debato sprožijo že prve resnejše aktivnosti dejanskega procesa ustanavljanja pokrajin.

Dejstvo je namreč, da kočevsko-ribniški konec nima izrazitejših stikov s prestolnico bodoče pokrajine Novim mestom in da je fluktuacija tamkajšnjega prebivalstva usmerjena predvsem k Ljubljani. Na novinarsko vprašanje o prihodnji podobni sedanje jugovzhodne regije in morebitni izločitvi kočevske subregije je ob nedavnem obisku v Novem mestu odgovarjal tudi predsednik vlade Janez Janša. Povedal je, da bo odločitev o tem, v kateri pokrajini se bodo znašle kočevske občine, v največji meri odvisna od volje tamkajšnjih prebivalcev.

Na drugi strani pa se predvsem v Novem mestu tudi pojavljajo želje po tesnejšem sodelovanju Dolenjske in Posavja. To sicer že dlje računa na samostojno regijo, ki bi nastala v okvirih sedanje statistične regije Spodnje Posavje, novomeške težnje po povezovanju pa izhajajo predvsem iz perspektive nekaterih projektov širšega pomena, kot sta na primer ustanavljanje univerze in urejanje prihodnjega statusa letališča v Cerkljah. A kot rečeno, več o vseh teh vprašanjih bo znanega šele po volitvah.

Pobuda Dolenjskega muzeja

Še vedno nismo Mesto situl

Dolenjski muzej je na novinarski konferenci napovedal otvoritev razstave, posvečene že deveti ornamentirani situli, ki je bila leta 2003 odkrita na Kapiteljskih njivah, restavrirali pa so jo strokovnjaki iz Mainza. Ob tej priložnosti so predstavniki Dolenjskega muzeja ponovno pozvali k preimenovanju Novega mesta v Novo mesto – mesto situl. Pobuda je bila sicer prvič predstavljena javnosti že 5. aprila 2005, pri mestni oblasti pa zaenkrat ni našla razumevanja. (Uroš Lubej)

Previsoka plača direktorice Doma starejših

Po ugotovitvi računskega sodišča je Dom starejših občanov Novo mesto direktorici tega javnega zavoda v letu 2004 tedanji direktorici neupravičeno izplačal za 236 tisoč tolarjev dodatka za stalnost, zato mu je prisodil negativno mnenje. (Uroš Lubej)

Urejanje Kandijske ceste in zdraviliški kompleks

Cesta na Krko!?

Tekst, foto in fotomontaže: Mitja Simič

Na posnetku iz zraka je vrisan predlog spremembe trase Kandijske ceste od križišča pri novem Šmihelskem mostu do izliva Težke vode v Krkov razdalji 330 metrov, ki naj bi potekala po brežini reke Krke za objektom stare bolnišnice.

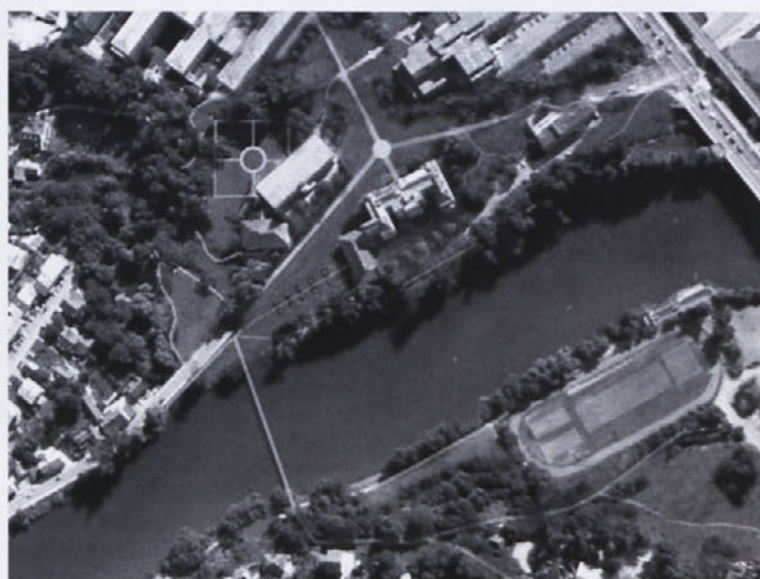
Pri urbanističnemu načrtovanju je cestni promet gotovo ena izmed najpomembnejših tematik. Predstavlja nekakšen krvni sistem telesa, ki mu pravimo naselje oz. mesto. Če hočemo, da to telo dobro funkcionira, pa morajo biti vsi deli telesa dobro prekravljeni, sicer začno odmirati. Današnji pomen prometa pri urbanizaciji je že tolikšen, da ne predstavlja več le komunikacije, ampak že kar ogrodi neke nove urbane strukture. Ni več poselitev tista, ki določa promet, ampak postajajo prometni tokovi tisti, ki določajo poselitev.

Verjetno bi težko našli mesto, ki bi se lahko pohvalilo, da nima nikakršnih težav s prometom, pa naj bo veliko ali majhno. Večina mest, v katerih živimo, je bila zasnovana že pred stoletji, ko o prometu, kakršnega poznamo danes, ni bilo še ne duha ne sluha. V srednjeveških mestnih jedrih so avtomobili tujek - in prej ko to dojamemo, bolje bo! Namesto da poskušamo na vsak način stare strukture prilagoditi novim tehnikam, začnimo razmišljati, kako bi nove tehnologije oblikovali tako, da bi ohranili identiteto oziroma dušo nekega mesta kot trajno vrednoto ter hkrati zagotovili življenje teh predelov na neki višji kakovostni ravni. Pa tudi tam, kjer so mesta zasnovali z mislijo na promet in oblikovali široke avenije (npr. Manhattan v New Yorku), je ta prerasel v en sam velik zamašek, ki traja že desetletja in mu ni videti konca. Preprost in površen sklep bi torej lahko bil: boljše

ko bomo imeli ceste, več bomo imeli prometa, saj promet vedno teži k stopnji največje obremenitve in k svojemu lastnemu kolapsu.

Novo mesto je, kar se prometne problematike tiče, dokaj povprečno mesto, saj se ta bistveno ne razlikuje od razmer v drugih mestih: imamo težave v mestnem jedru, primanjkuje nam parkirišč, imamo zastoje ob prometnih konicah, nimamo zgrajenega sistema obvoznic itd. Večina težav, tako kot drugod, se je pojavila z naglo rastjo mesta po 2. svetovni vojni, ko je stihija prevladala nad sistemom strokovno pretehtanega in dolgoročnejšega prostorskega razvoja mesta. Najbolj nemogoče prometne razmere smo ustvarili v južnem predelu mesta (Kandija, Grm), ko smo s stanovanjsko pozidavo in kasneje še z umestitvijo industrije motornih vozil (danes Revoz) zaprli praktično vse možnosti za povezavo med vzhodnim in zahodnim delom mesta razen po Kandijski cesti. Zato so prometni zastoji v celotnem njenem poteku od križišča pri Šmihelskem mostu do križišča v Žabji vasi postali del vsakdana.

Novo mesto je sprejelo urbanistično zasnovo kot temeljni dolgoročni akt urbanističnega razvoja mesta. Ta predstavlja trenutno edini urbanistični dokument, ki ima neko trajnejšo in bolj globalno vizijo prostorskega razvoja mesta in je s tega vidika izjemno dragocen branik dolgoročnega javnega interesa pred

Predlog oblikovanja večje kakovostne parkovne površine v povezavi z gradbema Kamen in Mostek ter njihova navezava na brežino Krke in prek brvi tudi na zelene površine Loke in Šanc. Kandijška cesta bi bila v pokritem vkopu, na sliki pa so vrisane tudi osnovne poteze možnih rekonstrukcij parkovnih zasnov iz 18. in 19. stoletja.

kratkoročnimi in parcialnimi apetiti kapitala, podprtega s trenutnimi političnimi razmerami na lokalni ravni. Glavni tvorec urbanistične zasnove Novega mesta je mednarodno priznani strokovnjak s področja urbanizma Vladimir Braco Mušič, kar daje temu dokumentu še dodatno težo.

Vendar pa čudežev v zavoženih situacijah, kot je to primer Kandijske ceste, niti v tako premišljenih dokumentih ne moremo pričakovati. Tu se namreč pojavlja prometna rešitev, ki zadeva širši javni interes po ohranitvi reke Krke in njenih bregov ter hkrati javni interes ohranjanja kulturnih vrednot. Za ne ravno idealni potek Kandijske ceste med stavbami bolnišnice, zdravstvenega doma in nesrečno umeščene lekarne je predlagana premaknitev njene trase na brežino Krke za stavbe stare bolnišnice, gradiča Mostek (v katerem je do svoje smrti živel Julija Primic) in lekarne. Taka ideja ni nova, saj jo predvidevajo že veljavni prostorski ureditveni pogoji za območje mestnega jedra, obstajajo pa tudi že konkretne projektne preveritve na izvedbeni ravni. Zadeva je trenutno spet aktualna v luči sprejemanja ureditvenega načrta Zdravstveni kompleks Novo mesto, ki se že dve leti lomi tudi na tej točki. V vsakem primeru gre za zadevo, ki jo je treba vzeti sila resno, tako zaradi vzrokov, ki so pripeljali do nje, kot tudi zaradi možnih posledic. Predvsem pa gre za tehtanje, kaj je za to mesto bolj

pomembno: ali izgradnja boljših prometnic in ustvarjanje novih prostorskih razmer ali ohranjanje najkvalitetnejših mestnih prostorov z možnostjo njihove prenovitve in oživitve v navezavi z reko Krko. Na eni strani tehničarji imamo torej uničenje naravne brežine reke Krke, uničenje historičnega ambience in prostorskega konteksta lokacije gradiča Mostek ob Krki, spremembo podobe in značaja reke nasproti najznačilnejše mestne vedute in povečanje hrupa v obrečnem prostoru. Na drugi strani tehničarji pa imamo boljšo prometno pretočnost, možnost boljšega dostopa do nesrečno umeščene objekta lekarne in priložnost, da morda ustvarimo neko novo kakovost. Umaknitev cestne povezave s sedanje lokacije res omogoča povezavo površin obeh gradičev (Kamen in Mostek), vendar pa ta povezava nima zgodovinske osnove, saj sta to vedno bili dve ločeni posestvi in dve ločeni parkovni zasnovi, vsaka na svoji strani ceste. Iz funkcionalnega vidika povezovanje objekta stare bolnišnice s preostankom bolnišničnega kompleksa ni potrebno, saj naj bi se interni oddelek (ki je zdaj v stari bolnišnici) v prihodnosti selil v prizidek novejšega objekta bolnice, staro bolnišnično poslopje, skupaj z gradičem Mostek, pa naj bi sprostili in namenili novi namembnosti, ki bi lahko bolje izkoristila enkratno navezavo gradiča na reko Krko. Do prednosti, ki jih ponuja »vodna« varijanta Kandijske ceste ob hkratni ohranitvi brežin in prostorskega konteksta gradiča, bi

Območje gradov Kamen in Mostek je zgodovinsko pomemben del mesta in zasluži večjo pozornost, predvsem glede ohranitve njegovih kakovosti, ustrežnejše prezentacije in prenove ter dviga prostorske kulture mesta. A le redki prostorski načrtovalci so v njem prepoznali kaj več kot prometno oviro in tehnološki rezervat dejavnosti bolnišnice.

Fotografija današnjega stanja zelenih površin ob Krki na območju gradičev Mostek in Kamen.

Spremenjena trasa Kandijske ceste bi območje Mostka ločila od reke ter s tem zankala logiko njegove prostorske umestitve, hkrati pa bi temeljito spremenila tudi značaj in podobo tega prostora.

lahko prišli s pokritim vkopom (fotomontaža 2), vendar pa je zaradi tehnične in finančne zahtevnosti posega uresničitev te zamisli malo verjetna, čeprav tudi nosilna konstrukcija »vodne« variante ne bi bila ravno poceni.

Tudi argument o zagotavljanju boljših prometnih razmer ima svojo šibko točko, saj nameravana prestavitve ceste in s tem povezano izboljšanje prometnih razmer obsega le njen manjši del. Največji zastoji na Kandijski cesti pa se začnejo šele okoli kandijskega križišča (pri starem mostu) in se potem nadaljujejo vse do križišča v Žabji vasi. Torej ne naredimo nič (vsaj nič koristnega), če ne rešimo poteka Kandijske ceste kot celote in če hkrati ne iščemo možnosti preboja novih cestnih koridorjev, ki bi pomagali razbremeniti nesrečno Kandijsko cesto. Tudi argument o odpiranju novih lepih vedut na mestno jedro je bolj šibek, saj so bile te vedute odprte že z vzpostavitvijo sprehajališča Primičeve Julije pred dvema letoma. Pa še mnogo prijetneje je staro mesto opazovati s klopc v senci starih dreves in ob ptičjem petju kot pa z betonskega roba glavne mestne prometnice.

Brez kakšnih velikih pomislekov lahko rečemo, da je območje gradov Kamen in Mostek (v povezavi s Kandijo) zgodovinsko pomemben del mesta (grad Kamen se namreč omenja še pred uradno ustanovitvijo mesta) in da bi zaslužil

večjo pozornost predvsem glede ohranitve njegovih kakovosti, ustrežnejše prezentacije in prenove ter dviga prostorske kulture mesta. Le redki prostorski načrtovalci so v njem prepoznali kaj več kot prometno oviro in tehnološki rezervat dejavnosti bolnišnice. Eden izmed njih je arhitekt **Marijan Lapajne**, vendar pa njegovo delo nikoli ni dobilo ustrezne uradne potrditve, čeprav bi zaslužilo vsaj status obvezne strokovne podlage.

V času, ko se dviga zavest meščanov o pomenu reke Krke, ko se na njene bregove spet vračajo sprehajalci in ko se reka Krka v urbanističnem načrtovanju začne obravnavati kot eden najpomembnejših mestotvornih dejavnikov, deluje pobuda o izgradnji dobrih tristo metrov dolge ceste na betonskih nosilcih nad reko Krko, milo rečeno, vsaj anahrono. Ali ne bi bila žrtev, ki bi jo darovali prometu, s tem vendarle prevelika? Je to res najboljša strokovna rešitev? Uganili ste. Jaz sem proti.

Pojasnila v zvezi z zdravstvenim kompleksom

Moja Tavčar, vodja Oddelka za prostor Mestne občine Novo mesto, nam je na naše vprašanje glede ureditve Zdravstvenega kompleksa poslala naslednje pojasnilo:

»V februarju 2005 je Občinski svet Mestne občine Novo mesto obravnaval stališča do pripomb iz javne razgrnitve, ki pa jih občinski svet ni sprejel, pač pa je pripravljavcu naložil, da izdelovalec prouči pripombe iz javne razgrnitve in pripravi predlog za ponovno skrajšano javno razgrnitev.

V drugi polovici leta 2005 so potekala usklajevanja s Splošno bolnišnico Novo mesto, ki je v juliju predlagala drugačen predlog dozidave objekta kirurgije za potrebe urgence kot prvotno. Izdelana je bila tudi idejna zasnova krožišča na Šmihelski cesti, s katerega bi bil omogočen dostop do zdravstvenega doma, pridobljena preliminarne mnenja glede poteka Kandijske ceste po bregu reke Krke, kar vse vpliva na rešitve v predlogu UN za ponovno javno razgrnitev.

Iz tega sledi, da smo uspeli razrešiti dileme glede dostopa do zdravstvenega doma, ki bo v predlogu UN za ponovno javno razgrnitev predlagan iz novega krožišča na Šmihelski cesti zahodno od upravne stavbe bolnišnice in kuhinje, ter dileme glede poteka Kandijske ceste po bregu reke Krke. Iz preliminarne mnenj Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Zavoda RS za varstvo narave in mnenja MOP, Agencije za RS za okolje, Urada za vode namreč izhaja, da je potek Kandijske ceste po bregu reke Krke z vidika ohranjanja narave, varstva voda in varstva kulturne dediščine nedopusten. Nov moment predstavlja tudi potreba bolnice po dograditvi na severnem delu za potrebe urgence, ki zaradi svojega namena zahteva dva dostopa s sedanje Kandijske ceste in z nove Šmihelske ceste. Zaradi novega krožišča namesto križišča na novi Šmihelski cesti bo v letošnjem letu potrebno pripraviti spremembe in dopolnitve lokacijskega načrta za novogradnjo Šmihelske ceste po skrajšanem postopku, ki naj bi potekale vzporedno z dokončanjem UN za zdravstveni kompleks (predvidevamo skupno javno razgrnitev za oba dokumenta).«

Tomaž Levičar:

Novomeški politični prostor je

Boris Blaić, foto Borut Peterlin

Poleg tega da gre za najmočnejšo novomeško stranko, ki bi se po definiciji morala največ ukvarjati z usmerjanjem razvoja občine, se LDS že cel mandat ubada tudi s svojimi notranjimi problemi. Začelo se je s trenji med županom Boštjanom Kovačičem in nekdanjo direktorico občinske uprave Mojco Novak. Nadaljevalo z afero Komunala in polemiko o sporni imuniteti državnega svetnika in podžupana iz vrst LDS Adolfa Zupana. Temu je sledila prva menjava vodstva, ko je krmilo novomeškega odbora stranke prevzel Miloš Kovačič. Razčiščevanje znotraj stranke se je nadaljevalo z očitnimi nasprotji med predsednikom nadzornega sveta Komunale Jožetom Dergancem in novim direktorjem podjetja Alojzom Muhičem, mandat pa se zaključuje z vse bolj očitno kritiko dela župana in novo menjavo vodstva stranke. O novih koordinatah stranke, njenemu nastopu na bližajočih se lokalnih volitvah, nenavadnem odnosu do župana pa tudi nekaterih aktualnih političnih vprašanjih v občini smo se pogovarjali z novim predsednikom novomeške celice LDS Tomažem Levičarjem.

To, da je predsednik novomeške LDS postala oseba, ki je še ne tako dolgo nazaj vodila strankine mladinske vrste in bila poleg tega še član izvenkoalijske svetniške skupine Društvo Novo mesto, govori o iskanju nove poti. Kam ta vodi?

Prepričan sem, da novo vodstvo ne pomeni le spremembe imen, ampak tudi voljo, da se stranka mentalno in programsko preoblikuje. Novomeški LDS ima to srečo, da je njeno članstvo zelo številčno in raznoliko. Napetosti, ki so se pojavljale v zadnjem času, so deloma tudi rezultat zelo raznolikih pogledov na razvoj tega mesta. To je gotovo kvaliteta, ki pa jo je treba pravilno usmeriti in kot tako izkoristiti. Stranka je k sreči odmaknjena od pritiska enoumja, a vse te različne poglede je potrebno usmeriti na eno pot. To je bilo doslej večkrat Sizičovo delo, kljub vsemu pa menim, da se to v prihodnje lahko izvaja bistveno bolj plodno. V stranki, ki šteje okoli dvesto članov, kar je za Novo mesto precej velika številka, je določen krog zelo aktivnih ljudi, še vedno pa je precej članov, ki so bili doslej odmaknjeni od aktivnega sodelovanja. To je izreden potencial, ki ga je treba izkoristiti. Pomembno je tudi to, da se je v zadnjem času oblikovalo jedro ljudi, predvsem gre za mlajšo generacijo, ki ni obremenjena z vsemi minulimi proizvodi tega političnega okolja in je pripravljena spremeniti mesto na bolje.

Pri volitvah za predsednika sveta stranke sta se pomerila stara nasprotnika Jože Derganc in Alojz Muhič. Rezultat glasovanja je bil zelo tesen - en glas več za Muhiča. Se je z menjavo vodstva res končalo obdobje krize in frakcijskih bojov v novomeški LDS?

Dokler so to medosebni spori, me zadeva prav nič ne zanima. Pripravljen sem sodelovati z vsakim, ki hoče delovati v korist mesta, razčiščevanje drugih stvari pa naj se dogaja na nekem drugem mestu. Tesen izid glasovanja je, kot rečeno, posledica raznolikosti v stranki. Razdelitev volilne baze na zagovornike enih in drugih je normalen proces. A ko prevlada en pogled, se mu je vendarle treba vsaj do neke mere prilagoditi in nastopati usklajeno. Še vedno pa mora obstajati zelo aktivna notranja dinamika, razburkano, celo konfliktno okolje, kar nameravam vzpodbujati, saj se mi zdi tako okolje potencialno najproduktivnejše. Kdor vidi v tem problem, si lahko najde bolj lagoden prostor za izražanje svoje volje.

Kaj se je v stranki, za katero se je zdelo, da obvladuje Novo mesto od A do Ž, pravzaprav zalomilo?

Mislim, da se sploh ni nič zalomilo, ampak da javnost procese, ki se dogajajo v stranki, nekoliko drugače dojema. Stranka ne skuša obvladovati prostora, ampak mu ponuja odgovore na pomembna vprašanja. LDS je bil žal doslej edini, ki je iskal odgovore na praktično vsa vprašanja, ki so se pojavljala. Izpostavljal je probleme, ki jih kdo drug ni niti opazil. Tudi v prihodnosti mora delovati tako odgovorno, ne pa da se, tako kot nekateri, ukvarja zgolj s posamičnimi problemi mesta in na njih snuje svojo politično prihodnost.

Posvetiva se aktualnim vprašanjem. Kaj menite o cepitvi novomeške občine? Jo podpirate?

Tovrstne pobude so posledica prepričanja vodstva teh krajevnih skupnosti, da bi kot samostojna občina lahko kvalitetneje usmerjali svoj razvoj in da svojih interesov v tem širšem prostoru niso mogli uresničiti. Še posebej ne v odnosu do tako jasno definirane središča, kot je Novo mesto, ki ni le center občine, ampak tudi celotne regije, kar pomeni, da mora nase prevzeti ogromno odgovornosti in pridobiti velik obseg vlaganj. Zato ne preseneča, da se lahko izvenmestno okolje čuti nekoliko deprimirano. Tako kot se Novo mesto počuti zapostavljeno v odnosu do Ljubljane ali pa Bela krajina v odnosu do Dolenjske. Kakor koli, čeravno bodo te krajevne skupnosti po osamosvojitvi bližje izražanju svojih interesov, menim, da bodo možnosti njihovega uresničevanja bistveno manjše oziroma težje. Njihov razvojni potencial je vendarle majhen, zaradi česar se bojim, da bodo zelo težko spravili kvaliteto življenja na bistveno višjo raven. Veliko obljub in želja, a malo možnosti. Drugo vprašanje je, zakaj svojih interesov te krajevne skupnosti niso mogle uveljaviti znotraj novomeške občine. Menim, da ne gre le za problem odnosa mestne občine do krajevnih skupnosti, ampak tudi za kvaliteto delovanja vodstev krajevnih skupnosti, za očitno preslabo argumentacijo svojih razvojnih načrtov. Če bodo tudi na tem področju naredili tako velik korak, kot je oblikovanje lastne občine, lahko neki napredek vendarle pričakujejo. Za mestno občino pa cepitev pomeni še večjo osredotočenost na probleme, ki zdaj zadevajo ožji prostor. Ekonomska slika mesta se ne bo bistveno spremenila, saj glavni generatorji razvoja ne le mesta, pač pa celo celotne regije, ostajajo v Novem mestu.

Pa vendar bo imela cepitev negativne finančne učinke na proračun mestne občine. Je uravnotežen razvoj mesta in podeželja res nemogoč?

Pojem uravnotežen razvoj mesta in podeželja je precej meglen. Po moje ne more nihče pričakovati, da sta kvaliteta bivanja v mestu in na podeželju vsaj približno sorodni. Izhodišča so precej drugačna. Je pa res, da bo odhod teh krajevnih skupnosti vplival na proračun. A ne smemo pozabiti, da se s tem manjšajo tudi stroški občine. Gre za razne naložbe v tisti prostor, ki morda res niso bile tako visoke, kot bo sedaj znašal primanjkljaj, a pomembno je tudi vprašanje osredotočenosti tega mesta na lastne probleme, tako da tu ne vidim posebnega problema. Bolj me moti to, da država nima izdelane razvojne politike mest, kot ima recimo izdelano strategijo razvoja podeželja. Koliko jo sploh uresničuje, je drugo vprašanje, a glede na to, da so prav mesta generatorji splošnega razvoja - v njih se snuje gospodarska in kulturna podoba, so centri izobraževanja in tako naprej -, bi morala slovenska mesta, in Novo mesto z njimi, imeti v tej državi posebno vlogo. Ne le na deklarativni ravni, ko ločimo navadne in mestne občine. Država bi morala imeti razdelane bolj jasne mehanizme, s katerimi ne bo le omogočala, ampak tudi spodbujala razvoj mest. To je namreč tisti potencial, ki se lahko kasneje prelije tudi v

podeželja in pomaga k višji kvaliteti bivanja v tem okolju. Pomembno pa je še nekaj. Bivanje v primestnem okolju je bistveno dražje kot v mestu. Če pomislimo zgolj na to, koliko stane izgradnja infrastrukture na razpršenem poselitvenem vzorcu v primestnem okolju za razliko od bistveno bolj koncentrirane poselitve mestu, opazimo ogromne razlike. Za mestno občino, ki ima prek sto naselij, sta to velik problem in strošek, ki bi se zmanjšala, če bi se razvoj in poselitev koncentrirala v mestu. So pa pritiski na razvoj podeželja in njegovo poseljevanje precej veliki, kar pa žal prinaša več problemov kot kar koli drugega. Kaj sploh pomeni živeti na podeželju? Kot jaz to vidim, postajajo to zgolj spalna naselja. Ljudje v resnici delajo v mestu, kjer so navsezadnje tudi skoraj vsa delovna mesta. V mestu se izražajo kot potrošniki vseh vrst dobrin, tudi kulture in izobraževanja. Podeželja v smislu, da bi šlo tam za neko drugačno podobo gospodarjenja s poudarkom na kmetijstvu in gozdarstvu, pri nas skorajda ni. Skratka, podeželje postaja spalno naselje z ogromnimi pritiski na okolje, z ogromnimi problemi, povezanimi s kvaliteten življenjem starejših ljudi, ki potrebujejo denimo kvaliteto zdravstveno oskrbo in kvaliteten bivanjske razmere nasploh, s problemi razvoja otrok, ki so odtegnjeni za vrsto priložnosti, ki jih ponuja mesto, in tako dalje. Po moje bi se morale tudi družine resno vprašati, kje se za njihov kvaliteten razvoj bolj splača živeti.

Skoraj hkrati z referendumom o novih občinah smo preživeli tudi vladni stampedo po Dolenjski in Beli krajini. Kakšni so vaši vtisi o obisku? Je bil res delovni ali bolj diplomatski oziroma promocijski? In še bolj pomembno vprašanje - je novomeška oblast znala izkoristiti ta obisk?

Menim, da so obiski vlade po slovenskih regijah zelo dobrodošli, saj vlada s tem lahko pridobiva kvalitetne informacije iz posameznih okolij. Ta okolja pa morajo obiske seveda izkoristiti na način, da vlado opozorijo na svoje probleme, da predstavijo njihove rešitve in nenazadnje svoje razvojne probleme spravijo v kontekst države. V tem trenutku dosti več kot to, da je vlada tudi dobila neki posnetek stanja, še ne moremo reči. Kakih resnih novih napovedi pospešenega razvoja v tem prostoru nismo dobili. Novomeška občina je po moje obisk vlade izkoristila razmeroma dobro. Pod vodstvom župana se je nanj dobro pripravila in vladi predstavila precej obširno gradivo o problemih mesta, ob tem pa predlagala tudi rešitve - od sprememb zakonodaje do posameznih pomembnih investicij. Rečem lahko, da je mesto ob obisku opravilo pomemben del naloge, kaj bo storila vlada, pa bomo še videli.

Vlada je Novo mesto zapustila s pomenljivim sporočilom. Velika podjetja v občini so sicer v vrhunski formi, potenciala, ki ga ustvarjajo, pa malo in srednje gospodarstvo, sploh storitveni sektor, ne zna ali ne zmore izkoristiti. Je občina na tem področju sposobna prevzeti odgovornost in podpreti razvoj tega doslej zapostavljenega sektorja?

Novo mesto se po tej gospodarski sliki bistveno loči od praktično cele Slovenije. Tukaj

Novomeške politične stranke so zelo betežne, anemične, nedelavne. Praviloma si ne zastavljajo niti vprašanj, kaj šele pravih vprašanj, še manj zavzeto pa iščejo kvalitetne odgovore nanje. Sodelovanje s takimi organizacijami je težko.

sloni gospodarstvo na predelovalnih dejavnostih in na velikih gospodarskih družbah, ki so močno usmerjene na tuje trge. To sploh ni slaba okoliščina. Nasprotno. Se je pa vredno vprašati, kako lahko mesto in regija kvalitetneje aktivirata tudi ostale sektorje. Menim, da občina prispeva svoje tako, da bi bil storitveni sektor v tej gospodarski sliki bolje zastopan. V zadnjem obdobju se skuša aktivirati nekatera mestna območja, kjer bi se snovala nova ponudba. V smislu priložnosti mesto torej nudi ali vsaj bo nudilo dovolj. Kako pa bodo gospodarstveniki, predvsem manjši podjetniki, te priložnosti izkoristili, bomo še videli. Z vidika interesov mesta je pomembno to, da občina odpira in promovira priložnosti za vlagatelje.

Se vse to ne dogajajo prepozno?

Vedno je v nekem smislu prepozno. Pritisk vlagateljev, kot ga zaznavam jaz, je velik. Res je, da svojih investicij ne morejo uresničiti tako hitro, ko bi želeli. To je dejanski problem in odgovornost, da to še ni omogočeno, leži tudi na lokalni skupnosti. Pa vendar, iskanje vzrokov za aktualno stanje je lahko sicer zanimiva naloga, kljub temu pa velja več napora vložiti vsaj v to, da se tako stanje ne bi pretirano dolgo ohranjalo.

Drugo pomembno sporočilo vlade je bila izražena podpora razvoju visokega šolstva v regiji in novomeški univerzi. Bo Novo mesto znalo izkoristiti to podporo? Zdi se namreč, da med dvema najbolj izpostavljenima nosilcema razvoja visokega šolstva - visokošolskim središčem in mestno občino - vlada precejšnja mera nezaupanja.

Menim, da **osrednja nosilca** razvoja novomeške univerze nista in ne bosta ne visokošolsko središče ne mestna občina, pač pa tukajšnje gospodarstvo. Če, kdor koli že bo koordinator teh aktivnosti, ne bo znal pritegniti gospodarstva, pa ne le novomeškega, ampak tudi iz širšega prostora, in povezati razvojnih prizadevanj univerze z gospodarsko podobo okolja, bo ta projekt relativno neuspešen. To je prvi problem. V tem smislu se kaže, da je vloga države lahko sicer dobrodošla, ne more pa biti ključna. Ob tem pa ni bilo nikakor jasno povedano niti to, kaj predsednik vlade sploh misli s tem afirmativnim odnosom do razvoja univerze, saj se do danes kaj dosti več od teh lepih besed ni zgodilo. Če bo v prihodnje drugače, toliko bolje.

Katera so še tista druga področja, na katerih bo morala občina v prihodnje narediti korake naprej? Ali pa je morda z razvojem Novega mesta po vašem vse v najlepšem redu?

Ne, z razvojem Novega mesta vsekakor ni vse v redu. Naloga politike bi morala biti predvsem **duhovna prenova mesta**, ki mora postati **ambiciozno, ustvarjalno, inovativno, konec koncev tudi solidarno**. Tako kot je bilo že neke povedano, bi se morala tudi politika v veliki meri zgledovati po najuspešnejšem gospodarskem sektorju v mestu. Tako v metodah dela, pristopu, kot postavljanju ciljev. Mesto si mora vzeti tisto, kar mu ne pripada, imeti mora višje cilje, kot jih zmore danes prepoznati glede na svoj zgodovinski, geografski in ekonomski položaj. Ustvarjati je treba potrebe, ki bodo mesto gnale k razvoju, ki bo te potrebe lahko uresničil. Ne

moremo ostajati na okopih sedanjost in biti zadovoljni s tem, kakršni smo.

Že skoraj tri leta ste zaposleni na mestni občini in najbrž dobro poznate delo njene uprave. Je ta sposobna podpreti aktivnosti, o katerih ste govorili, ali bolj drži tista splošna ocena, da gre za sicer veliko, a neučinkovito javno službo?

Od trenutka, ko sem se tu zaposlil, se je število zaposlenih kar precej povečalo. V tem smislu se je povečal tudi potencial za količino in kvaliteto opravljenih nalog. Mislim, da je v tej občinski upravi, ki trenutno šteje že okoli sto ljudi, skoncentriran zelo velik potencial, da so zaposleni ljudje, ki imajo ustrezna znanja, mnogi tudi bogate in dolgoletne izkušnje. V kadrovskem smislu slika sploh ni tako zelo slaba. Izrazit problem pa ostaja vodenje te strukture. Slabo motiviranje zaposlenih, slab nadzor izvajanja zastavljenih nalog, neukrepanje ob procesih, ki ne potekajo kot bi morali in podobno. To se mi zdi zelo problematično za kvaliteto dela občinske uprave. Problem torej vidim v vodstveni strukturi občine, se pravi predvsem od direktorja občinske uprave do vodij oddelkov. Del naloge vodstva mora biti tudi ustvarjanje splošne delovne klime. Zaposlene bi morali spodbuditi, da ponotranijo naloge, ki si jih je občina zadala kot cilje v svoji strategiji razvoja. Razvojni izzivi mesta bi morali postati osebni izziv zaposlenih.

Nekateri vzrok za neučinkovitost javne uprave vidijo v preveč političnem kadrovanju uslužbencev, kjer naj bi imela glavno besedo prav LDS. Je to po vašem mnenju res in ali je okosteneli uradniški aparat sploh možno prevetriti in kako?

To, da bi na občini kadrovala LDS, je celo zelo neresnično. V tej občinski upravi praktično ni človeka, razen mene, ki bi bil povezan z LDS. Ne rečem, na začetku mandata je bilo drugače. Iz vrst LDS je bila direktorica občinske uprave, njen namestnik in nekaj vodij oddelkov. Danes temu ni več tako. Pri drugih strankah imajo v tem smislu morda nekaj več sreče kot LDS, čeprav je ta največja. Sploh pa se mi to ne zdi problem, in sicer zato, ker naloge koordiniranja in vodenja najbolj angažirano izvajajo tisti, ki razvojne cilje mesta prepoznajo kot lastne. To pa v tem okolju, na srečo ali žal, niso nobeni drugi ljudje, kot tisti, ki prihajajo iz politike. To so tisti, ki pišejo razvojne programe mesta, tisti, ki te programe promovirajo na volitvah in skozi mandat, to so tisti, no, vsaj del jih je takih, ki najbolj močno dihaajo z mestom. Če taki ljudje izpolnjujejo pogoje za delo na občini, jih je najbolj neprimerno izgubiti iz njene kadrovske strukture. Na drugi strani imate lahko ljudi, ki delo v občinski upravi vidijo le kot enega izmed poslov v svojem življenju, ki jih problemi občine sploh ne zanimajo, ki želijo zgolj oddelati svoje od sedmih do treh, oditi domov in se ukvarjati s povsem drugimi rečmi.

Župan je v tem mandatu že dvakrat reorganiziral delo občinske uprave. Mu uspeva?

Očitno tudi župan bolj kot v kvalitativnem ustroju zaposlenih vidi problem v organizaciji in vodenju. Odgovor na vprašanje, ali mu na tem

Tomaž Levšar

področju stvari uspevajo, je potrebno iskati skozi prizmo uresničevanja razvoja mestne občine. Tu lahko vidimo, da ta županov mandat sploh ni slab, da je župan začel razvijati nekatere pomembne prostore in področja te občine, da pa je nekaj projektov, ki bi jih veljalo izkoristiti, ostalo zadaj. Kot rečno, župan probleme vidi v vodenju, seveda pa je tudi on eden od teh členov in mora k temu problemu pristopiti precej ambiciozno. Upam, da bo v prihodnje še bolj, kot je doslej.

Sedanjšega župana je LDS ob minulih lokalnih volitvah promovirala kot izkušenega politika in strokovnjaka, ki bo dal razvoju mesta nov zagon. Zadnjih nekaj mesecev, če ne prej ob sprejemanju rebalansa proračuna 2005, pa se je LDS prelevila v ostrega kritika županovega dela. Ima stranka sploh še vpliv na delo župana?

Ta stranka kakih tesnih stikov z županom nima. Sodelovanje župana s stranko je zreducirano na minimum, in to ne toliko po volji stranke, kot po županovem prepričanju, da politika k delu občinske uprave ne more dosti prispevati. Osebnostno mislim, da je to mišljenje zmotno, je pa tudi povsem legitimno. Nas niti ne mori toliko, ali župan z nami sodeluje ali ne, če uresničuje program, ki ga je zastopal na volitvah in ki ga je promovirala naša stranka. Pomembno je, da je volilni program stranke iz leta 2002 integralni del koalicijske pogodbe in da se je kasneje prelil še v strategijo razvoja mestne občine. Ugotavljamo, da je župan razvojne cilje mesta, kot jih je zastavila LDS, posvojil in prevzel kot lastno odgovornost. Od tega trenutka naprej smo v izhodiščnem smislu zadovoljni in zgolj nadzirati moramo, ali se ta program izvršuje. Zadnji rebalans proračuna je pokazal, to se je dejansko videlo že malo prej, da se nekatere naloge uresničujejo slabo, prepočasno ali sploh ne. Na ta problem smo opozorili, prepoznal pa ga je tudi župan sam. Skratka, odnos med županom in stranko nas ne moti prav veliko. Potrebno je nenazadnje vedeti, da je politična stranka bistveno bolj obstojna struktura, kot je posamezni župan. Ob tem pa je stanje, ki ga imamo danes, lahko tudi šola glede poti, ki jo mora stranka ubrati na prihodnjih volitvah.

Volitve bodo precejšnja preizkušnja. Popotnica, ki jo prinašajo dogodki, povezani z notranjim ustrojem stranke v minulem obdobju, se ne zdi ravno obetajoča. Kako se boste pojavili na volitvah - kot kontinuiteta ali alternativa?

Kot eno in kot drugo. Mislim, da moramo biti kontinuiteta vseh pozitivnih procesov, alternativa pa vsemu tistemu, kar mislimo, da je slabega. V splošnem pa bi rekel, da bomo alternativa. S stvarmi, ki so se dogajale v tem političnem prostoru v preteklosti, se ne obremenjujemo prav veliko. Kot stranka iščemo novo obliko delovanja. Mislim, da bomo to dovolj jasno pokazali do

volitev, in upam, da z zaupanjem ljudi tudi po volitvah.

Pa ne bo distanciranje od iztekajočega se mandata dalo polet političnim nasprotnikom?

Nikakor ne. LDS ne le da je bila osrednja nosilka razvoja s tem, da je napisala program in poskrbela za njegovo izvajanje, bila je tudi največji kritik tistega, česar občinska uprava ni uresničevala ali je uresničevala slabo. Bolj me čudi, kako anemične so ostale politične stranke. Pri večini glasovanj je župan, ne vem po kakšnem čudežu mu je to uspelo, uspel vzpostaviti enoumje. Vsi so ponavadi glasovali za tisto, kar je predlagal. Naj me nekdo prepriča, da tisti, ki bodo v kratkem postali največji kritiki vsega, kar se je v štirih letih delalo, niso podpirali vsega, kar je župan predlagal.

Že razmišljate o predvolilnih povezavah z drugimi strankami?

Nam povezave z drugimi strankami niso primarno pomembne. Iščemo predvsem koalicio z mestom in meščani.

Je novomeška politična scena sploh zrela za neke tvorne povezave?

Kar sem rekel prej, je povezano prav s tem. Novomeške politične stranke so zelo betežne, anemične, nedelavne. Praviloma si ne zastavljajo niti vprašanj, kaj šele pravih vprašanj, še manj zavzeto in ga vsekakor lahko dobi, saj je v njem še ogromno neizkoriščenega potenciala. Če se nameravajo tudi druge stranke kadrovsko in duhovno prenoviti, kot se prenavlja novomeška LDS, lahko v njih vidimo tudi kvalitetne partnerje.

Navkljub krizi, v kateri se je znašla, se vendarle zdi, da je LDS edina kolikor toliko organizirana in prepoznavna politična stranka v Novem mestu. Kaj je po vašem mnenju vzrok temu mrtvilu?

Po moje to, da so ambicije vseh ostalih političnih subjektov glede razvoja mesta zelo majhne, neambiciozne ali celo nedefinirane. Poleg tega se mnogi uspejo nahraniti s posameznimi drobtinami, ki jih zna sedanji župan kvalitetno raztrositi po politični mizi in s tem ustvarjati politični mir. Vse to dela novomeški politični prostor betežen.

Prej ste omenili, da so bile zadnje županske volitve šola za stranko. Se bo tokrat za župansko mesto potegoval njej predsednik? Boste kandidirali?

Kot sem rekel, v stranki vendarle menimo, da bi bili ustvarjeni boljši pogoji, če bi župan danes bolj aktivno sodeloval z LDS pa tudi z drugimi

Posiljevanje otroških dušic

Barica Smole, foto Boštjan Pucelj

strankami. Nauk sedanje zgodbe je v tem, da je to pozicijo potrebno zasesti na ta način, da si tudi v nadaljevanju lahko tvoren sodelavec razvoja občine. LDS ima to srečo, da ima med svojimi člani kar precej izredno kvalitetnih ljudi, ki danes vodijo za to mesto zelo uspešne in pomembne organizacije tako v gospodarskem kot negospodarskem sektorju. Je pa za vodstvo LDS velik izziv, kako prepričati te ljudi, da spremenijo okolje svojega delovanja. Vendarle sem prepričan, da bomo med vsemi temi lahko dobili primerne županske kandidata.

Kakšne so vaše osebne ambicije?

Priprava stranke in županskega kandidata kar se da dobro na volitve, oblikovanje kvalitetnega, ambicioznega programa razvoja mesta v prihodnjih letih ter ustvarjanje kvalitetnega dialoga med stranko in mestom oziroma volivci.

Bi si upali postati župan?

Upal bi si že, raje pa bi na tem položaju videl nekatere druge ljudi. Kar si kdo upa, je eno, kaj kdo čuti, da je primerno za to mesto, pa je drugo. Bolj se mi zdi problematično, da si na to pozicijo, nekaj kandidatur za župana je bilo že napovedanih, upajo nekateri ljudje, ob katerih me je za prihodnost tega mesta strah. Pri ljudeh me mnogokrat preseneča, da niso sposobni presoje lastne ustreznosti takemu položaju. Prihodnja štiri leta s slabim županom bodo za Novo mesto zelo usodna. Zato bi rad pozval vse meščane, da že predhodno skušajo poskrbeti, da bodo kandidati za župane dobri. Da ne bo treba izbrati manj slabega med slabimi.

Posilstvo nikoli ni bilo samo to, kar se zdi na prvi pogled: zadovoljevanje nekih potreb enega človeka proti volji drugega. Moški, ki ga navadno izvajajo nad žensko, so duševni kastrati, ki niso sposobni normalnih odnosov, ali pa so tisti, ki hočejo predvsem pokazati, da imajo moč, oblast. Nad drugim spolom, nad šibkejšimi, nad drugim narodom, nad čimer koli Drugim ... Če ne bi bilo tako, ne bi bilo posilstev v času vojn. Nagnusno je, če kdo ne razume besede "ne". Če še vedno misli kot tisti dedec, smrdeč po česnu, ki ure in ure visi za šankom in natakariči vsake pol ure pove, da on že ve, kaj ženski "ne" pomeni.

Moralno še dosti bolj zavrženo (če je nemoralnost, zavrženost mogoče stopnjevati) pa je, če kdo zlorabi otroka. Nič se ne bom delala lepe, nič se ne bom modno izogibala sodb, vedno, ko slišim kaj takega, pomislim, kako bi bilo treba nasilno osebo spraviti ob orodje, ki ga je pri zločinu uporabljala. Menda imajo še celo na Dobu, kjer sedijo morilci in vseh sort zlikovci, takšen interni zaporniški kodeks, da se pedofili raje izogibajo soobsojencev, ker doživijo marsikaj zelo, zelo neprijetnega ... Žal pa se zdi, da pedofili dobivajo kaj mile obsodbe, čeravno si najbrž ne vi ne jaz ne moremo predstavljati, da je že en sam dan za rešetkami lahko neznanosno dolg, če pa te za vrati jedilnice čaka še kakšen nabildan kosmat rilec, ki trpi zaradi spolne abstinence ...

Skoraj ne mine dan, da v dnevnem časopisju ne bi brali o kakšnem očku, strčku ali celo dedku ali duhovniku, ki si je privoščil "mlado meso" v bližini. Če je žrtev pedofilovih dejanj iz njegove družine, potem so mame in druge sorodnice navadno "slepe". Si predstavljate? Mama zvečer v kuhinji pospravlja (le kje je ta kuhinja?), očka pa med tem daje punčko spat in ji vtika prst v spolovilo. Drugi oče od hčerinega enajstega leta hodi ponoči v dekličino spalnico, mama pa trdno spi in nič ne sliši. Spoštovani duhovnik pa pase svoje male ovčice (jim naj rečem jagenjčki?) in se pri tem prav "po moško" zabava. Tisti, ki imate otroke, veste, da vsako menjavo njihovega razpoloženja zaznate na njihovem obrazku. Da spoznate celo, če je Mojca v vrtcu Mihcu spodnesla stol in je padel, čeravno vam Mihec tega ne pove.

Nekoč sem z eno izmed tovrstnih žrtev delala intervju. Bila je že odrasla ženska, pa vendar po njeni pripovedi nekaj dni nisem spala. Saj ne, da mi je pripovedovala ogabnosti, sploh ne, ampak tisti neoprijemljivi zvok oropane otroštva, tisti mrtvi glas, ugasle oči, ki nikoli niso ujele mojega pogleda, če pa so se po nesreči srečale z njim, so takoj kot preplašena ptica odprhutale v stran, to me je spremljalo. Je vedela, da je to narobe? Je, seveda je, saj je

rekel, da ne smeta nikomur povedati. In če se kaj ne sme povedati, je to narobe. Kasneje si je v kleti celo uredil svoje stanovanje, ker da ga hrup po naporni službi moti. In ko je bila večja, mu je stanovanje lahko pospravljala samo ona. Je mama vedela? Misli, da je. Prijavila ga je, ko je bila že v službi in jo je bilo strah, da isto počne z mlajšo sestro. Povedala je vsem ženskim sorodnicam; samo ena je stopila na njeno stran. Mama ne. In kako ji je, ko je bila že najstnica, opravičeval svoja dejanja? Lepo ji je razložil, da so to počeli že stari Grki.

Pri vsem tem je še posebej hudo, da storilci ne ranijo le otroškega telesa, ampak tudi dušo. Ta se ne zaceli nikoli. Posebej med predkazenskim in kazenskim postopkom se podobe vedno znova obnavljajo. In potem žrtvam nekateri še vedno ne verjamejo, čeravno strokovnjaki pravijo, da so znamenja o nasilju povsem nedvoumna. Tožilka Nusdorferjeva je o teh dogajanjih napisala pretresljivo knjigo Naše deklice z vžigalicami. Najbolj hudo je, da si celo tisti, ki so tovrstnim žrtvam najbližje, zatiskajo oči. Mama, ki je zvečer pospravljala kuhinjo, je menda ena redkih, ki je z otrokom takoj odšla od doma. Mama moje intervjuvanke še vedno meni, da je hči nad družino priključila sramoto. Ne mož in oče, otrok je tisti, ki sramoti. Če bi bil lep tiho ... Za rane jim ni mar, tudi za to ne, da takšni otroci pogosto prevzamejo vzorec, po katerem se do ljubezni da priti samo s spolnimi službami. Ali pa se kot odrasli obnašajo enako kot so se tisti, ki so jih zlorabljali.

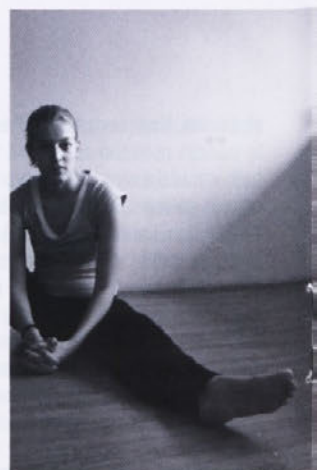
Nič drugače kot v družinah ni v institucijah. Te dni je bila javnost seznanjena, da je baje župnik iz Artič že desetletja zlorabljal otroke. Menda je zdaj na varnem za zidovi neke cerkvene ustanove. Tu bi se lahko pripoved o še eni dolgi zgodbi zlorabe zaenkrat končala; vsaj do sodnega postopka. Pa se nadaljuje. Cerkev piše, da so novinarska poročila tendenciozna, da tisti, ki ga je novinar klical za informacije, kakšno urico ni bil dosegljiv na telefonu. In da je človek nedolžen, dokler se mu ne dokaže nasprotno. Novinar naslednjega dne odpiše, da je klical ne le njega, ampak še dva pomožna škofa in še šest drugih cerkvenih dostojanstvenikov, in da se ni nihče oglasil. In zgodba je menda prišla na dan, ko je piskrcu odneslo pokrov; na dan naj bi jo spravila ena od žrtev, potem pa da se je začelo odvijati še mnogo drugih pripovedi. Žrtev bi do obsodbe najbrž morala biti tiho.

Materi molčijo. Ko morajo kaj reči, pogosto branijo može, partnerje ... Cerkev molči ali piše protestna pisma o nekorektnem poročanju. Otroci včasih spregovorijo.

stripina
šola stripa nm

zadnji kor
je najboljši

Je jamski človek znal leteti?

Starodavna letala

Aleksej Metelko

Človek že od nekdaj sanja, da bi lahko kot ptica svobodno letal po širnem nebu. Sanje so se mu začele uresničevati, ko je izumil balon na topli zrak (začetki leta 1780), dokončno pa je postal *svoboden* z letom 1903, ko sta slovita brata Wright prvič uspešno poletela. Toda ne opirajmo se na učbeniško zgodovino kot pijanec plota in pogledimo nekaj zanimivih najdb in ugotovitev, ki kažejo na to, da so ptice nekoč že delile prostor z nami.

Arheologi so včasih priče resnično edinstvenim najdbam, a o tistih najbolj nenavadnih in presenetljivih večinoma molčijo. Temu je tako iz njim povsem jasnega razloga – najdba se po svoji starosti in/ali namembnosti ne vklaplja v splošno sprejeto zgodovino naše civilizacije. Še dobro, da niso vsi strokovnjaki, z arheologi na čelu, slepo podvrženi učbeniški zgodovini in se vsake toliko najde kakšen, ki si upa odkrito spregovoriti o svojih spoznanjih, pa čeprav s tem tvega dolgo grajeni ugled.

Starodavni modeli letal

V Egiptu, Srednji in Južni Ameriki so arheologi našli majhne modele ptic oziroma drugih nekakšnih letočih živali, za katere niso vedeli ali pa niso hoteli vedeti, da so dejansko modeli letal.

Model, ki so ga leta 1898 našli v Egiptu, je neverjeten. Njegova oblika močno spominja na letalo, njegove mere in aerodinamičnost pa nam razkrivajo izredno napredno znanje naših prednikov. Model letala je bil izdelan okoli leta 200 pr.n.št. in nekateri viri trdijo, da model, če ga vržemo v zrak, leti. Znano je, da so starodavni Egipčani pogosto izdelovali manjše modele vsega poznane iz njihovih življenj in jih polagali v grobnice. Ne moremo mimo provokativnega vprašanja, ali bomo nekoč pod vročim puščavskim peskom odkrili starodavno egipčansko letalo v naravni velikosti. Ko smo že pri Egiptu, omenimo še neki egipčanski napis iz Abidos, na katerem lahko opazimo leteče objekte. Eden izmed njih kar preveč spominja na sodoben helikopter.

V grobovih Srednje in Južne Amerike so našli vsaj tisoč let stare zlate modele in nihče ni pomislil, da bi šlo za kaj drugega kot za modele ptic ali rib. Modeli so bili uvrščeni v kategorijo nakita, vse dokler določeni strokovnjaki po skrbnem proučevanju niso bili postavljeni pred dejstvo, da imajo pred seboj model sodobnega letala. Algund Eenboom in oficir letalstva Peter Belting sta bila odločena, da prideta stvari do konca. Iz stiropora in lesa sta naredila kopije

modela v velikosti 16:1, jim dodala propelerje in motor ter testirala njihove letalske sposobnosti. Rezultat je pokazal, da imajo modeli izjemne navigacijske zmožnosti, in pojavilo se je vprašanje, ali so naši predniki resnično poznali skrivnosti letenja.

Mehiški astronom

V Palenqueu v Mehiki so leta 1952 odkrili sila skrivnosten grob. Človeku, ki je bil pokopan v grobu, so rekli *Resnični človek*, grob pa je bil prekrit z veččrtno kamnito ploščo, na kateri je bil nenavaden relief, ki je še danes brez pravega pojasnila. Kaj so arheologi poleg letnic 603 in 633 še ugledali, ko so se po stopnicah spustili 18 metrov pod zemljo? Vključena podoba prikazuje moškega, ki si ga prav lahko predstavljamo v tipičnem sedečem položaju astronavta v vesoljski ladji z raketnim pogonom zadaj. Ni potrebno veliko domišljije, da bi opazili, kako njegove roke počivajo na ročicah, s katerimi morda upravlja vesoljsko ladjo, iz nosu pa ima speljane nekakšne cevke. Je priključen na nekakšno dihalno napravo? Morda za let po vesolju? Kmalu so se pojavile teorije, ki pravijo, da je ta človek lahko letal med zvezdami.

3D relief

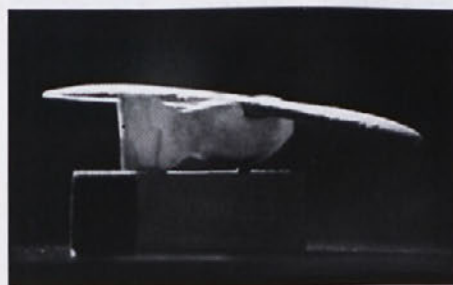
120 kilometrov od mesta Ufa v Rusiji so leta 1999 našli več kot tona težko kamnito ploščo, ki je belila možgane vrhunskim ruskim znanstvenikom. Ploščo so poimenovali *Dashka kamen* v čast Chuvyrovu (najditeljevi) vnukinji, ki se je rodila dan prej. Prepeljali so jo na Bashkirsko univerzo, kjer so jo strokovnjaki s Chuvyrovom na čelu začeli proučevati. Kmalu je Chuvyrov začuden ugotovil, da je kos kamna, ki ga ima pred očmi, dejansko nekakšen zemljevid. Si predstavljate šele njegov izraz na obrazu, ko je spoznal, da ni našel navadnega zemljevida, temveč tridimenzionalen zemljevid – relief. Kasneje so ugotovili, da gre za starodavni relief Urala in okolice, mehanskega izvora, izdelan v

merilu 1:1,1 km. Pojavilo se je vprašanje, kaj bi lahko bil namen tega najmanj nekaj tisoč let starega tridimenzionalnega zemljevida. Tu v našo zgodbo vstopijo Američani, ki so v Centru za zgodovinsko kartografijo (Centre of Historical Cartography) v Vinsconsinu podrobno preučili tako imenovan Dashkin kamen in bili osupli nad izsledki. Dejali so, da ima takšen tridimenzionalen zemljevid lahko le en sam namen, in sicer navigacijski. Izdelati pa ga je možno le na podlagi skrbnega proučevanja iz zraka. Je bilo tako našim davnim prednikom letenje nekaj povsem običajnega?

Morda bi na tem mestu omenili še velikanske like in linije v puščavi Nazca v Peruju. Kot vam je znano, se skozi puščavo razteza več tisoč črt, nekatere so ravne kilometre in kilometre, druge so sklenjene v velikanske trikotnike, trapeze in četverkotnike, spet tretje pa tvorijo kompleksnejše oblike. Ustavimo se pri zadnjih, ki prikazujejo velikanske risbe ptic, rib in opic. Opazimo lahko tudi velikanskega pajka. Zanimivo je, da so vse risbe narisane z eno samo nepretrgano linijo, ki se začne in konča v isti točki. Padle so mnoge teorije, a prava razlaga še visi nekje v zraku. Tako še vedno ni razkrita skrivnost, zakaj in kako so narejeni velikanski liki, ki so, kot veste, vidni le iz zraka.

Ne pozabimo pred koncem omeniti še obilo zanimivih starodavnih tekstov. V zgodbi o junaških delih orjaka Heraklesa lahko med drugim beremo: »/.../ in mu naloži, naj prežene stimfalide. To so bile velikanske ujede, velike kakor žerjav, z železnimi perutmi, kljuni in kremplji...in so imele moč, da so svoja peresa lahko sprožila kakor puščice, s kljuni pa preključevale celo bronaste oklepe. Tako so v bližnji okolici hudo pustošile med ljudmi in živino.« Sem samo jaz dobil občutek, ali se tudi vam zdi, da tudi danes po nebu letajo podobne zveri, le da imamo mi drugačna imena za njih – MIG, mirage in podobno. V povesti Čarobni konj iz Tisoč in ene noči lahko beremo o konju, ki se,

preden začne leteti, maje, ziba in brca okoli sebe. Se postavlja na glavo in prekopicava vse dokler se mu trup ne napolni z zrakom in takrat se dvigne ter poleti proti oblakom. Starodavna različica balona? Tudi Daljni vzhod ima zgodbe o starodavnih letalcih. V neki kitajski pripovedi lahko beremo o konju (z avtopilotom), s katerim so lahko delali dež (na grivo konja zliješ kapljico iz vrča). Li Čing, glavni junak, jih je nad neko vasjo, namenoma, zli dvajset in povzročil smrtonosno poplavo. Pravljica? V Mariboru imajo *letečega konja*, katerega namen je obramba pred točo. Pilot nad temne oblake spusti kristale srebrovega jodida, ki povzročijo kondenzacijo vlage, ta pa nato v obliki dežja pade na zemljo. Če pilot izpusti preveč kemikalije, lahko to povzroči ogromne količine dežja. V neki indijski pravljici pa lahko preberemo: »/.../ Taška in Valo sta zlezla Velikemu kragulju na hrbet, ta pa je vzletel proti Zemlji. Dokler je letel nad oblaki, je bilo potovanje udobno in prijetno, ker nad oblaki ni vetra, pod oblaki do Zemlje pa je Velikega kragulja silno premetavalo in brata sta le z veliko težavo lovila ravnotežje.« Ste se že kdaj peljali z letalom? Še dobro, da so nam starodavni lovci bizonov zapustili znanje o brezvetrju nad oblaki in nam tako omogočili udobnejšo vožnjo. Toda kako so stari Indijanci lahko vedeli kaj takega? Saj niso, to je samo pravljica ...

Model letala, star preko 2000 let (Egipt)

Letala in helikopterji (Abidos)?

Nagrobni kamen iz Palenque: relief starodavnega astronavta?

Muzej razvoja Novega mesta

Namesto Gostišča muzej

Uroš Lubej

Novo mesto bo v nekaj letih najverjetneje dobilo nov muzej. Občinski svet bo na februarjski seji v okviru sprejemanja rebalansa proračuna namreč obravnaval tudi možnost nakupa stavbe Glavni trg 30, bolj znanega kot Gostišče. Župan Boštjan Kovačič bo predlagal, da občina objekt nameni za potrebe Dolenjskega muzeja, ki že dolgo časa išče primerno lokacijo za postavitev stalnih in občasnih razstav o zgodovini in razvoju Novega mesta.

»Trenutno ne vidimo ustrežnejše lokacije za postavitev sodobne razstave o zgodovini mesta, ki si jo metropola nedvomno zasluži,« pravi direktor Dolenjskega muzeja **Zdenko Picelj**. »Lokacija na Glavnem trgu je nadvse primerna, saj omogoča nemoteno komunikacijo z matično hišo in obiskovalci pa tudi sama hiša je eden lepših primerov mestne arhitekture. Naša želja je, da postavimo sodobno razstavo, kjer bi bila klasična postavitev predmetov in fotografskih ponazoritev, dopolnjena s sodobnimi tehničnimi rešitvami.«

Muzej bi sicer lahko odprl v letu 2009 ali 2010, če bodo seveda odobrena dodatna finančna sredstva, potrebna za obnovo. Po načrtih Dolenjskega muzeja in župana bi poleg muzejske dejavnosti v stavbi nekdanjega Gostišča delovali kavarna in slaščičarna, poleg tega pa bi v skladu s sodobnimi muzejskimi trendi v pritličju stavbe bil tudi novomeški Turistično-informacijski center, ki že dolgo išče lokacijo na Glavnem trgu. Pred dokončno obnovo je možna tudi začasna postavitev nekaterih muzejskih eksponatov, v kolikor bo stanje objekta to omogočalo.

Dolenjski muzej je od 1953 že imel stalno razstavo novomeške zgodovine, ki pa so jo zaradi zastarelosti in potrebne obnove zaprli v letu 1984. V zavodu hranijo prek 20 000 enot različnega gradiva, ki se nanaša na preteklost mesta. Upodobitve in simboli, povezani z ustanoviteljem mesta Rudolfom IV, mestne listine in dokumenti, pečatniki in grbi so zdaj v za javnost skritih depojih.

Muzej hrani edinstveno svilen zastavo novomeške meščanske garde iz leta 1875. Poleg tega bi bile v novem muzeju na ogled številne umetniške in fotografske upodobitve mesta ter razglednice, ki prikazujejo **urbanistični in vsestranski razvoj mesta**. Posebnost novomeškega muzeja bodo tudi zapisi in predmeti, povezani z mestno industrijo, obrtjo in s trgovino. Dolenjski muzej hrani tudi obsežno fotografsko in arhivsko gradivo, povezano z oblikovanjem nacionalne zavesti v 19. stoletju, ko so se v Novem mestu ustanovljala številna slovenska politična, kulturna in športna društva.

V objektu nekdanjega gostišča, ki je tudi sam po sebi kulturni in zgodovinski spomenik, želi Dolenjski muzej predstaviti tudi številne »muzejske« zgodbe, fotografsko in drugo gradivo o objektih, ki jih ni več, na primer star lesen most čez Krko, na katerem je stal mogočen kip sv. Janeza Nepomuka, ki ga muzej še hrani. V muzeju bodo svojo predstavitev dobila tudi življenja in dela zaslužnih Novomeščanov.

Stavba je v trenutni lasti ministrstva za šolstvo. Sekretar v službi za investicije **Mitja Maruško** je potrdil, da ministrstvo objekt ima v programu prodaje in da se ministrstvu zdi namera občine ustrežna, zato bodo postopek prodaje uskladili z njo. Vrednost objekta ocenjujejo na 80 milijonov tolarjev, novomeška občina pa lahko v postopku javne dražbe uveljavlja predkupno pravico. V kolikor bo županov predlog sprejet, bo objekt na marčevski seji občinskega sveta uvrščen v program nakupa nepremičnin, po tem pa bo ministrstvo sprožilo postopke prodaje.

Mozartov seminar Orglarske šole

28. januarja, dan po obletnici rojstva glasbenega genija, je v prostorih kapiteljske proštije potekal seminar Wolfgang Amadeus Mozart - 250. obletnica rojstva. Udeležilo se ga je 70 slušateljev z raznih koncev Slovenije. Ugledni predavatelji so osvetlili Mozartovo življenje in delo, predstavili nove poglede na skrivnostno umetnikovo smrt. Vmes je potekala delavnica založbe Astrum, zvečer je v kapiteljski cerkvi novomeški Komorni orkester Tartini ob mešanih pevskih zborih Orglarske šole in župnije Sv. Jakob iz Vavte vasi izvedel več Mozartovih del.

Seminar je sodil v okvir Orglarske šole, ki v našem mestu deluje od leta 2003. Po besedah ravnatelja Aleša Makovca gre za prvo tukaj organizirano orglarsko šolo. Deluje v okviru frančiškanskega samostana, njen ustanovitelj je ljubljanska nadškofija, trenutno je vpisanih 60 učencev. S to šolo se v Novem mestu prvič postavlja srednješolski glasbeni program, zelo se zavzemajo tudi za državno koncesijo, zadostili so že skoraj vsem pogojem. Šola želi izobraževati tudi v smeri poznavanja zgodovine, dati slušateljem humanistično osnovo, ustvariti kulturno okolje. V ta namen bodo tudi v prihodnosti organizirali prireditve, kot je bil Mozartov seminar. (Rasto Božič)

Krpan v Novem mestu

Konec leta pripravlja Moderna galerija v Ljubljani 5. trienale slovenske sodobne umetnosti. Tokratni selektor Jurij Krpan, vodja ljubljanske Galerije Kapelica, je decentralizacijo slovenske kulture zelo resno. Da bi v živo predstavil izhodišča, objavljena v javnem pozivu za trienale, je obiskal več regionalnih središč. Na ta način naj bi organizatorji dobili čim večji odziv, saj je struktura projekta precej odprta, mnenja bodo tudi upoštevali pri njegovem nastajanju. Že na začetku se želijo s predstavitev po regionalnih centrih tudi izogniti očitkom, da gre za manever centra in privilegij Ljubljančanov.

V nizu predstavitev so 27. januarja v LokalPatriotu pripravili srečanje s Krpanom, ki je ob tem pripravil predavanje z diskusijo. Trienale bo potekal ob koncu leta, prikazal naj ne bi stanja za nazaj, temveč predstavil vizijo vizualne umetnosti. 15. februarja poteče rok prijavn, do takrat je velja poziv za predstavitev zamisli za razstavo. Med prijavitelji bodo izbrali od 10 do 15 umetnikov, ki jih bodo poslali živeti v druge države, kjer bodo ustvarjali dela za trienale. Na ta način naj bi se umetniki soočili s tujino in tamkajšnjim stanjem, omejili naj bi tudi v umetnosti prisoten latentni nacionalizem. V sklopu predavanja je pogoje za delovanje naših likovnih umetnikov ocenil kot slabe. (Rasto Božič)

Dolenjec dobil Prešernovo nagrado

Aleš Makovac, po rodu iz Vavte vasi, študent zadnjega letnika ljubljanske Akademije za glasbo, smer sakralna glasba in orkestralno dirigiranje, je bil na koncertu v ljubljanski Filharmoniji 18. januarja počaščen s prestižno Prešernovo študentsko nagrado.

Nagrajen je bil za izjemne glasbene dosežke, za ciklus koncertov po Sloveniji in v Italiji. Koncertiral je z orglami, celoten koncert je izvedel z improvizacijo. Orgelska improvizacija na mestu samem je posebna koncertna vršina, ki se od

konca baroka več ne izvaja. Nagrado, plaketo in spominski kovanec je prejel na podlagi ugodnih kritik za nastopa v ljubljanski frančiškanski cerkvi in v cerkvi Sv. Bernarde v Veroni.

Makovac bo letos zaključil študij sakralne glasbe, drugače je izjemno delaven. Je ravnatelj novomeške Orglarske šole in umetniški vodja ter dirigent novomeškega Komornega orkestra Tartini in še Pihalnega orkestra Šentjerneja. (Rasto Božič)

Simulaker še v pat poziciji

Kot smo poročali, so se sredi januarja začeli na novo dogovarjati vodstvo in projektant galerije za sodobno umetnost Simulaker ter predstavniki območne enote zavoda za varstvo kulturne dediščine. Strokovna debata okoli predstavitve historičnega tlaka še ni zaključena.

»Popravljeni predlog projekta je bil spet zavrnjen. Možnosti za rešitev problema se počasi izčrpujejo, nismo pa še obupali.« je povedal kustos in umetniški vodja galerije **Iztok Holko**. »Na temelju strokovnih dokazov bomo poskušali dokončati projekt. Če bo odgovor spet nikalen, bo verjetno treba iskati pomoč drugih stopenj. Upamo, da bo zavod sprejel kompromis za uresničitev naših zamisli. Otvoritev smo spet predstavili za najmanj mesec dni. Nekje do konca

zime moramo začeti delati. Se je pa direktor Direktorata za kulturno dediščino ministrstva za kulturo **Damjan Prelovšek** pozitivno opredelil glede projekta.«

Med tem je bila galerija deležna tudi širše javne pozornosti. Prostor so med obiskom vlade 25. januarja obiskali minister za kulturo Vasko Simoniti, omenjeni direktor direktorata, novomeški župan, vidnejši dolenski kulturniki in predstavniki medijev. Ob tej priložnosti je Zavod LokalPatriot pripravil javno konferenco Novomeška kultura danes in jutri, županu pa so predali Pobudo za izdelavo razvojnega načrta za področje kulture v Mestni občini Novo mesto. (Rasto Božič)

Fotografska monografija Boštjana Pucija

Pri založbi *cf bo 26. februarja izšla monografija novomeškega in Parkovega fotografa Boštjana Pucija z naslovom *Babi*. Gre za zbirko intimnih fotografij, ki so nastajale, kot v spremnem besedilu piše Meta Krese, »počasno, sistematično, brez posegov v prostor. Ni si prizadeval, da bi naredil privlačne kompozicije. Vsi predmeti so mu enako pomembni, vsi gradijo njeno podobo. Estetika mu je bila nesmiselna, vznemirjala ga je resničnost, ki je ni bilo več.« - »Najprej so me zanimali detajli, kasneje sem se s fotoaparatom oddaljil, kot da se oddaljuje tudi njena bližina.« Knjiga ima 64 strani in vsebuje 50 barvnih fotografij. Serija *Babi* je sicer dobila 2. nagrado na natečaju Emzin - slovenska fotografija leta, ob izidu knjige pa bo razstavljena tudi v ljubljanski galeriji Fotografija. (Uroš Lubej)

Nemotelonemepesmi

Damir Skenderović

Premiera: 19. januar 2006, Cankarjev dom, Linhartova dvorana

Koreograf: Matjaž Farič; plešejo: Rosana Hribar, Magdalena Reiter, Gregor Luštek, Alta Katarina, Igor Svederski, Ana Štefanc, Matevž Česen; glasba: Barry Adamson, Harry Connick, ml., Dragan Dautovski Quartet, Doctor Rockit in Maiykesch; kostumi: Valter Kobal - Oktober; video in prostor: Matjaž Farič; luč: Zoran Najdenov; produkcija: Flota; producentka: Ksenija Kaučič

Predstava kronološko zaokroža drugo desetletje plesne in koreografske kariere Matjaža Fariča, enega najbolj plodnih, prodornih, pionirskih, nagrajevanih in »popljuvanih« slovenskih plesnih ustvarjalcev. Na tem mestu seveda ni dovolj prostora, da bi našteval vseh 25 predstav, vseh dosežkov in pomembnih nagrad, ki so del Faričevega ustvarjalnega opusa in slovenskega umetniškega prostora.

V globok, temen prostor odra Cankarjevega doma je na črno podlago M. F. postavil 7 plesalcev, da bi njihova nema telesa spregovorila o nemih pesmih.

Hribarjeva, že sicer vedno odlična, je po mojem skromnem mnenju v življenjski formi in je nehoti izstopala z mehko in intuitivnostjo gibov, ki gledalcu fokusirajo in jemljejo vid, da kongovske interpretacije vznemirjenja niti ne omenjam. Luštek, »party animal«, ki je s svojim nežnim in hkrati še kako atletskim gibom v 70 minutah največji garač med plesalci, je na odru pustil štiri kilograme žive telesne teže. Tu je tudi vedno genialni Sviderski, ki se s svojo izraznostjo v predstavi giblje na robu norosti in manjšega živčnega zloma. Izvrstna plesna ekipa je spregovorila o zgodbi, ki se paralelno odvija takrat, kadar smo povabljeni na rojstni dan ne preveč dobrega znanca ali dobrega prijatelja in vemo, da bomo tam srečali ostalo ekipo podobno odtujenih ljudi, s katerimi si bomo izmenjevali plehke trače, dokler se ne bomo imeli o čem pogovarjati, nakar si bomo zmetali vse v obraz in se mimogrede splazili s kom v sosednjo sobo. Tako M. F. predstavi dogajanje v troceličnem organizmu zabave; šank, kjer se pije čisto pravo pivo in kadi čisto prave cigarete in kjer se odvija jedro dogajanja oziroma nedogajanja, oder, ki je dejanska projekcija celotnega vzdušja in mikrofona, ki je pribežališče intimnih izpovedi vsakega na zabavo povabljenega posameznika. Huda zvočna kulisa, zaporedje enakih plesnih gibov, ki se spajajo v dolg neskončen gib, nesmiselnost bistva troceličnega organizma zabave, ki variira v svojem labilnem maničnem spektru razpoloženj od popolne evforije do popolne depresije, dokler se vse ne ustavi in umre in ostanejo samo še nema telesa in samo še neme pesmi in predvsem nemi gledalci, ki si nočejo ali ne morejo razložiti, zakaj so padli ven in šli igrati namizni nogomet.

Jakčev dom z novim programom

V Jakčevem domu, ki deluje v okviru Dolenskega muzeja, se obeta nov likovni in galerijski program. Poleg že obstoječe stalne razstave del Božidarja Jakca vodstvo muzeja napoveduje še dve stalni razstavi, in sicer likovno-pedagoško zbirko in razstavo starejše dolenske likovne umetnosti. Otvoritev teh razstav je napovedana za 29. september. V pritličju te galerije pa bo od letošnje jeseni naprej tudi razstavišče za občasne postavitve klasične likovne in fotografske razstave. (Uroš Lubej)

Veselin Marković:

Književnost mi pomeni preveč, da bi jo

Rasto Božič, foto Boštjan Pucelj

Veselin Marković je pisatelj srednje generacije, leta 1963 se je rodil v Beogradu. Je diplomirani književnik, na beograjski filozofski fakulteti je zagovarjal diplomu iz jugoslovanske in splošne književnosti, kasneje je v Novem Sadu magistriral iz dela francoskega književnika Marcela Prousta. Začel je z nizom kratkih zgodb, na primer Šta prepuste oni koji umru u snu (1992), nadaljeval z objavo magisterija Marsel Prust i drugi realisti (1996) in zbirko pripovedk Preimučstva kruga (2001). Ukvarja se z esei, piše kritike in prevaja iz angleškega jezika. Leta 2001 je izšel njegov prvenec, roman Izranjanje, ki smo ga lani dobili v slovenskem prevodu Damijana Šinigoja in izdaji novomeške Goge. Kot je dejal v enem izmed pogovorov za časnike, močno ceni Prousta, precej bolj kot Dostojevskega, s katerim ga predvsem zaradi Izplavanja radi primerjajo. Najin pogovor je potekal prek spleta.

Pred kratkim ste se vrnili iz Osla. Kaj vas je zaneslo tja?

Po padcu Miloševićevega režima se je žena Snežana zaposlila na zunanem ministrstvu. Za štiri leta so jo kot svetovalko poslali v Oslo. Tja sva odšla s sinom in se lanskega septembra vrnili s sinom in hčerco.

Kako vas je sprejela domovina?

Zdaj spet živim v rodni Beogradu. V Srbiji so se zgodile velike spremembe že samo zaradi dejstva, da na oblasti niso več masovni morilci, psihopati in kleptomani. Napredek prihaja počasi. Zaradi dolgoletnih težkih razmer, razočaranja in političnih zdrah je vse več ljudi apatičnih. Del teh se potem obrača po vetru desničarskih demagogov. Gre za zaskrbljujoči trend, vendar sem prepričan, da se stare razmere ne morejo ponoviti. Osebnost sem nezadovoljen, ker se je veliko množičnih morilcev in tatov izognilo sodišču.

Kakšno je stanje na področju kulture in založništva?

V devetdesetih letih je bila zame največja uganika število objavljenih knjig. V času vojne, sankcij, brezupa in splošne bede so ves čas izhajale nove knjige. Vem, da na žalost za mnogo prevodov niso bile plačane avtorske pravice in so domači avtorji sami plačevali lastne izide, ampak število knjig je bilo presenetljivo. Na primer, na ulici ste od tihotapca kupili gorivo in se potem odpeljali na knjižni sejem, kjer ste polovico plače zapravili za knjige (ne ker bi bile drage, le plača je bila katastrofalno nizka). Današnje stanje je znatno boljše; ni več vojne in sankcij, spoštujemo avtorske pravice, vendar podobno. Kljub dragini je objavljenih vse več knjig, knjižni sejem je vse bolj obiskan. Glede splošne kulture imamo še vedno nekaj ključnih festivalov; FEST, BEMUS, BITEF, kot tudi veliko gledaliških predstav, razstav in koncertov, vendar je vse bolj stvar napora posameznikov kot pa načrtne državne pomoči.

Se bodo te spremembe kako odrazile v vaši literaturi?

Družbene spremembe se ne bodo odrazile v mojem delu, kar pa ne pomeni, da sem apolitičen. Imam jasna politična stališča, vedno sem deloval v skladu z njimi. Mislim, da v umetnosti ni prostora za te stvari. Nikoli mi ni padlo na pamet, da bi v književnem delu omenil Miloševića ali Tudjmana. Umetnost moramo jasno ločiti od naše politične stvarnosti in angažiranja. Pri pisanju romana Izplavanje, kot tudi ostalih del, me je vodila ideja, da se morata književnost in umetnost na splošno ukvarjati z nečim, kar je resnično pomembno za ljudi, ne glede, kje živijo, na severu ali na jugu. Če bi roman preveč lokaliziral ali bolj nakazal čas dogajanja, bi zmanjšal njegovo univerzalnost. Težave glavnega

lika in tudi drugih junakov v knjigi niso izšle iz neke konkretne družbe. Vezane so na človekov obstoj, pred njimi ne moremo pobegniti, kot lahko od neke družbene ureditve.

Se boste še naprej ukvarjali s književnostjo?

Že od osnovne šole naprej je pisanje moj poklic, verjamem, da bo to ostalo do konca mojega življenja, vendar od tega se ne da živeti. To pomeni, da bom še pisal, vendar se bom moral kako drugače preživljati.

Lahko pisatelj v vašem okolju preživi zgolj z lastnim delom?

Ne, ne more. Ne samo tukaj, tudi širše. Redki so pisatelji, ki lahko živijo le od lastnega dela, z njimi se ne bi kar takoj menjal. To so pisci kot Paulo Coelho, Steven King. Tudi če bi obstajala možnost, da bi živel od pisanja, se ne bi spustil v tako avanturo. Književnost mi pomeni preveč, da bi jo povezoval z denarjem, poleg tega bi moral privoliti v razne kompromise. Recimo, da bi pisal »lažjo« literaturo in objavil letno vsaj po eno knjigo.

Oba sodiva v generacijo, ki je odraščala v Jugoslaviji. Kako kot pisatelj doživljate razdelitev in vnovično sodelovanje? Je prišlo do prekinitev tudi na področju kulture?

Kultura ni problem. Ljudje, ki jim kultura kaj pomeni, bodo vedno našli pot za sodelovanje. Problem so deset tisoči pobitih, ranjenih, iznakaženih. Problem so uničena mesta, razbite družine, posilstva, begunci. Največ, kar lahko danes storimo, je kaznovanje krivcev. Ne glede, od kod prihajajo, in da skozi razvoj demokracije, človekovih pravic ter številnih povezav zagotovimo čim manj negotovo prihodnost.

Kako ste prišli v stik z založbo Goga?

Zelo enostavno. Urednik Damijan Šinigoj se je obrnil na glavnega urednika moje založbe. Gojka Bozovića je prosil, naj mu priporoči kakšno knjigo, tako je prišlo do prevoda in natiska. S sodelovanjem sem zelo zadovoljen in upam, da bom Damijana nekoč tudi srečal. Namreč, takrat sem živel na Norveškem in sva se pogovarjala le prek spleta.

Kje vse, poleg Srbije, je izšel vaš roman?

Do sedaj so ga skoraj istočasno objavili v Sloveniji in na Norveškem. Navezal sem nekaj stikov z nekaterimi evropskimi založniki, vendar je še vse pri pogovorih. Če si pisec »malega jezika«, moraš biti zelo potrpežljiv.

Koliko vas poznajo v tujini?

Glede na prevode, ne bi rekel, da me poznajo. S tem nimam nobenih utvar. Ne hlepim po slavi, to je sumljiva kategorija. Ker je družba površna, so tudi površni pisci najbolj znani: Justin Gordier, Paulo Coelho, Dan Brown, Harold Robbins. Eden

največjih pisateljev 20. stoletja, Vladimir Nabokov, je postal mednarodno priznan šele po škandalu, ki ga je izzvala njegova Lolita. Napačne predpostavke so privedle do točnega zaključka. Redki so primeri, da mednarodno poznani postanejo dobri pisci, na primer Julian Barnes, ali dobre knjige postanejo uspešnice, recimo Tajna zgodovina Done Tart.

Vrniva se k vašemu Izplavanju, kako je prišlo do njega?

Z Izplavanjem sem presenetil samega sebe. Nikoli prej se nisem poskušal v romanu, imel sem se za pisca kratkih zgodb. Razvoj umetniške ideje je dolg proces, neločljiv od samega pisanja. Začel sem leta 1996, končal 2001, roman se je zelo razlikoval od prvotne zamisli. Ni stvar samo v tem, da med pisanjem menjate lastni namen, temveč tudi, da knjiga krene v neko nenačrtovano smer. To ne pomeni, da se pisec ne zaveda, kaj ustvarja, ampak da med pisanjem pride do zakonitosti, ki jih morate spoštovati. Šahovsko partijo lahko začnete z veliko potezami, toda po deseti ali petnajsti potezi vas določa stanje na šahovnici.

Česa se dotika vaš roman. Mešanica žanrov? Psihoanaliza, samoanaliza, shizofrenija, reinkarnacija, detektivski roman. Eno je, kar vidi avtor, drugo kaj kritika?

O čem govori roman? Ni dobro, kadar avtor preveč razlaga lastno delo. To vedno zveni nezadostno in votlo, ker vsakdanji jezik ne more zamenjati umetniškega. Na tem mestu se bom omejil le na razmerje med psihologijo in reinkarnacijo. Zame imajo motivi dvojnika in reinkarnacije psihološko in simbolično vlogo. Smrt, slutnja skorajšnjega konca privedeta junaka do zamišljenega srečanja z dvojnikom in do razmišljanja o reinkarnaciji, potem ti motivi postanejo katalizatorji njegovega samospoznanja. Junak se sooči z globoko zakopano, bolečo resnico, z njo se lahko sprijazni le, če jo prenese na nekoga drugega, v tem primeru na dvojnika. V romanu sta zame važnejša tokova spomina in časa, manj potek raziskave. O teh motivih govorim, da bi opisal nesporazum z določenimi kritiki. Namreč, ti so reinkarnacijo razumeli dobesedno in jo vzeli za dejstvo. Zaradi tega so me nekateri hvalili, ker se naj bi zavzemal za reinkarnacijo, in drugi zaradi praznoverja grajali. Vsi so storili klasično napako poistovetenja pisca in pripovednika. Na temelju idej glavnega junaka ni možno hvaliti ali soditi romana. To je isto, kot bi rekli, »Poljub pajkovke ni dober roman, ker ima Puigov glavni lik kičaste predstave o življenju in umetnosti.« Drugače sem zadovoljen, kako je kritika tolmačila in vrednotila Izplavanje. V Srbiji sem poleg številnih recenzij leta 2001 prejel tudi nagrado za najboljšo knjigo, na Norveškem so se pojavile kritike v vseh pomembnih revijah in časopisih.

povezoval z denarjem

Foto: Boris Peterlin

Kako roman stilno opredeljujete?

To je zgolj Izplavanje, roman Veselina Markoviča. Nikoli nisem veliko razmišljal o stilskih in žanrskih opredelitvah. Ko rečemo, da neko delo pripada romantizmu ali sodi med detektivke, gre zgolj za opisno opredelitev. Take ocene niso dosti bolj povedne, kot recimo barva platnic, ali da je knjiga v tretji vrsti knjižnice. Prav zato je temeljna naloga kritike vrednotenje na osnovi estetskih meril, ne pa da le opisuje vsebino in jo predalčka.

Zgodba ima zanimivo kompozicijo, do konca te drži v negotovosti. Spomnila me je na francoski črni film?

Kompozicija, naracija in suspenz so pomembni elementi književnega dela. Mogoče sem staromodni, toda Aristotelovi pogledi na pisanje so mi precej bližji od postmodernističnih. Želim, da je delo celovito in zaokroženo, da ima razvito fabulo. Da se mu, kolikor je to mogoče, ne more nič dodati ali odvzeti. Kompozicija Izplavanja je moj prikriti hommage ustvarjanju tega časa, sestavlja ga tudi pet delov, kar po številu in funkciji odgovarja dejanjem grške tragedije.

V zgodbi ponujate nekatere izvirne rešitve. Recimo, da so lastnosti vode dokaz za božanskost. Odkod to?

Ta knjižna ideja je nastala v dveh korakih. Prvič, o vodi sem veliko bral. Presodna je za nastanek življenja in edinstvena. Podatki o vodi me zanimajo tudi z znanstvene strani, vse v knjigi omenjene fizične lastnosti vode so resnične. Drugič, med oblikovanjem lika gospe Natalije sem se spomnil teh dejstev in prišel do zamisli, da jih ona, glede na to, da je verna, spremeni v zgodbo, dokaz o obstoju boga v narekovajih. Voda je tudi kot simbol pomembna za več vidikov romana, začeni z naslovom.

Vsebuje zgodba kakšen del resničnega življenja?

V dobesednem smislu ne. Vendar v knjigo vedno vstopajo, v preneseni obliki, ljudje, ki jih srečujem, dogodki, zamisli, z eno besedo, vse moje izkušnje. Vem, da se bralci pogosto sprašujejo, »Se je to res zgodilo?« Odgovor na to vprašanje ne pomeni nič, ker sama verodostojnost še ne zagotavlja dobrega dela. Težava je v tem, ker veliko piscev izhaja iz predpostavke, »Če se mi je nekaj zgodilo in je zanimivo, potem je zanimivo tudi za roman ali zgodbo.« Toda književnost ne deluje tako. Delo potrebuje nadgradnjo, najboljša je med vrsticami, ki osebno izkušnjo dvigne na splošni nivo. Če je nima, delo ni boljše od ličnega dnevnika. To je tudi razlog, da berem veliko del, ki so sicer brezhibno pisana, vendar ne govorijo o ničemer.

Kdaj lahko pričakujemo kaj novega?

Trenutno pišem tri knjige. Rad bi dokončal doktorat o Vladimiru Nabokovu, točneje o naraciji njegove proze. Pišem tudi drugi roman. Upam, da sem bom izognil sledem Izplavanja. Ko napišete relativno uspešno knjigo, je posnemanje najhujše, kar lahko storite. Manirizem je hinavski prijatelj in nevaren sovražnik, uničil je veliko dobrih pisateljev. Pišem še potopis z Norveške, predvsem me zanimajo narava, svetloba, voda, muzeji in mesta.

Kako ocenjujete dosedanje sodelovanje s Slovenijo?

Zelo bi bil vesel prevoda moje zbirke kratkih zgodb. V Sloveniji še nisem bil, rad bi jo obiskal. Do nedavno sem živel preveč daleč, zdaj pa sem v soseščini.

»Sicer je lahko kasneje izbrisal vse sledi, to je res, ampak ne verjamem, da je imel čas. Le ene stvari ni utegnil narediti – ni pobral tulca. Verjetno se ni spomnil. Veste, hladnokrvni morilci so zelo redki. Pred umorom ljudje ponavadi ne naredijo napake, ujamemo jih zato, ker naredijo napako po umoru. Celo profesionalni morilci včasih naredijo napako. Umor ni samo pritisk na sprožilec, to ima učinek na človeka. Ste kdaj koga ubili?«

Tretji steber novomeškega razvoja

Rasto Božič

Minuli mesec je Novo mesto dodobra zaznamoval obisk vladnega moštva na čelu s samim selektorjem in vodjo obnem. Seveda nas v tej rubriki obisk zanima zgolj s kulturne strani, tako se dotikamo le obiska dveh ministrov, šolskega in kulturnega.

Šolski vrhovnik Milan Zver je že dan pred obiskom v Novem mestu dvigal prah in pri občinarjih povzročal stres. Po sporedu obiska naj bi zgodaj popoldne obiskal vrtec romskih otrok Pikapolonica, ki sodi v del romskega naselja Brezje. Tam se naj bi udeležil predstavitve dvojezične ilustrirane knjige Romske pravljice, avtorja Rajka Šajnoviča, konec lanskega leta izdane pri založbi Goga. Napovedani obisk je iz zimskega spanja takoj zdrnil nekatere okoličane, ki so o neljubih jim sosedih že lani imeli veliko povedati. Vest o morebitnem samopobudnem protestu je ministra zaskrbel in na občini so predstavitev nemudoma prestavili v knjižnico Mirana Jarca, predstavnik založnika pa je moral o zamenjavi prizorišča obvestiti novinarje. In potem so novinarji seveda spraševali, predstavitev pa se je sredi popoldneva spet vrnila na prvotno mesto v vrtec Pikapolonica. Logistični zaplet, sam po sebi nič posebnega, vzbuja nekatere pomisleke. Ima gospod minister slabo vest in beži pred javnostjo? Je novomeška nestrpnost toliko nestrpna, da bi izrabila tudi projekte, ki skušajo premostiti razlike in prek kulture ponujajo roko? Je na koncu zmagal razum ali prisila? Ne znamo v našem mestu ločiti osebne koristi in splošnega dobra? 16. februarja bo v okviru Jazzinty abonmaja v Novem mestu nastopila srbska romska skupina Kal ter ob njej domači Šukar, stavim, da bo LokalPatriot nabit poln navdušencev nad romsko glasbo. Vendar gospoda, romska kultura živi in ustvarja tudi v naši neposredni soseščini, eden izmed dokazov je pisatelj in pesnik Rajko Šajnovič. Ali Novomeščani sploh poznajo naše sosedje Rome, njihovo kulturo, se jih le bojimo, se napajamo ob predsodkih in opozarjamo na njihove napake? Je tudi predstavitev knjige, pohvalni kulturni dogodek, le priložnost za protest? Poskušajmo pogledati prek plot, sprejmemo srmežljivo ponujeno roko Romske pravljice, za obe strani še vedno obstaja možnost popravnega izpita, samo država in občina ne moreta za nas rešiti pereče in zapletene zagate.

Obisk ministra za kulturo Vaska Simonitića je terjal neprimerno manj napora. V spremstvu naši rubriki znanega direktorja Direktorata itd. Damjana Prelovška je obiskal prostor, namenjen galeriji Simulaker. Zavod LokalPatriot je pripravil širšo predstavitev lastne dejavnosti in galerije ter ob tem jasno trkal na darežljivost ministrstva. Ob tem smo slišali vrsto zanimivih izjav, na prvem mestu zanosne besede enega izmed lastnikov nekdanje štale, ki jih je na koncu povzel tudi minister. LokalPatriot naj bi bil poleg Revoza in Krke tretji steber novomeškega razvoja! Kaj je res, je res. LokalPatriotu gre vsa zasluga za nesluten zagon, ki ga daje novomeški kulturi, vendar to, da je bil ministrov obisk naravnani le v njegovo smer, spet vzbuja nelagodje. LokalPatriot je nedvomno med najvidnejšimi kulturnimi producenti Novega mesta, toda ni edini uspešni. Minister bi moral dati priznanje tudi ostalim kulturnim ustanovam, ki so se ob enostransko naravnanim obisku počutile zapostavljene. Mogoče pa bo to popravil in vsem prosilec pravilno razdelil zaželeno sredstva?

Za blažitev grenkega priokusa moramo tako navesti še nekatere kulturne prireditve, ki so zaznamovale prvi mesec novega leta. KC Janeza Trdine je postregel s koncertom 2 klavirja, s komedijo Jamski človek, Sofoklejevimi Kraljem Ojdiom in vedno aktualnimi Butalci Frana Milčinskega, poleg tega je v KC potekal tudi uvodni koncert letošnjega Jazzinty abonmaja Zavoda LokalPatriot. V Galeriji Krka so 19. januarja pripravili fotografsko razstavo Nasmehi Tihomirja Pinterja, Dolenjski muzej je 20. januarja ponudil gostujočo fotografsko razstavo Blaža Budje Fertik. Ta sodi v okvir Slovenske poti kulture železa, ki se bo v prihodnosti navezala na že obstoječo evropsko pot. 28. januarja je novomeška Orglarska šola izvedla seminar Wolfgang Amadeus Mozart – 250. obletnica rojstva, s tem se je pridružila precej medtemu odzivu slovenskih kulturnih ustanov ob tem zvenečem jubileju in Mozartovem letu, v kapiteljski cerkvi je v okviru seminarja nastopil Komorni orkester Tartini. Prav za konec, 31. v mesecu, so v zagrebškem Arheološkem muzeju odprli razstavo »Jantar i staklo iz Prozora u Lici i Novog mesta u Dolenjskoj«, pri kateri z gradivom in s strokovnim delom sodeluje novomeški Dolenjski muzej. In še nekaj, iz tiskarne je v založbi *cf. iz Ljubljane prišla knjiga našega fotografa Boštjana Puclja Babi.

PORTRET TOMOVIĆ, Sandra

tekst in foto Rasto Božič

»Rodila sem se leta 1974 v Novem mestu, oče je Črnogorec, doma skrbi za humor,« se predstavi Sandra Tomović, vse boljša in čedalje bolj opazna pevka.

»Končala sem dve srednji šoli, upravno in poslovodsko, ter štiriletno glasbeno šolo. Na žalost več ne brenkam. Prepozno sem ugotovila, da bi si s kitaro lahko pomagala pri skladanju.«

V glasbeno šolo je odšla na mamino željo. Predlagala je citre, zedinili sta se za kitaro. Seveda je Sandra, kot mi vsi, začela peti kot otrok, od petega leta naprej je pela v zboru JLA. »V to sta me potegnili starša, tudi člana zbora. Takrat je bila še Jugoslavija, pogosto smo gostovali, spomnim se izletov.«

Ko se je ta zgodba končala, je bolj v lastno veselje prepevala pred domačim blokom. »Vedno se je našel kdo, ki me je hotel poslušati. Rada sem oponašala priljubljene pevke in pevce, zabavala. Privlačil me je tuji pop sedemdesetih in osemdesetih, odraz plakatov, ki so viseli ob stenah moje sobe, vse živo. Domača glasba me ni pritegnila. Pela sem v angleščini in spremljala tako imenovano jugo glasbo. Tudi v šoli sem rada pela, s sošolkami sva na izletih z evrovizijskimi hiti zabavali ves avtobus.«

V prvih dveh letnikih srednje šole se je petju odpovedala. Njena želja je bila oblikovalna šola, pred tem je pet let obiskovala likovno delavnico, vleklo jo je v to smer. »Privlačilo me je modno in industrijsko oblikovanje. Doma so menili, da sem za ljubljansko šolo premlada.« V tem času je le ustvarjala in risala, spoznala je več novomeških umetnikov.

Prijateljica se je družila s člani nove skupine Moveknowledge. Ker je poznala njene pevske sposobnosti, jo je nagovorila, naj poskusi z njimi. Pokojni Goran Balog je želel, da bi njegove pesmi pela ženska, iskal je vokal, ki bi se nagibal k soulu, »prišla sem na vaje, navdušila fante in postala del zasedbe.«

Vmes je spoznala studijsko delo. »Tokac me je poklical za spremljevalno pevko pri snemanju Društva mrtvih pesnikov. Tako sem začela.«

Želela je izboljšati pevsko tehniko. »Udeležila sem se Bartove glasbene delavnice, poučeval je Nace Junkar. Predvsem sem se naučila pravilnega dihanja. Hotela sem nadaljevati v jazzovsko smer, vendar ni bilo časa ne denarja.« Pred štirimi leti je začela obiskovati delavnico Jazzinty. »Pritegnili so me dobri mentorji, spoznala sem Milesa Griffitha, ki se je nad mano navdušil. Prvič me je dobesedno potegnil na oder. Miles je odličan mentor.«

Njen okus niha med soulom, r&b-jem, funkcom in jazzom, gre za stile, združene znotraj delovanja Moveknowledge. »V bistvu vse delamo skupaj. Fantje dajo zamisli, preigravamo jih, snemamo, izoblikuje se komad, za lasten izraz imam dovolj prostora. Za zadnjo ploščo sem prispevala dva komada, vendar nikoli ne bom prava avtorica.«

S skupino pogosto nastopa. Med odmevnejše je sodil lanski nastop v Franciji. V septembru so se udeležili festivala v Cahorsu, Visages francophones: Visage de la Slovenie, nastopili so še Fake Orchestra, Vlado Kreslin, Olivija, Čompe in Katalena. »Bilo je enkratno. Prevzelo me je tamkajšnje dožemanje kulture. Mesto živi s festivalom, koncertov se udeležujejo vse generacije, kar je pri nas nepredstavljivo. Majhno mesto ima za koncerte tri dvorane, največja je neprimerljiva z najboljšo slovensko.«

Po njeni sodbi ima Novo mesto velik glasbeni potencial, težava nastopi pri preboju na državno raven. »Prej boš prišel do Francije ali Beograda kot do Ljubljane.«

Sodelovala je z večino novomeških glasbenikov, DMP, Stara pravda, Peta avenija, Dan D, Rudolfovo, Popladi, zadnja projekta sta bila večja. »Zanimivo je bilo pri nastopu Rudolfovega opazovati zbrano staro in mlado, kaj takega sem videla le v Franciji. Je pa pomembno, da si glasbeniki pri takih projektih vzamejo več časa, potem je manj presenečenj.«

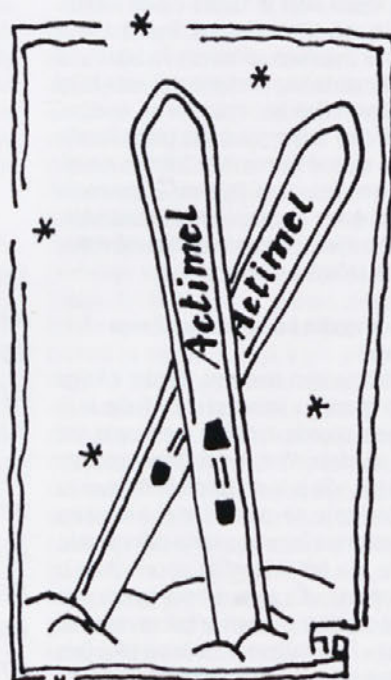
Pravi, da so pri nas slabi koncertni pogoji, »premajhni in neizkoriščeni prostori, tudi organizatorji niso tako lokalpatriotski, kot bi lahko bili.«

Zaposlena je v trgovini z oblačili. »Služba je moja eksistenca in hkrati hobi. S tem delom sem zadovoljna, tako zapolnujem nagnjenje k oblikovanju, z glasbo vse ostalo v življenju. Drži me pokonci in mi daje energijo.«

Pred nastopi nima treme. »Imela sem jo le prvič. Na odru me napolnjuje veselje, ljudem lahko dam del sebe. Večja kot je publika, boljše je. Moje petje je odvisno od razpoloženja občinstva.«

Marsikdo ji omeni samostojno pot. »Če bi se spustila v kaj podobnega, bi šlo le za stranski projekt, nujno bi tudi potrebovala pomoč. Za kaj takega zaenkrat ni denarja. Trenutno se med sedmimi fanti Moveknowledge odlično počutim. Če bom kdaj mama, bom otrokom pela. Pravijo, da se ob glasbi otroci razvijajo v srečne ljudi.«

stripina šola stripa nm

JE MALO ACTIMELA,
PA BOM PREUTRUJENA,
DA BI NASTOPALA NA
OLIMPIJSKIH IGRAH...

Vi kr pište, sej tega itak noben ne čita!

Damijan Šinigoj

Verjetno ne bom povedal nič novega, če napišem, da živimo v elektronski dobi. Sam se pravzaprav niti ne spomnim, kdaj sem nazadnje dobil navadno pismo po navadni pošti, če seveda ne upoštevam dopisov bank, javnih ustanov, raznoraznih vabil ... Pravzaprav poznam le enega človeka, ki elektronske pošte ne uporablja, čeprav ima elektronski naslov skrbno napisan na osebni vizitki. A ko mu nekdo napiše elektronsko pismo, ga njegova tajnica (je to politično korekten izraz?) natisne, človek ga prebere, napiše odgovor v wordu (vsaj računalnik se je naučil uporabljati!), tajnica pa ga pošlje po navadni pošti. Neverjetno, a resnično. Sem ga nekoč, ko sem dobil takšno pismo, vprašal, zakaj odgovora tajnica ne pošlje po elektronski pošti, pa je le zmignil z rameni in odgovoril, da ima le še malo do upokojitve in da se mu s takšnimi trivialnimi vprašanji sploh ne da ukvarjati. Ja, človek je še urednik stare šole ...

Tudi ne bom povedal nič novega, če napišem, da je Slovenijo pred kratkim prekrila snežna odeja. Se strinjate? In sta se moja šoloobvezna sinova odločila, da bi šla na smučarski tečaj. Enega je za petarčke organizirala Osnovna šola Grm, mojega tretarčka pa bi moral prijavit prek neke agencije. Kar pravzaprav ni nič narobe, če me v tistem terminu ne bi ravno odneslo iz Slovenije. In ker imam še tretjega otroka in ker tretarčkov ne bi vozili nazaj v šolo in ker ima moja soproga le dve roki in ker je bil grmski tečaj cenejši in še na obroke in ker Slovenija nadvse spodbuja rodnost in staršem več otrok nudi različne ugodnosti, sem v roke vzel Publikacijo Osnovne šole Grm 2005/2006, ki so jo izdali v nakladi 750 izvodov in v njej poiskal elektronsko pošto ravnateljice. Ter ji napisal elektronsko pismo, v katerem sem ji pojasnil težavo in jo prosil, ali bi mi lahko naredila uslugo in v grmski smučarski tečaj dovolila tudi mojemu tretarčku.

— Original Message —

From: Damijan Šinigoj

To: sonja.simcic@quest.arnes.si

Sent: Monday, January 09, 2006 8:01 PM

Subject: prosnja

Preden sem odšel (smučarski tečaj se je imel zgoditi naslednji dan), sem seveda preveril, ali je prišel kakšen odgovor, in ker ga ni bilo, sem ji poslal še zahvalno pismo za njen trud.

— Original Message —

From: Damijan Šinigoj

To: sonja.simcic@quest.arnes.si

Sent: Thursday, January 12, 2006 12:28 AM

Subject: zahvala

Danes, 31. januarja, ko to pišem, njenega odgovora ne pričakujem več. Moj tretarček ni odšel na smučarski tečaj, ga bom peljal med šolskimi počitnicami. Mene pa predvsem zanima, zakaj so v publikaciji, ki so jo sami izdali, zapisali elektronski naslov, ki ga nihče ne bere. Zakaj recimo niso zapisali naslova mensesladkozvizga.kajvinampisete@osgrm.biz, ker bi potem posta prišla nazaj in bi človek vsaj vedel, pri čem je? O drugi možnosti, da je ravnateljica (ali vsaj njena tajnica, če jo ima) pošto prebrala in nanjo pač ni hotela odgovoriti, nočem niti razmišljati ... Kakorkoli, tudi OŠ Grm želim dobrodošlico v elektronsko dobo, ko bo enkrat tja prišla!

INFORMACIJE O ŠOLI

OSNOVNA ŠOLA GRM

Trdinova ulica 7

8000 Novo mesto

E- pošta: o-grm.nm@guest.arnes.si

sonja.simcic@guest.arnes.si

Telefonske številke:

☎ ravnateljica: 07/39-35-902

☎ pomočnik ravnateljice: 07/39-35-907

☎ tajništvo: 07/39-35-900

☎ faks: 07/39-36-906

Charlie don't surf ...

Damir Skenderović

... zabrusi polkovnik Bill Kilgore svojemu paničnemu podrejenemu v filmu *Apokalipsa zdaj*. Polkovnik je šef helikopterske enote za hitro posredovanje v Vietnamu. Namesto čelade nosi črn klobuk designa ameriške konjenice iz 19. stoletja, prireja klasične beach partije s kremenatci in pivom ter je navdušen srfar. Srfanje ob vietnamski obali je njegov edini hobi in ventil, ki ga še razveseljuje v apokaliptičnih vojnih razmerah, poleg jutranjega vonja po napalmu, ki diši po zmagi. Njegov edini resen problem ni vojna ali nekatere z njo povezane moralno-etične dileme, saj obvladuje vojskovanje z levo roko, medtem ko z desno pije kavo. Drugih dilem itak nima. Njegov edini resen problem je vietnamska obala, ki ni primerna za srfanje. Ne proizvaja dovolj visokih in kvalitetnih valov. Zjebana je, kot je zjebana cela dežela, vključno z ekosistemom in vojno, ki divja v njej. Zato je razumljivo njegovo navdušenje ob novici, da morda neke globoko v sovražnikovem - čarlijevem - zaledju le obstaja košček obale, ki bi lahko zadovoljil njegove srfarske apetite. Čeprav je ta košček globoko na sovražnikovem ozemlju, pod stalnim topniškim ognjem, in čeprav je tam nekoč že izgubil helikopter. Vsekakor nemudoma odleti tja, trdno odločen, da bo zajahal valove, pa če bo moral zato pripraviti teren z ognjem, mečem in opernim vložkom *The Ride of the Valkyries* Richarda Wagnerja. Preden res z napalmom pošlje nazaj v kameno dobo uporniške in protisrfske usmerjene domorodce, še razloži svojim možem, ki so pokazali določeno mero zdrave skepse do tega projekta, kje je ključ do njihove zmage. »Charlie don't surf«. Štekate?

V logiki vojne je argument tipa »Charlie don't surf!« polkovnika Billa Kilgorea iracionalen prav toliko, kolikor je iracionalna vojna, in racionalen prav toliko, kolikor je vojna racionalna.

Stvar perspektive pač. V vsakem primeru je v skladu z dejanskim stanjem stvari ali milejše, s stanjem, kot se kaže na terenu.

Na terenu novomeške kulture vladajo podobne kaotične razmere. Propulzivni in dinamični center Dolenjske nikakor ne postane propulziven in dinamičen. Revitalizirano mestno jedro še naprej ostaja revitalizirano mrtvo truplo. Določene kulturne ustanove še naprej ne opravljajo svoje funkcije ali jo opravljajo v malomeščanski maniri v popolnem neskladju z modernimi tokovi in smernicami. Njihova ponudba je slaba, če sploh je. Odgovorni, se pravi ljudje, ki jih je izvolilo ljudstvo, pa nič. Seveda so njihovi predvolilni programi ob vsakih volitvah polni velikih besed, obljub o podpori, razvoju, spremembah in konkretnih dejanjih. Ob koncu vsakega volilnega ciklusa od tega vsega skupaj ostanejo le vedno nove in nove ideološke skovanke, umotvori. Zato pa je njihova morala na izjemno visokem nivoju. Ljudstvo jih ima rado. Vedno znova jih voli. Samozadovoljnost in samopašnost sta zato samoumevni. Sta najbolj prepoznaven del novomeškega kulturnega vsakdana. Na kritike so imuni. Vedno imajo dober argument, ki se vsa ta leta ponavlja kot dober odmev. Charlie don't surf.

In kaj je s tistimi, ki se resnično trudijo, ki imajo za nazaj resnično kaj pokazati in ki resnično predstavljajo kulturni utrip mesta. Brez velikih besed, brez velikega pompa, brez napalma tipa predvolilnih ideoloških skovank. Če potegnem drugo analogijo iz filma, se verjetno počutijo kot polži, ki hodijo po robu britve in poskušajo preživeti. Ali pa kakajo zmrznjene bobice na nezakurjenih sekretih svojih delovnih prostorov.

Občutek je isti.

Gorišek Lazar, 2 klavirja
KC Janeza Trdine, 11.januar

Pogled na odrsko ploščad je bil neobičajen. Le dva odprta klavirja, gostujoči Steinway in domači Petrof, oba sveže uglasena, sta drug ob drugem čakala nastop dveh izjemnih glasbenikov.

Prvi pianist Bojan Gorišek je diplomiral na Akademiji za glasbo v Ljubljani, izpopolnjeval se je v Kölnu, umetniška pot ga je ponesla po vsem svetu. Sodeloval je z vrhunskimi domačimi in s tujimi glasbeniki ter posnel niz plošč, je tako rekoč pravi poustvarjalec zapisane glasbe. Drugi glasbenik ni le pianist, je tudi cenjen saksofonist, soustanovitelj skupin, ki so gradile na improvizaciji, Quatebriga, Štefbet Rifi in čembalist. Po rodu je Mariborčan, v rojstnem mestu je obiskoval srednjo glasbeno šolo, oddelka za klavir in saksofon. S študijem obeh glasbil je nadaljeval v Gradcu na oddelku za jazz in klasično glasbo, v Haagu na Kraljevem konzervatoriju se je izpopolnjeval v baročni glasbi in čembalu. Je član Big Banda RTV Slovenija in prodoren jazzovski glasbenik, ki se zadnje čase posveča predvsem skladanju, piše za komorne zasedbe, soliste in orkestre.

Glasba, ki sta jo pianista izvedla v enournem koncertu, je razen Ravelovega Bolera Lazarjevo delo. Je precej zvočna, sočna, tekoča, ne preveč razmišljajoča, na trenutke spomne na velike jazz pianiste, tudi na dela Prokofjeva, Debussyja in Gershwinja, vsaj mene je, zna biti igriva in dramatična. V vseh pogledih izredno poslušljiva in intrigantna. Slišali smo dve krajši skladbi in dve Štefbet trilogiji, teme, katere je Lazar obdeloval že v etno-jazz-komorni zasedbi Štefbet Rifi. (Ime je dal Štefan Betko-Rifi, fizik, skladatelj, izumitelj, matematik, filozof, teoretik in pisatelj, leta 1874 rojen v Zgornji Podlipnici na Dolenjskem.)

Poseben čar tega večera je ustvarjala medigra klavirjev. Pianista sta se medsebojno izmenično spremljala, se telepatično ujemala in dopolnjevala, kakšnega posebnega žara, razen očitnega Goriškovega uživanja ob glasbenih poudarkih, pa nista oddajala. Vse je bilo izvedeno rutinsko, s hitrimi odhodi in prihodi na oder. Zanimiva je bila različna zvočnost klavirjev, posebej opazna pri izvedbi Bolera, redko slišane v tako skromni zasedbi.

Seveda sta navdušila le za slabo tretjino (!) napolnjeno dvorano abonmajcev in postregla še z dvema kratkima dodatkom.

Ocena 4

Janez Bončina Benč & Big Band
Braca Doblekarja feat.September
KC Janeza Trdine, 20.januar

Prvi večer tretje sezone Jazzinty abonmaja 2006 je v otvoritvenem delu prinesel praktično tri nastope, v veliki dvorani Kulturnega centra dva povezana z Janezom Bončino in klubski dodatek z Elektrik jazz quartetom.

Janez Bončina Benč sodi med vidnejše sopotnike nekdanjega jugoslovanskega pop/rock glasbenega prizorišča, tako rekoč v generacijo rockerskih prvoborcev spomeničarjev. V Sloveniji je vedno veljal za samosvojo posebnost, neodvisno od aktualnih glasbenih tokov, z občutnim odklonom proti rhythm and bluesu in jazzu.

Seveda Benč ni jazz pevec, se je pa zadnja leta opazno spogledoval z jazzom, nastopal ob velikem orkestru in lani s sodelovanjem Braca Doblekarja ter orkestra njegovih varovancev posnel ploščo Janezz, ki je prinesla sveže priredbe uspešnic bogate pevčeve kariere, pri petih je tudi vokalno sodeloval. Verjetno sta relativen uspeh plošče in splošna usmerjenost pripomogla, da so se vnovič zganili tudi ostali člani nekdanje jugo mega skupine September in se nekoliko okrnjeni spet zbrali. Tako je večer potekal predvsem v znamenju vnovičnega srečanja in ob ubujanju spominov.

Namesto predstavitve plošče in jazzovske nadgradnje Benčevega delovanja smo dobili le dve vokalno hripavi izvedbi ob sicer dokaj uigranem big bandu mladih glasbenikov, ki je stregel še z instrumentalnim gradivom plošče ter v večini z osnovnošolskimi jazzovskimi standardi tipa Little Brown Jug.

Po premoru so ob Benču na oder prišli prijatelji iz zasedbe September, okrepljeni z mladim kitaristom Janijem Modrom in obremenjeni s starostjo ter nostalgijo. Uspelo jim je sicer prikazati veličino in kakovost nekdanjih zasedb, Mladi levi, Spomin, September, slišali smo stare uspešnice, Maja z biseri, Gvendolina, Zlata obala, Domovino moja, Ta noč je moja itd., prehodili smo Benčevo glasbeno pot od začetkov do zadnjih poskusov, kako to kariero ohraniti pri življenju. Edini presežek tega od mrtvih vstalega Septembra je prispeval le izvrstni kitarist Jani Moder, gospodom pa je kljub trudu, solidnemu večglasnemu petju, znanju in bogatim izkušnjam uspelo predstaviti predvsem zložno soočanje s starostjo.

Mogoče ni odveč pripomba, da bi koncert bolj kot na oder abonmaja sodil v rubriko Še pomnite tovariši? Tudi obisk bi bil lahko boljši. Glede na tega velja pohvaliti glasbenike, ki so dali vse od sebe.

Ocena 3

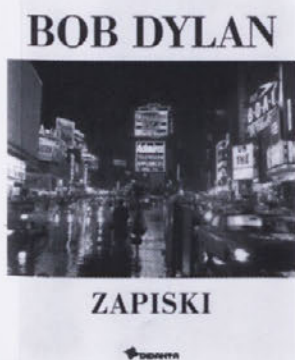
Elektrik jazz quartet
LokalPatriot, 20.januar

Naziv je nekoliko zavajajoč, pod Elektrik jazz quartetom bi sodobni poslušalec jazzja in spremljevalec njegovega razvoja pričakoval kakšno sodobno smernico, e-jazz, nu-jazz, namesto tega se za imenom skriva zasedba, ki preigrava fuzijo osemdesetih let in obdobja zatona Milesa Davisa. Še več, tudi lastni glasbeni jezik in izraz je oprla na to podlago. Skupina je lani oktobra izdala ploščo, vendar nastop ni izžvenel v njeni predstavitvi, prej v klasičnem klubskem vzdušju ob nekaterih avtorskih skladbah in glasbi Marcusa Millerja-Tutu, Joa Zawinula-Birdland in Dizzija Gillespija-Tanga, ne Paquita D'Riviera, kot meni saksofonist. Nekaj zmede je bilo tudi pri napovedi nastopa, nekje je pisalo 22.30, drugje 23.00, začeli so ob 22.45, postregli z veliko mero muziciranja v dveh delih.

Zasedba je ob italijanskem basistu Giovanniju Toffoloniju delno mednarodna, idejni vodja skupine je bobnar Tomi Purič, takoj ob njem je saksofonist Klemen Kotar, Teo Collori je kitarist in Denis Horvat klaviaturist. Skupina mladih slovenskih glasbenikov torej, po usmeritvi bi dejal, da še iščejo lastni izraz in verjetno je glasbeni koncept, ki smo ga slišali v LokalPatriotu, zgolj razvojna stopnja. V vsakem primeru gre za tehnično dovršene glasbenike, glasbi ni poleg aktualnosti in predvidljivosti kaj očitati. Vsi so večji solisti, postrežejo s polnim zvokom in uigranostjo, se dopolnjujejo in nekoliko šablonsko navezujejo. Sestavni del njihovega muziciranja so solistični vložki, večkrat izbruhi individualnosti, posebej opazni pri kitaristu Coloriju in klaviaturistu Denisu Horvatu, ki uspe glasbeno podajanje obarvati z novimi in raziskujočimi vsebinami. Ravno njegovo igranje je po vsebini odstopalo od rutinskega-main stream-fussion podajanja in vendar predanega izvajanja ostalih.

Skupina v vseh pogledih prinaša nove sile, ki bodo v naslednjih letih popestrile slovensko jazzovsko dogajanje. Kot tak je njihov prispevek k Jazzinty abonmaju dragocen, prikazuje jazzovsko snovanje kot nenehno razvijajoči proces. Poleg vsega so vsi trije deli prvega večera letošnjega abonmaja, LokalPatriot je bil neprimerno bolje obiskan, v mesto vnesli duh pravega jazzovskega festivala in ni vrag, da ne bi naslednji koncerti pri starejših in mlajših meščanih/kah naleteli na ugodnejši odziv. Mogoče bo potrebno kaj več ukreniti tudi pri obveščanju?

Ocena 3

Bob Dylan, Zapiski
prevod Matej Krajnc
Didakta 2005

Avtobiografija, dokumentarni film, serija bootlegov, letos izide nov album, v zadnjem času se znatno povečuje zanimanje za glasbenika in pesnika, ki je pomembno soustvarjal podobo zahodne civilizacije druge polovice 20. stoletja. Vzročni protestni pevec, ki je izhajal iz ameriške folk tradicije, podeželskega bluesa, gospela in urbane rock glasbe, je v času hladne vojne postal vest Amerike, gonilna sila hipijske revolucije, kritik pohlepa in korupcije. Gre za čas gibanja za človekove pravice, seksualne revolucije, čas ameriških velikih atentatov, Kennedy, M. Luther King, Malcolm X, človeštvo je bilo na robu jedrske vojne. Svet se je korenito spreminjal, glasnik mlade generacije, ki je vse bolj zahtevala mesto pri odločanju usode sveta, je postal Dylan. Toda sam je bil vse prej kot revolucionar. Bal se je množice, protesta, želel je mirno družinsko življenje. Odkod taka razcepljenost, gre za napačno tolmačenje?

Prvi del avtobiografske trilogije govori tudi o tem. Dylan nam ponuja pogled v lasten svet, čeprav se ves čas sprašujemo, koliko je res iskren. Bralec ima občutek, da se skuša prikazati v najlepši luči, oddaljen od dogodkov, začuden nad odzivi, ki so jih sprožili njegovi verzi. Posebej v vseh pogledih, tako je tudi njegovo pisanje. Delo ni zastavljeno kronološko, krožno potuje od začetkov do zrelosti. Njegov stil je robat, ameriško podeželsko plastičen. Večkrat deluje kot tipični ameriški intelektualca, v isti predal maši kup zvonečih imen.

Dylana s to knjigo spoznavamo tudi v novi luči. Odtujen od lastne generacije in hkrati njena vest. Večkrat malodušen, naveličan vsega, nato preseneti z odlično ploščo, drugič postreže z glasbo, nevredno njega samega. Pravi, da je šlo za manipulacijo. Ali res? To je le delček, kar ponuja knjiga.

Prevod v slengu pisanega dela je pravi podvig, ažurna izdaja je pohvalna, vendar me je zbudilo več stvari. Ne vem, kdo je kriv, prevajalec, lektorica, urednica? Zakaj rinejo v besedilo obupno arhaični predpretekli čas, poleg vsega uporabljan nedosledno? Neposredni prevodi bodojo v oči, recimo vodne lilije (lokvanjil!), izražanje, »sanjal je sanje«, »imel je sanjo«. Prevladuje vsiljeni novorek določenih slovenskih jezikovnih krogov. Če naštetu odmislim, bi dejal, da z veseljem in obenem upanjem na boljši jezik pričakujem drugi in tretji del.

Olivija, Brez sramu in brez strahu
Nika 2005

Mogoče je Olivija nekaj najlepšega, kar se je zadnja leta napletlo na slovenskem glasbenem prizorišču. Izvirna, lirčna, čuteča in zanosna glasba, sprehod med slogi in načini, spoj jazz, šansona, rocka, akustike in elektronike v preprosto lepoto oddajajočo glasbo. Veliko zaslug gre izvrstni mladi pevki in likovni ustvarjalci Severi Gjuričin ter njenemu multiinstrumentalnemu in glasbeno filozofsko navdahnjenemu bratu Galu. Seveda pripadajo zaslugi tudi ostalim sodelavcem, prvi ligi nove slovenske improvizirano samosvoje glasbe, sopotnikom svetovnih glasbenih smeric.

Plošča ni pravo nadaljevanje predlani izdanega hvaljenega prvenca Med moškimi in žensko, je zgolj vmesna postaja, nastala predvsem zaradi objave naslovne pesmi, lanske zmagovalke Festivala slovenskega šansona. Gre za dokument določene razvojne stopnje, poleg omenjene pesmi prinaša še žive izvedbe in remikse nekaterih znanih tem. Skozi poslušanje tako zaznamo, v katero smer žene zasedbo, spoznamo nove sodelavce in spremljamo razvoj, saj glasba Olivije ni nekaj statičnega, je stalno spreminjajoča in vedno znova pregretena presenečen polna gmota.

Pravzaprav je na plošči le ena sama nova tema, uvodna in naslovna pesem. Nežno razmišljajoča uvodna glasba, skupaj z avtorjem Galom jo lahko podoživljamo kot sneženje v noči, nas odnese na 35 minut glasbenega sanjarjenja. Zven klavirja, ravno pravi poudarki, šeleš činel, pritajeni vstopi kitare, harmonika, pihalne začimbe, pojoča žaga vseprisotnega Boštjana Gombača, ritem, mix Alda Ivančiča, očarljiv Severin vokal, vse je na mestu. Prijeto in preprosto oblikovan ovitek prinaša zajetno, kulturno zapisano tolmačenje skladb Gala Gjuričina. Nagrajenemu šansonu sledi koncertna Kadar sva sama, njej Ledena-Mala terasa, remiks Alda Ivančiča. Potem vokalni remiks New York (sans Paris) in instrumentalna inačica iste teme, Najini gozdovi v drum'n'bass varianti, vendar brez elektronike, in še koncertni zapis skladbe Pacheka Buda – Tihi Buda v izvedbi klasičnega jazzovskega tria z dodatkom pojoče žage. Sklepna tema je zgolj nadgradnja občutkov, v nas ostajata pomirjenost in intelektualna potešitev.

Plošča, poleg vsega, odlikuje dober zvok. Čeprav ne gre za redni album, bi z neobravnavanjem teh posnetkov zamudili pomembno Olivijino razvojno premeno, tem bolj, ker se je po zadnjih vestih skupina razšla.

Delo: 5 / Oblika: 5

Passocontinuo, Phonic
Phonik 2005

V zadnjih zdihljajih lanskega leta je precej neopazno na slovenski glasbeni trg prišla plošča novogoriške samorasle skupine, ki smo jo v lanskem letu imeli priložnost slišati tudi na novomeškem odru. Kvartet s pevko v živo nastopa v širši zasedbi, pri snemanju albuma sta se osnovni postavi pridružila tričlanska pihalno-troblina sekcija in tolkalist.

Osnovno naravnost Passocontinua bi lahko ocenili kot združbo plesnih ritmov, kot optimistično nastrojeno glasbo za zabavo, vendar oblikovano in izvedeno na visokem nivoju, tako instrumentalnem kot vokalnem. Pri poslušanju desetih tem je takoj jasno, osnova sta funk in acid. Kitarški groove, sinkopiran ritem, celo break beat, izvrstna bas linija, eksplozivna brass sekcija, dodatki klaviatur, solo vložki, petje, vse se združuje v energično glasbeno zmes, ki potegne na plesišče. Po drugi strani je slaba stran acid jazza nekoliko predvidljivosti in šablone, vendar se te pasti skupina večje izogiba. Ves čas išče nove smeri, razmišlja in ustvarjalno dodaja.

Ploščo začneta udarno plesni temi, zatem se tempo umirja, se v osrednjem delu baladno umiri in se za finale spet požene, vleče že skoraj na house. V zadnjih dveh temah se času primerno zaplete še v break beat. S tem dobimo dodatni impulz, ki popestri glasbeni izraz in ploščo poznavalsko zaključiti. Vmes je vložena veliko toplega jazzy občutka, funky ritmov, pihalsko-troblinski del poudarja in dodaja, razmejuje, namenjeno mu je veliko prostora. Slišimo več krajših samostojnih izletov, medigro in sozvočja, celo nekaj malega vokalnega scata se pridruži. Zvok je poln, kristalno jase, pevkin vokal učinkovit, dve pesmi izvede moški vokalist.

Glasba, kot jo ponuja Passocontinuo, ima pri nas kar nekaj občinstva, vendar še vedno premalo za preživetje. Tukaj je opazen vpliv meje in z njo Italije, kjer skupina tudi išče trg, zato ne presenečajo angleška besedila. S Passocontinuum smo dobili instrumentalno in vokalno močno zasedbo, ki ve, kaj hoče, in zna to tudi uresničiti. Je visoko nad slovenskim povprečjem, odmaknjena od brezizhodne ujetosti in samozadostnosti domačega popa, pred kratkim spet prikazani na prosluli predrevizijski paradi kiča in slabega okusa.

Passocontinuo kot samosvoj in kakovosten poganjek je v Sloveniji večinoma obsojen na nezanimanje množičnih medijev in na odsotnost v radijskem etru. Res živimo v nenavadni deželi.

Delo: 5 / Oblika: 4

Enya, Amarantine
WB/Nika 2005

Eithne Ni Bhraonaian Brennan ali krajše Enya velja poleg skupine U2 za drugi največji irski izvozni artikel. Pevka, ki je v poznih sedemdesetih letih začela v irski folk skupini Clannad, v kateri je nastopala tudi njena sestra Maire, ima danes petinštirideset let. Kmalu se je osamosvojila, leta 1987 je izšla njena prva plošča in jo predstavila kot samosvojo pevko. V letih 1989 in '91 sta sledila njena albuma Watermark in Shepherd Moons, ki sta jo ustoličila kot mednarodno uspešnico. Njena slava je potem le še rasla, zadnji album je izšel leta 2000, novi, osmi po vrsti, konec lanskega leta.

Skrivnost Enye je v zlitju glasbe in petja, v ustvarjanju mističnega vzdušja, v perkusivni rabi godal, v nekakšni baladni umirjenosti, ki se je v zadnjih dveh desetletjih prejšnjega stoletja krasno ujela s tako imenovano duhovno preporodnimi gibanji zahodnega sveta. Enya si je v tem obdobju ustvarila zvesto poslušalstvo, ki bo še leta posegalo po njeni glasbi. Njeno petje, podprto s studijsko tehniko nasnemavanja, je nekje globoko oprto na srednjeveško irsko-keltsko-sakralno vokaliziranje. Enya je vse skupaj zavila v meglo keltske skrivnosti, dodala prirojeno glasbo, in to sedaj ponavlja v neskončnost. Plošča Amarantine se praktično ne razlikuje od njenih prejšnjih stvaritev. Mogoče ne prinaša več toliko glasbe v stilu največjih uspešnic, denimo Orinico Flow ali Caribbean Blue. Nekaj več je navadnega petja, vendar ob že tolikokrat slišanih aranžmajih. Enya sama sklada, poje in tudi igra na vsa glasbila, ki jih slišimo na posnetkih. To je recept, ki se je obnesel prejšnja leta in obenem največja past, v katero se je brezizhodno ujela. Povsem izumetničena glasba, klavir, klaviature, godala, sicer neke zelo daleč daje slutnjo irske tradicije. Pogosto zveni brezidejno in dolgočasno, vse se ponavlja, tudi naslovna tema ne odstopa od skupne zvočne slike. Plošča kljub nekaj ritmičnim zarezam deluje kot neskončna balada. Mogoče to koga pomirja, če ga prej ne uspava.

Uvodna in zaključna pesem sta odpeti v posebnem loxianskem jeziku, njegov avtor je irski pisec Roma Ryan, ki je skupaj z Enyo ustvaril tudi pesem-temo filma Gospodar prstanov. Kljub vsej izvirnosti obe loxianski pesmi posebej ne popestrita tega duhomornega albuma. Ampak dokler konj zmaga, ga ne menjamo, pravijo tudi v show businessu; in dokler bo to milozvočno meketanje prinašalo denar, ga bo Enya tudi snemala.

Delo: 2 / Oblika: 3

Ocenjuje Rasto Božič

Intervju: Ragle

Včasih niso nikoli zapeli isto

Damir Skenderović, foto Hg

Ragle so dekleta, stare od 19 do 22 let. Neža, Jera, Zala, vse Rot, Karolina Gliha in Marjana Saje so dobile ime po ljudskem inštrumentu raglje. To pa zato, ker tako kot raglje, v pravilni trebanjščini ragle, od nekdaj stalno reglajo, žagajo in ropotajo. Vsaj tako pravita idejna vodja skupine, mami in ati Rot, in v isti sapi dodata, da znajo punce zapeti več kot dvesto pesmi, ki pa jih ne marajo snemati, ker so zoprne. Zato pa zelo cenijo in spoštujejo svoje delo, zapisovanje in petje ljudskih pesmi, ki ga vidijo kot ohranjanje in arhiviranje pomembnega dela slovenske kulturne dediščine, ki hitro izumira. Intervju je potekal v hiši Rotovih, v sobi, ki je urejena v starem kmečkem stilu, kjer se Ragle vsa leta v sproščenem in domačem vzdušju zbirajo vsaj enkrat na teden. Naša fotografinja je hitro zasedla strateško mesto na topli krušni peči, mama Rot pa je ponudila še topel, pravkar pečen, slasten domači kruh brez vseh dodatkov ...

Vaši začetki segajo deset let nazaj?

Pred desetimi leti so pri nastopu folklorne skupine rabili še nekoga, da bi razbili monotonost. Takrat smo prvič nastopile in takoj dobile povabilo za drugi nastop. Tako smo začele bolj resno vaditi.

Kdo vas vodi in kje zbirate oziroma dobite pesmi? So vse pesmi ljudske?

Mami in oči (Neža Rot in Pavle Rot) sta idejna vodja. Zadolžena sta za zbiranje pesmi pa komando držita in organizacijo imata čez. Pojemo samo ljudske pesmi. Bistvo naše skupine je zbiranje in ohranjanje ljudskih pesmi. V začetku smo jih zbirali bolj v trebanjskem okolišju, potem je bila tu še zbirka, ki jo je imela mami še od prej, od babice in dedka. Te smo se najprej naučile. Zdaj se učimo tudi kakšnih iz sosednjih vasi in drugih pokrajin. Ravno smo preučili Trebelno.

Kako uglasbite in aranžirate pesmi?

Ne tega vprašanja napisati (smeh vseh petih Ragel)! Ljudska pesem že ima melodijo. Gremo k ljudem in jih posnamemo, kako pojejo. Veseli smo, če je več ljudi, ker potem dobiš večglasje, drugače pa je slovenska ljudska glasba troglasna in gre vse po približno istem principu, tako da ni to stvar aranžmaja oziroma avtorskega dela.

Kljub temu na nastopih uporabljate različne instrumente. Verjetno gre za stara ljudska glasbila?

Inštrumente uporabljamo, kadar imamo koncerte ali daljše nastope, da malo popestrimo dogajanje na odru. Vedno obstajajo strokovne polemike, kaj je in kaj ni ljudski instrument. No, na sintisajzer ravno ne igramo (smeh). Fora je v tem, da v glavnem zbiramo pesmi iz naše bližnje okolice. Ostale pesmi iz drugih pokrajin skupaj z instrumentalnimi, ki jih izvajamo, so reprezentativno narejene. So tipične za tisto okolje in jih igramo bolj za predstavitev različnih pokrajin. Igramo jih, da ljudje dobijo vtis o pokrajini, spoznajo melos pokrajine. Vsaka

pokrajina ima svoj jezik, svoj način izražanja. To predstavlja pestrost v našem delu, vendar to ni naša prioriteta. Naša prioriteta je zbirati in zbrani material ohranjati.

Sodelujete tudi z drugimi skupinami in ljudmi, ki se ukvarjajo s podobnimi rečmi. Na koncertu sem videl, da imate ogromno gostov.

Goste povabimo na celovečerne koncerte pa tudi nas povabijo različne skupine iz Slovenije. Poznamo se iz različnih srečanj ljudskih pevcev in godcev, nekatere pa tudi pokličemo, da nam pomagajo v stvarih, kjer so oni večji strokovnjaki, recimo pri starih inštrumentih. Sodelujemo z ljudmi, kot so Tomaž Rauch, Emil Zonta, Drago Kunej, Ljuba Jenče.

Kako pridete do teh inštrumentov?

Obstajajo rekonstrukcije starih inštrumentov, kot so jih izdelovali včasih. Mojstrov, ki bi jih izdelovali danes, je zelo malo. Navdušenci se naučijo delati inštrumente po teh opisih. Haloške žvegle recimo ne dela nihče več v Sloveniji, ampak jih dela po približni rekonstrukciji nekdo v Avstriji.

Haloške žvegle?

V bistvu je to bila lesena prečna flavta, s tem, da je imela nekatere značilnosti, ki jih avstrijski izdelovalec ne upošteva. Upošteva samo vizualno podobo. Istrske inštrumente, ki nam jih dobi Emil Zonta, pa delajo samo še na Hrvaškem, recimo dude, oziroma mih.

Kako se naučite igrati na inštrumente?

Ljudje, s katerimi sodelujemo, nam pokažejo, niso pa to inštrumenti, ki bi se jih bilo težko naučiti igrati. Ugotoviš sistem do nivoja, da lahko zaigraš vižo.

Vas vabijo na nastope v tujino?

Za tujino nismo tako zanimive, ker so pri slovenski ljudski pesmi v glavnem pomembna besedila, ki jih tujci ne morejo razumeti. Gre za

dvanajst minut dolge pesmi, s tridesetimi kiticami, melodija pa je v glavnem ista.

Do sedaj ste izdale dve zgoščenki, imate še kaj v pripravi?

Izdale smo dve zgoščenki in eno knjigo. Na daljši rok si želimo zbrati vse posnetke okoliških pesmi in izdati pesmarico teh pesmi. To je cilj našega dela, je pa vprašanje, če bo ta cilj uresničen, kdo bo to financiral. Zdaj snemamo, da bi bilo vse posneto, da naredimo arhiv, če slučajno na hitro umremo (smeh). Prej smo snemale za arhiv RS. Namesto honorarja smo dobile posnetke, da smo lahko izdale CD. Zdaj pa delamo v lastni režiji. To ne delamo za izdajo, ampak za arhivsko gradivo. Letos imamo v načrtu še letni koncert in pa koncert ob 10-letnici skupine.

Ko smo že pri finančah, nujnem zlu vsakega delovanja, kako se financirate?

Delujemo kot društvo, tako, da nekaj denarja dobimo od razpisov. Vendar to ni dovolj, da bi financirale recimo en celovečeren koncert na leto. Predvsem gre tu za naše delo in delo ljudi, ki nas podpirajo tako, da nam zastoj pomagajo. Brez tega ne bi šlo, financ je zmeraj premalo, še posebej za večje projekte in koncerte. Nekaj denarja dobimo tudi, ko gostujemo, oziroma ko nas povabijo nastopati. Poleg tega nam je naš nastop težko zaračunati, ker je ljudska pesem last vseh ljudi. Včasih gremo z veseljem nekomu zapet za rojstni dan, zastoj.

Resno?

Ja. To je še najlepše! Lepo je peti pred publiko desetih ljudi, ki zna ceniti to, kar delamo.

Kako poslušati ljudske pesmi?

Važno je, da si odprti. Mami bi rekla, da je slovenska ljudska glasba v vseh Slovencih že od rojstva. Gotovo se večini ljudem ne zdi najbolj zanimivo, da bi te pesmi poslušali na zgoščenki in zraven plesali. Mislimo pa, da je zanimivo od časa do časa to slišati in se spomniti, kako je bilo včasih.

Kitajska restavracija Nan King

Potem videospot verjetno ni v igri?

(Smeh) Ko bomo shujšale (smeh). Videospot bi mogoče prišel prav v smislu popularizacije ljudske glasbe, toda ne vemo, če se me vidimo v tem.

Danes obstaja kar nekaj interpretov ljudske glasbe. Kakšno je vaše mnenje o teh interpretacijah?

Pri ljudski glasbi se melodija prilagodi besedilu. Če pa hočeš imeti konstanto melodijo, se zgodi, da besedilo nanjo ne paše, zato ga današnji izvajalci spremenijo. Včasih niso nikoli zapeli isto. Pevec ni nikoli zapel dvakrat isto. Vedel je, o čem gre besedilo, določene fraze je imel v ušesih.

Tako tudi jaz pojem.

(smeh) Ta sodoben pristop, ki besedilo prilagaja na melodijo, je dober za prepoznavanje ljudske glasbe, ni pa dober za realno podobo glasbe, kakršna je v svojem bistvu, kar v resnici je. To je posodobljen, drugačen zvok, besedila so spremenjena, vse skupaj ima drug namen. Nočemo reči, da je s temi interpretacijami kaj narobe. Samo to ni več ljudska glasba. To je glasba, ki za osnovo približno jemlje ljudsko besedilo, glasba sama pa ni več ljudska. Zato to tudi imenujemo etno, folk, kar so spet pojmi, ki na neki način zakrijejo to izvorno ljudsko vsebino. Veliko je kvalitetnih glasbenikov in skupin, veliko pa je tudi slabih.

Za konec. Kako se ponavadi sproščate pred nastopom?

Kregamo se in upamo, da nas ne bo kdo vznemirjal s hitrim intervjujem pet minut pred nastopom (smeh).

Osnovni podatki

Kitajska restavracija Nan King leži na hribčku pri Mačkovcu nad križiščem stare ceste za Otočec in dovoza na avtocesto. Restavracija je solidno označena in vidna že na daleč. Lokacija ustreza vsem, ki živite v Mačkovcu in na Trški Gori, najbolj pa ustreza tistim, ki študirate na Višji strokovni kmetijski šoli na Sevnem ali živite v domu ob njej. Oddaljenost od prodajnega mesta je velika, tako da je bone potrebno kupiti vnaprej. Če ste mobilni ali pa se dnevno vozite mimo, je lokacija seveda primerna za vse. Če se želite umakniti mestnemu vrvežu, boste pri Nan Kingu vsekakor našli svoje zadovoljstvo, vas pa opozarjamo na trenutno bližino gradbišča in precejšnje zastoje v omenjenem križišču, ki so navadno ravno med 13.30 in 15.30, se pravi v času kosila.

Parkirišče je tik ob gostišču, nekaj parkirnih mest je za goste rezerviranih. Celotna za parkiranje uporabna površina je sicer velika, je pa njen precejšen del neasfaltiran, kar zna v zimskih in deževnih dneh koga zmotiti. No, ja, prostora je vsekakor dovolj.

Okrepčevalnica dela vse dni v tednu, 365 dni na leto. Odprto imajo od 11.00 do 23.00. Posebnega časa za strežbo kosil nimajo, saj pripravljenih dnevnih menijev nimajo.

Cena bona je 375 sit, njegova vrednost pa 920 sit. Količnik med njima (2,45) je zelo soliden. Vsi parametri ga tako uvrščajo v cenejšo tretjino.

Splošni vtis

Po urejenosti prostora Nan King sodi med povprečne ponudnike študentske prehrane. Objekt je na zunaj žal nespremenjen že vrsto let, notranja oprema pa je usklajena s ponudbo in je večinoma v značilnem slovensko-kitajskem slogu. Več jedilnih prostorov je funkcionalno razporejenih, zadosti svetlih in še kar prijetnih. Nekoliko zmoti obilica talnega marmorja, ki deluje hladno in prostoru odvzema s kitajskimi tapiserijami in zelenjem vdihneno toploto. Udobnega prostora je po naši oceni za več kot 80 gostov. Poleti, ko obratuje prijetna, z zelenjem obdana terasa, s katere je mogoče pogled usmeriti celo proti Krki, je sedišče še več. Zmotil nas je še nedefiniran vmesni prostor med točilnico in večjo jedilnico, izhod iz točilnice na teraso pa je bil neugledno založen z razno kramo, ki v lokal zagotovo ne sodi.

Pri čistoči jedilnih prostorov so, če tu ne upoštevamo spodrslijaza z založenim izhodom na teraso, pustili boljši vtis. Prostori so čisti in urejeni, kvaliteta zraka je povsem zadovoljljiva. Solidno.

Sanitarije so žal spet korak ali dva nazaj. Toaletni papir in milo sta bila na moškem in ženskem oddelku, na ženskem tudi brisače, ki pa smo si jih morali na moškem sami vzeti s police in namestiti na podajalnik. Žal ni bilo niti tople vode pa tudi ozračje v sanitarnih prostorih je bilo pod letnemu času potrebnim minimumom. Največja zamera gre tlem, ki so bila neprijetno prekrita s plastjo vode neznanega izvora. Sanitarije so vsekakor največja pomanjkljivost pri Nan Kingu.

Zagotovo čista petka za Nan King je njihovo osebje. Tudi tu smo prepričani, da ni šlo samo za dober dan, saj so prijazni prav vsi družinski člani, ki delajo v restavraciji. Morda se bo komu njihova prijaznost zdela vsiljena ali pa jim bo zameril še ne povsem tekočo slovenščino, a nam se je vse skupaj zdelo povsem simpatično in zagotovo iskreno.

Hrana

Tudi pri Nan Kingu ne ponujajo dnevnih menijev, a je zaradi specifične ponudbe pri njih vseeno moč govoriti o pestri izbiri. Kot kosilo ponujajo 19 različnih glavnih jedi (13 mesnih, 3 ribje in 3 zelenjavne), h katerim vedno dodajo še juho ali toplo predjed, solato in sladico ter 16 samostojnih, cenovno dražjih glavnih jedi (10+3+3). Z izbiro v celoti zagotovo ni nič narobe, a morda zmoti enoličnost pri možnosti izbire juhe ali predjedi, solate in sladice, s katerimi zaokrožimo kosilo. Da je področje izbire jedi omejeno na izključno kitajsko kuhinjo, v tem primeru ni oteževalna okoliščina, saj gremo »h Kitajcu« ravno zaradi nje.

Kljub dejstvu, da je v ponudbi študentskih kosil zajeta večina njihovih tipičnih jedi, so vseeno zelo prilagodljivi. V kolikor ostanete pod limitom 920 sit, lahko izbirate tudi med vsemi ostalimi jedmi v meniju. Če ga presežete, je potrebno doplačilo.

Prti, opremljenost miz in pribor so solidni. Obred dodatno popestri pisano kitajsko posodje, v katerem ponudijo hrano, kitajske paličice pa so tako ali tako užitek posebne vrste. Seveda vam prinesejo tudi običajni pribor. Tukaj velja omeniti še toplo in prijetno slivovo vino, ki vam ga ob plačilu postrežejo na račun hiše.

Naročili smo dve kosili z različnima glavnima jedema in različnima predjedema ter eno samostojno glavno jed in bili zelo zadovoljni. Razen juhe, pa tudi ta ni bila slaba, so bile vse jedi izredno okusne, za kitajske restavracije tako značilne sorodnosti med omakami različnih jedi ni bilo, sestavine, predvsem zelenjava, so bile izredno kakovostne. Več kot solidna izvedba, zmotila je edino pretirana slanost ene izmed glavnih jedi in premajhne porcije solate.

Sklep

Nan King, kar se tiče hrane, že sedaj sodi med boljše ponudnike študentske prehrane v Novem mestu. Žal precej zaostajajo po splošni urejenosti okolice in prostora ter predvsem sanitarij. K boljši splošni oceni vsekakor pripomoreta ugodna cena bona in vsakodnevno obratovanje, ki imata za študente še posebno težo. Če imate radi kitajsko hrano, je obisk obvezen, če pa želite zgolj dobro jesti ali se morda (s svojim najljubšim) umakniti iz mesta, in niste preveč redoljubni, pa vam obisk priporočamo. Velja še splošno opozorilo, da z obiskom kitajskih restavracij ne gre pretiravati, saj se, kljub pestri izbiri, lahko ujame v krog vam vsečnih jedi in si tako kitajsko kuhinjo sami naredite enolično.

Foto: Urša Lubaj

Okrepčevalnica Novak

Osnovno:

lokacija **4**
parkirišče **4**
delovni čas **5**
cena in vrednost bona **5**

Splošno:

prostor **3/4**
čistoča **4**
sanitarije **2/3**
osebje **5**

Užitno:

izbira **4/5**
prilagodljivost **4/5**
postrežba **4**
izvedba **4**

Skupna ocena: 4

park extreme

Zima malce drugače ...

Na Dunaj smo prišli odločno prezgodaj. Še sreča, da so na letališču kotički za kadilce, drugače bi bilo težko dočakati letalo za v Egipt. Zunaj je bilo dobrih minus dvajset stopinj. Že na letalu prvi adrenalinček. Ne vem, zakaj sem si želel s telefonom posneti vzlet, in ko mi je B. dajal navodila, kako nastaviti snemalnik, je mimo prineslo stewardeso. Mlado, mozoljasto. Arogantno. Morda je zaradi tega prišlo do kratkega stika? Ne vem. *Ugasnite telefon, gospod!* Nadvse ukazovalno. *Ja, punči,* sem si mislil, kakor nekaj pritisnil in zadevico spravil v žep. *Ugasnite telefon, gospod!* Že bolj glasno. *Saj sem ga,* sem poskusil. *GOSPOD, ugasnite telefon! Ko te jebe, saj sem ga!* GOOOOSPOD, *ugasnite telefon!* Mah, vdal sem se in zadevo ugasnil. Saj se bo morala pripeti tudi ona, preden bomo vzleteli ... Posnel sem vzlet in snemal sem tudi let, ko me je dobila drugič. Tokrat ni imela razumevanja, znorela je. Ne vem, kdo je bil bolj rdeč v glavo. Vdal sem se drugič. Naredili smo vmesni pristanek, nekaj potnikov je izstopilo, nekaj naj bi jih vstopilo. Vstal sem s sedeža in poskusil zakopati bojno sekuro. Namestil sem najbolj prijazno faco in stopil proti izhodu, kjer je pripravljala nekakšno malico. Nisem naredil najboljšega vtisa, zamera je bila očitno huda. Začela je pospešeno pospravljati voziček, da bi se mi umaknila, mislila je, da hočem na stranišče. Ko se je končno umaknila, sem naredil še bolj prijazno faco, ji pokazal v roki pripravljeno cigareto in naredil nekaj korakov proti stopnicam, pripetim k letalu. Popolnoma mirna je zasikala, naj grem nazaj na sedež. Kot ekonom lonec pred eksplozijo. Torej vojna! Taktično sem se vdal in sedel na svoj prostor. Vsakič, ko sem hotel vstati, me je pogledala. Led. Sem za štos celo mislil oditi na stranišče, a se je neka gospa z Dunaja z veeeliko kilogrami preveč ravnokar iztrebila. Smrdelo je do sredine letala ... Nekaj potnikov je zaprosilo, če lahko fotografirajo pilotovo kabino. Dovolila je. Hm, priložnost za napad. Vzel sem telefon in se skušal preriniti mimo nje. Ni dovolila. Pokazal sem ji Parkovo press izkaznico, a ni popustila. Le še malce bolj blede je postala. Prepričan sem, da sem v kosilu dobil tudi njen šmrkelj. Do Egipta je bilo štiri ure vožnje. Dolgčas. Človek pa se mora zabavati. Pobara sem B.-ja, ki je sedel blizu mene, če je za igrice. Ima namreč enak telefon kot jaz. Prek bluetootha. Bil je nemudoma za. Moja formelca je debelo vodila, gume so cvilele, ko se je nenadoma spet prikazala ob meni. Nič ni rekla, le iz ušes se ji je kadilo. Tokrat sem se prvič usral. In razglasil poraz. Že na izhodu, ko se je poslavljala od vsakega potnika posebej in pri meni pogledala vstran, sem ji povedal, da ji smrdi iz ust. Sladka majhna zadovoljstva ...

V Egiptu triindvajset stopinj, voda petindvajset. Dobro, prišli smo v najhujšo zimo, črnici so bili v bundah. Ladja dolga skoraj trideset metrov, po dva v kabini. S prho in straniščem ... Vsak dan štirje potopi. Raj na zemlji. Turizem v pravem pomenu besede. Pozabite Hrvaško za vse življenje. Ko le pogledaš malce neobgljeno, je že nekdo ob tebi. Prijazen in želeč pomagati. Za dolar na dan plače. In na razpolago štiriindvajset ur na dan. Odvisen od tvoje napitnine, ki jo dobi na koncu potovanja ... Rdeče morje božansko. Pred vsakim potopom briefing. Divemaster vsa nariše in razloži. Pove, na kaj biti pozoren. Tukaj boste morda videli želvo, tukaj moreno, tukaj morda morsko kravo, barakudo, napoleona, manto, če neverjetnih koral in milijone različnih vrst rib sploh ne omenjam! Ko se enkrat potopiš v Rdeče morje, se ti zdi hrvaško morje kakor umazana reka. Ne veš, kaj bi gledal, kaj občudoval, kam še zaplaval. Če sploh, kajti lahko lebdiš na mestu, se ne premikaš in imaš material za pet ur! Navajen Jadrana sem se na začetku zapodil na trideset metrov in zelo hitro podihl zrak v samo dvanajstlitrski jeklenki. In prišel ven z nulo. Dvakrat. Kar je pomenilo dolgo pridigo o varnosti,

divemaster in posadka so namreč odgovorni za tvojo varnost! Nekaj cigaret je zarisalo nasmešek na mladem egiptovskem obrazu in napolnilo mojo jeklenko na 260 barov namesto običajnih 200! Ostali potapljači so se me izogibali kakor človeka bombe, jaz pa sem imel do konca dovolj zraka, še posebej, ko sem ugotovil, da se največ dogaja le morda pet metrov pod morsko gladino ...

Morda tretji dan, po celonočni vožnji, ko smo se še pred sončnim vzhodom privezali (sidranje je strogo prepovedano, da se ne uniči koral!) ob grebenu nekje sredi morja, sem s kavo na zgornji palubi pričakal sončni vzhod in zamudil briefing. Ko sem se končno spravil v opremo in stopil na rob ploščadi (pet kolegov je že bilo pod vodo), sem zaslišal divemastra: "Poslušajte, kakšnih pet metrov pod ladjo kroži morski pes ..." Skoraj sem že naredil korak v prazno, ko sem zmrznil. Morski pes?! Pet metrov pod ladjo?! Mater, kaj pa Žrelo?!? S težavo sem držal ravnotežje, potem pa se v hipu odločil in skočil. Jebiga, saj so že drugi v vodi, pa če bi bilo nevarno, me zagotovo ne bi pustili v vodo ... A kljub vsemu! V hipu sem se potopil kakšna dva metra pod morsko gladino; zajelo me je neskončno število zračnih mehurčkov, ki sem jih potegnil s sabo. Jakuzi. Vedno uživam v tem prvem stiku z vodo, ko pride pod neopren in se počasi segreje na telesno temperaturo. Tokrat ne. Srce je utripalo hitreje, voda v maski me ni motila, da ne bi hlastno pogledal pod ladijski trup. Nešteto rib vseh barv, morskega psa nikjer. V naslednjem hipu sem pogledal proti dnu, morda kakšnih 25 metrov pod mano, skozi zaveso zračnih mehurčkov sem opazil prijatelje, ki so čepeli na tleh in gledali proti meni. Še malo sem spustil pogled in kar začutil, kako mi je neopren potegnilo med ritnice! Le kakšen meter pod mano se je morski pes pravkar obračal proč od mene, ker bi ga drugače zajahal. Adrenalin je dobesedno špricnil po žilah! Zverina ni bila ogromna, a kakšnih dva in pol metra je vseeno nabrala v dolžino. Elegantna, aerodinamična, stroj za ubijanje. Pred gobcem in ob njem so plavale majhne ribice, čistilci. Ko so postale preveč nadležne, je hlastnil proti njim. Vse to sem opazil morda v sekundi ali dveh, v naslednjih nekaj sekundah pa sem že bil na dnu, pri čemer sem ves čas gledal na vse strani. Ko sem imel hrbet ob grebenu, sem se umiril in dolgo dolgo opazoval elegantno žival. Pravzaprav dve. Pravzaprav tri. Trije so krožili pod ladjo! Čas je minil še hitreje kot ponavadi, in ko sem potem na vrvi pod ladjo delal varnostni postanek na petih metrih, strahu pred bližajočim morskim psom ni bilo več. Le še občudovanje. In nekaj adrenalina. Kasneje sem celo skočil v vodo, ko so vsi trije priplavali na površje, ker smo jih zvalili z ribami iz ladijske kuhinje!

Ko mi je Bojan Majcen, ki nekajkrat na leto organizira takšne eksotične safarije, pripovedoval o tem, sem bil prepričan, da naklada! Da ga ni denarja, da bi skočil med morske pse. Ali med delfine. Ali med barakude ... A Bojan očitno ve, o čem govori, saj tako uživa že skoraj petindvajset let!

Le nekaj je skalilo morsko idilo: kabino sem si delil z B.-jem, ki je mesojedec v dobesednem pomenu besede, spal sem nad njim, in ko je začel zvečer spuščati odvečne pline, sem mislil, da vozimo mimo mrhovišča ...

Enmorskipesparesniničšini

foto: Bojan Majcen & Vitomir Rutnik

ENOTA *POTLAČ*

MINILO JE VELIKO ČASA ODKAR SE JE ENOTA POTLAČ POJAVLJALA NA STRANIH VAŠEGA IN NAŠEGA, SIMPATIČNEGA, ZANIKNEGA, REGIONALNO ARISTOKRATSKEGA GLASILA. RES JE. V TEM ČASU JE PRETEKLO VELIKO KRKE, TE NAŠE ZELENE LEPOTICE, NEKATERI IZMED VAS PA STE DOŽIVELI SVOJO PRVO VAGINALNO EJAKULACIJO, AH MLADOST... TODA, KAR JE SKORAJ ŠE BOLJ POMEMBNO, SPREMENILA SE JE GEOSTRATEŠKA SITUACIJA. OBČINI SO IZGUBILI VELIK SVOJE NEKDANJE MOČI. ŠE VEČ, POD NAJMODREJŠIM VODSTVOM ENEGA NAJVEČJIM NESOJENIM GOSPODARSTVENIKOV, VELIKEGA MAGA BOŠKE DON KOVE, JE NAŠE MESTO OSTALO REDKO NEOSVOJENO OPORIŠČE NEKOČ VSEMOGOČNIH OBČINOV. PROBLEM, KI POŠTENO KRIVI DON KOVINO VISOKO ČELO, SE IMENLJUJE KONTINUI, NA ČELU Z NJHOVIM NESPORNIM IN KARIZMATIČNIM VODJEM JJ EOM (IZGOTOVJAJA: BEJ BEJ). TODA KOT VEDNO JE DON KOVA PRIŠEL DO GENIALNE REŠITVE. NAMERAVAL JE SKLENITI PAKT S SVOJIM NAJVEČJIM SOVRAŽNIKOM, LEGENDARNIM, LEPIM, NEUNIČLJIVIM, HIPER INTELIGENTNIM, RAZEN KRONIČNEGA BRONHITISA, CIROZE JETER, NAČETEGA KARDIOVASKULARNEGA SISTEMA, MANIČNE DEPRESIJE, PARANOIDNE SHIZOFRENIE IN PO NOVEH, VNUTE SLINAVKE, V VRHUNSKI PSIHOFIZIČNI FORMI,SEXY IN SPOH IN OH, DR.NOVŠKOMIII? OPOMBA: *NEKOČ MANIČNEGA, FANATIČNA, ANARHO MILITARISTIČNA FRAKCIJA KAPITLOV, KATERE PRIPADNIKI VERJUEJO, DA JE NJHOV VODJA JJ BOŽJI SIN, KI JE PRIŠEL NA ZEMLJO S POKONČNIMI RAKETAMI IN NEKATERIMI KOREKCIJSKIMI REFORMAMI, ODREŠITI ZACESTALO STOKO.)

NAJSKRIVNEJŠI SESTANEK MED DON KOVO IN DR. NOVŠKOM, LOKACIJA: NEZNANA, ČAS: NEZNAN

KOT VSE KAŽE SE JE OB 13.00 URI,
DON KOVA SEŠTAL Z DR.NOVŠKOM
V SVOJEM ŠTABU V ROTOVŽU...

VAŠA KANALIZACIJA

...V DUHU NAŠE NEKOČ PROPULZIVNE, DINAMIČNE REGIJE...

...REVITALIZIRANEGA MESTNEGA TRUPLJA, KH, KH, SE OPRAVIČUJEM, JEDRA...

...VSE SPLOŠNE INFORMATIZACIJE IN INTERNETIZACIJE LOKALNE UPRAVE IN PODUPRAVE...

...HM...

...JE MOGOČE PRIŠEL ČAS, DA SI SEŽEMO V ROKE, SE POGLEDAMO V OČEH
IN SE S SKUPNIMI MOČMI IN MOJIMI VEZAMI V BRUSLJU, UPREMO SOVRAGU,
KI S TEŽKIM ŠKORNIJEM TEPTA VSE, KAR SEM V POTU IN KRVI ZGRADIL, KH, KH...,
SMO, SMO ZGRADILI, ...ŠMLC...

€

POTLAČ

l o k a l n o t r o b i l o

Spomeničarji obnavljajo staro mestno jedro

Mestno jedro brez kanalizacije

Obzidje obnovljeno v celoti – Ponovna uporaba »sralo-vedra« - Vrnitev ljudi v jame

Novomeški ZVKD je na tiskovni konferenci predstavil svojo vizijo revitalizacije mestnega jedra. Vzpostaviti želijo avtentično stanje mestnega življenja.

Prvi korak so spremenjene zahteve glede mestnega obzidja. Po mnenju območne enote ZVKD-ja se ne bo obnavljal le ohranjeni del obzidja (t. im. Šance), ampak je potrebno mestno obzidje obnoviti v celoti.

Po vzpostavitvi obzidja se bodo lotili območja Brega. Vse breške hiše bodo morale podreti kanalizacijsko omrežje, saj ga tam tudi leta 1856 ni bilo. V uporabo se bo vrnilo vedro, s katerim bodo ljudje svoje iztrebke metali čez obzidje v reko Krko. Pri tem spomeničarji ne popuščajo niti za ped: ljudje ne bodo smeli uporabljati kar navadnih veder, ampak bo dovoljena zgolj

uporaba znamenitega breškega »sralo-vedra«, katerega original hranijo v skrivnih depojih Dolenjskega muzeja.

Vse sanje o nekakšnih modernih galerijah v mestnem jedru so po strokovnem mnenju konservatorjev nesmiselne. »Premoderno in preveč novo,« pravijo. Znamenita konjušnica, kjer mladina gradi »Sjmulakr« (težko razumljiva beseda, ki po mnenju spomeniškega varstva sploh ne bi smela biti v uporabi, saj je leta 1365 na tem prostoru še niso poznali), bo obnovljena, vendar v izvirnem stanju in zgolj za potrebe konjuškega prometa.

Da, promet z vozovi na konjski pogon, ki ga zagovarjajo spomeničarji, se sklada tudi z načrti mestne občine za javni potniški promet, le da avtobusi seveda ne sodijo na območje mestnega

jedra. Bosa noga, morda osel in lesen voz za aristokracijo je vse, kar bo dobilo štampiljko ZVKD-ja.

Med vidnejšimi zahtevami (uporablja se strokovni termin »prestaranje«) omenimo tudi porušenje in ponovno gradnjo Rotovža, saj so ugotovili, da prenova zidov mestne hiše ni bila narejena z izvirnimi materiali, namreč s slabim cvičkom in konjskim gnojem.

Sicer pa tudi konservatorji med seboj niso povsem enotni. Najradikalnejši med njimi zahtevajo, da se mestno jedro poruši v celoti in da se ljudje vrnejo v jame, iz katerih so prvotno tudi izšli.

A tudi jame se znajo navsezadnje izkazati za premoderne in preveč nove. Potrebno bo »prestaranje«.

Novomeščan v skladu s konzervatorskimi smernicami novomeškega ZVKD-ja.

Grom premočno vodi, kontejner najresnejši protikandidat v finalu!

VS.

VS.

VS.

VS.

Matjaž Grom kot buldožer melje vse protikandidate in je s prepričljivo večino (89 %) izločil Igorja Prhljaja. Matjaž Inerator ni imel nobenih možnosti proti drugemu izredno močnemu kandidatu Kontejnerju, nekdanjemu vodji oddelka za komunalno infrastrukturo. Na začetku je bil dvoboj tesen, navsezadnje pa je Kontejnerjev volilni štab zmagal z genialno predvolilno obljubo, da bo novomeško gledališče dobilo svoje prostore kar v - kontejnerjih. Gregor Metadoni je kot že tolikokrat do sedaj porazil Rajkota Rajca, Direktorica Mojči je s svojimi čari premagala skorumpiranega novinarja Jebula, Karlos ni bil kos izkušnemu Marjanu Zverini, Milovani Big D. Giant pa je (ne)presenetljivo izgubil proti Dolfetu Podzupanu. Novomeški župan Boško don Kova je premagal Joškota Macolo (nič ni pomagalo padanje delnic Krke), z gladko večino pa je Mirko i Slavko premagal Levega Carja, ki je po mnenju mnogih največje razočaranje drugega kroga. Nič čudnega, zima pač ni primerna za pešpoti - vsi so pozabili, kdo sploh je Levi car.

Glasovnica

Pri vsakem paru obkrožite tistega, za katerega želite, da napredujejo v naslednji krog.

Kontejner	VS.	Marijan Zverina
Direktorica Mojči	VS.	Dolfe Podzupan
Matjaž Grom	VS.	Gregor Metadoni
Boško Don Kova	VS.	Mirko i Slavko

Glasovnice izrežite ali ponaredite, fotokopirajte ipd. in prilepite na dopisnico ter pošljite na naslov Park, Glavni trg 6, Novo mesto s pripisom Glasovanje za župana MO NM. Izžrebanec bo dobil bogato nagrado iz programa Založbe GOGA.

Tokratni nagrajenec gospod Šulc iz Novega mesta

Potlačeve volitve za novomeškega župana pridobivajo na pomenu, saj je glasovnic iz kroga v krog več. Tokrat smo jih prejeli 2.789 in velika večina je bila v skladu z lokalno tradicijo povsem pravilno in zakonito ponarejenih. Tokratni srečnejši je Jernej Šulc, Kapiteljska 14, Novo mesto. Gospod Šulc se lahko zgleda v Knjigarni GOGA na Glavnem trgu, kjer bo dobil lepo darilo Založbe GOGA.

Forum NM | Celotna tema |

| Gnezdено | Plosko | Nit |

fenomenalna revija park

| Odgovori |

od **turist** objavljeno 26. januar 2006 (15:39)

Dragi Novomeščani, sicer je tole bolj zakotno mesto, ampak nekaj je pa le treba pohvalit. Sem turist, ravnokar pijem kavo v klubu lokalpatriot in sem naletel na revijo Park. Neverjetno, mislim, da tako naprednega lokalnega časopisa še nisem videl, vsaj v Sloveniji ne. Enkrat sem nekaj podobnega videl v Londonu, ampak to je že druga zgodba. Samo tako naprej, morda bo tudi to mesto enkrat postalo kot Park.
Turist

Odg: fenomenalna revija park

| Kot izhodišče | Odgovori |

od **joze** objavljeno 27. januar 2006 (15:59)

OK, turist gor al dol, tale z Londonom je pretirana, je pa res, da je park ena redkih (ce ne celo edina) nm revij, ki vsaj poskusa postaviti ogledalo novomeski kamarili. Tako politicni kakor gospodarski! Koliko jim uspe, je drugo vprasanje, a v vsaki številki najdem dost zanimivga, intrigantnega in tud duhovitega. Kar tako naprej!

Odg: Odg: fenomenalna revija park

| Kot izhodišče | Odgovori |

od **vito** objavljeno 27. januar 2006 (21:33)

Ej vi kleri pejte vsi v London, pa se to revijo z avtorji s sabo vzemite! Potem bo življenje v NM prekrasno.

Odg: Odg: Odg: fenomenalna revija park

| Kot izhodišče | Odgovori |

od **miki** objavljeno 28. januar 2006 (12:31)

turist..pa kaj še...če z gaberja u mest pride še ni turist...

Odg: Odg: Odg: fenomenalna revija park

| Kot izhodišče | Odgovori |

od **Kerlc** objavljeno 28. januar 2006 (14:34)

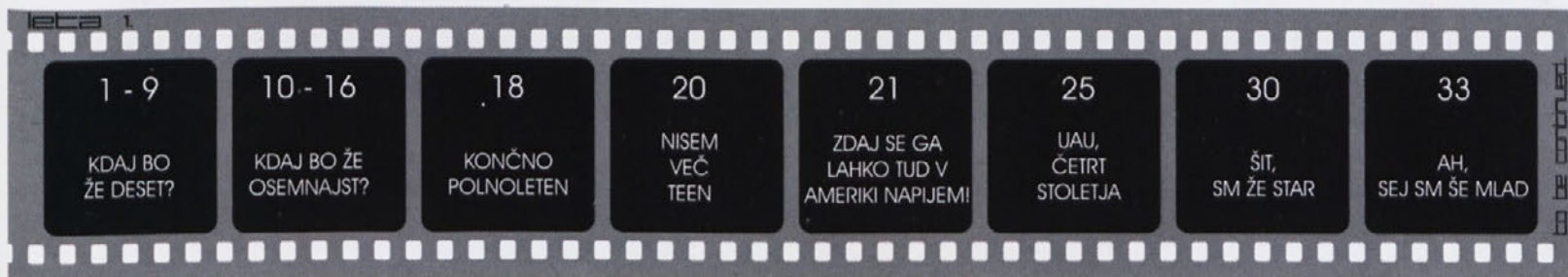
Ja, ko bodo v Novem mestu ostali samo še pokvarjenci in bebci, bo življenje res prekrasno. Pravzaprav ne bo za bebce nič drugačno, kot je sedaj. Barabe jih bodo še vedno nategovale, bebci pa jim bodo navdušeno ploskali. Za morebitne probleme (če jih bodo v svoji slepoti in zaplankanosti sploh opazili), pa bo seveda kriv kler, črni . . .

Odg: Odg: Odg: fenomenalna revija park

| Kot izhodišče | Odgovori |

od **vito** objavljeno 28. januar 2006 (18:43)

Kerlc edini bebo si ti tukaj. Sicer pa ti, ki nisi tako zaplankan kot mi, gres lahko s Turistom v Gaberje. Se bosta dobro razumela.

Vsi ljubitelji živali - povabljeni!
DRUŠTVO ZA ZAŠČITO ŽIVALI NOVO MESTO
 Glavni trg 11, 8000 Novo mesto
 Kontakti: 041 233 248, 07 30 20 200

ZP MS
 Rozmanova ulica 10, Novo mesto
 Tel.: 07 33 71 470, 041 643 969
 e-mail: dpm.mojca1@siol.net
 www.drustvom-mojca.si
Društvo prijateljev mladine
 "Mojca" Novo mesto

N.Si
Nova Slovenija
 Krščanska ljudska stranka
Zaupamo v moč dobrega

Slovenska demokratična stranka
SDS
 Mestni odbor
 Novo mesto

VRTEC CIBICAN NOVO MESTO
 Ragovska ulica 18, 8000 Novo mesto

K.N.J.I.Ž.N.I.C.A
Paula Golie
 Kidričeva 2, p.p.29
 8210 Trebnje Tel.: 07/ 34-82-110

RIC Novo mesto
 Novi trg 5, Novo mesto
 tel.: 07 39 34 550
 www.ric-nm.si
 Razvojno izobraževalni center Novo mesto

Visoka šola za upravljanje in poslovanje
 Diplomski visokošolski programi
 Na Loko 2, Novo mesto
 tel.: 07 39 30 020

DOLENJSKI MUZEJ
 Muzejska 7, Novo mesto

OŠ Bršljin
 Kočvarjeva 40, Novo mesto
 e-mail: os.brslijn@guest.arnes.si

Šolski center
Novo mesto
 Šegova 112
 Novo mesto

OŠ Brusnice
 Velike Brusnice 101,
 V. Brusnice

KNJIŽNICA
 Rozmanova 26/28,
 Novo mesto
 tel.: 07 393 46 74
 MIRJANA JARCA

Osnovna šola CENTER
 Seidlova cesta 7
 8000 Novo mesto

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
 Območna enota Novo mesto

KULTURNI CENTER JANEZA TRDINE
KC Janeza Trdine
 Novi trg 5, Novo mesto

Zarja d.d.
 Stanovanjsko podjetje
 Prešernov trg 5
 Novo mesto

Osnovna šola GRM
 Trdinova ul. 7,
 8000 Novo mesto
 Tel.: 07 39 35 900

Glasbena šola Marijana Kosine Novo mesto

Kmetijska šola Grm
 Sevnova 13
 Novo mesto

GIMNAZIJA NOVO MESTO
 Seidlova cesta 8
 8000 Novo mesto

Dijaški dom Novo mesto
 Šegova ulica 115
 8000 Novo mesto

OŠ Šmarjeta
 Šmarjeta 1, Šmarjeta
 tel.: 07 38 44 180

GASILSKO REŠEVALNI CENTER
NOVO MESTO
 Seidlova cesta 29, 8000 Novo mesto

SREDNJA ŠOLA
ZA GOSTINSTVO IN TURIZEM
 Ulica talcev 3
 Tel.: 07 332 15 27

EKONOMSKA ŠOLA
 Novo mesto
 Ulica talcev 3/a
 07 39 33 264

Mestna občina
Novo mesto
 Seidlova 1, Novo mesto

SLS.
 Slovenska ljudska stranka
 Mestni odbor Novo mesto

strankamladihslovenije
SMS
 www.sms.si

Galerija Božidar Jakac
 Grajska cesta 45, 8311 Kostanjevica na Krki
 TEL.: 07/49 87 008, FAX: 07/49 87 335
 Ogled razstav in stalnih zbirk:
 vsak dan razen ponedeljka od 9. do 18. ure.
 www.galerija-bj.si, e-pošta: info@galerija-bj.si

GOSTILNA IN SLAŠČIČARNA JAKŠE
 Drska 44, Novo mesto
 tel.: 07/33 77 310, 33 77 311
 GSM: 051 311 331

Gostilna in prenočišča
 Kandijska cesta 63
 Novo mesto
 tel.: 07 30 28 444
 www.pribelokranjcu-vp.si
PRI BELOKRANJCU

McDonalds
 Ljubljanska 27
 Novo mesto

park novomeški regionalni mesečnik

gostišče kos
 ZIDANICA KOS NA TRŠKI GORI
 Šmarješka c. 26, Novo mesto, Tel.: 07 33 70 540

PUB PRI VODNJAKU
 Glavni trg 3, Novo mesto

Gostilna Bučar
 TUDI
 Boženko Grah, s.p.
 Šmihel 14, Novo mesto
 Tel.: 07 33 75 325, gsm: 031 647 084
ŠTUDENTSKA KOSILA

KAVKA PUB
Primož Polak s.p.
 Ljubljanska cesta 26 (TC HEDERA)
 8000 Novo mesto • tel: 07/33 28 041
LOKAL, KJER SE PIJE DOBRA KAVA.
DOBRA KAVA IN DOBRO VZDUŠJE.
DELOVNI ČAS
 Ponedeljek - srede 7h 23h Petek in sobota 7h 03h
 Četrtek 7h 01h Nedelja 16h 23h

Bistro in pizzeria Kaval
 Panda d.o.o.
 Velike Brusnice 13
 tel.: 07 30 85 623

PIZZERIA RESTAVRACIJA
NOVLJAN

Prepih
 Gornja Težka voda 19
 Stopiče
 tel.: 07 30 89 404
PREPIH d.o.o.

Gostinstvo Franci Tratnik s.p.
 Smednik 12
 8274 Raka

Renata Peterle s.p.
 Bršljin 22, Novo mesto
 tel.: 07/30 23 384
Frizerski salon

lokalPatriot
 www.lokalpatriot.si
 lokalpatriot@lokalpatriot.si

TOTAL
 d.o.o.

Frizerski salon Jure
 Kandijska 19, Novo mesto

knjigarna: kavarna: GOGA Glavni trg 6

Panda d.o.o.
 KZ Krka,
 Dom, vrt in kmetijstvo
 tel.: 07 33 56 360
krka

PIZZERIA TOTALKA
 Kandijska cesta 60
 Tel.: 07 302 01 00

Frizerstvo in lasuljarstvo
KODRČEK
 Ljubljanska 80, tel.: 07 33 26 028
 Smolenja vas 3, tel.: 07 33 44 118

Frizerski studio
SIMONA
 Belokranjska cesta 5
 Trgovski center DMC Žabja vas
 tel.: 07 7 30 222 30
 imtel: 041 609 144

DOLENJSKI LIST
 Vaš četrtkov prijatelj že 55 let!

TOTAL
TOTALČEK

Vabljeni v frizerski salon
»SAŠO«
 Vesna Barantin, s.p.
 Ratež 70,
 tel.: 30 85 843, GSM: 031 322 237

Prehrana na študentski bon za samo 230,00 SIT
 pestra izbira juh, sendvičev, solat, jogurtov in krofov.
 Nahajamo se na Novem trgu v Novem mestu.
TVOJH MINUT

Sodelujte v anketi na
www.dol-list.si
 (07) 39 30 500

COMOLAN
Trženje in servis računalniške opreme
Ljubljanska 8, Novo mesto
tel.: 07 33 21 638

LEPOTNI ATELJE
Frizerstvo, solarij, ličenje, pedikura
Milana Majcna 9,
Novo mesto telefon 07 332 45 10

Plesni center Dolenjske
Novi trg 7, Novo mesto
gsm: 041 754 911

TONSON
Šola tujih jezikov
Novo mesto
Tel.: 07 33 77 882, www.tonson.si

PARMA tel./fax: 07 33 44 220
mob.: 041 649 277
PARMA Rudi IVANČIČ s.p.
Mala Cikava 17c, 8000 Novo mesto

LoGing ESTABLISHED 1993
NOVO MESTO - www.loging.si
MONTAŽNE HIŠE

Tuš market Brusnice
Panda d.o.o.
tel.: 07 30 85 623

Cvetličarna Cvetnik
Ljubljanska 27,
Podbevska 4,
Novo mesto

MTI Pavlič
Kočevarjeva 2,
8000 Novo mesto
tel.: 07 33 71 570

ACER
Prostorsko načrtovanje, projektiranje
in varstvo okolja Novo mesto, d.o.o.

GALERIJA KRALJ
Prešernov trg 3

Studentski servis
sedež: Prešernov trg 6, Novo mesto
07 3374 370, 031 396 139
poslovalnice:
Baragov trg 1, Trebnje
07 3460 520, 031 677 965
http://www.student-nm.com

Robert's elektronik d.o.o.
Novomeška 79, Straža
tel.: 07 30 84 840

VISI
DESIGN studio, FOTO studio, AV studio
041 66 14 55

TRGOVINA VIVA SPECIALIZIRANA
TRGOVINA S PERILOM
(v trgovski hiši Bršljin)
tel.: 07/393-17-96

Lubcon d.o.o.
Adamičeva 26
Novo mesto
tel.: 07 33 80 760

30 let MEDLE
ROLETARSTVO MEDLE d.o.o.
8000 Novo mesto • Podbevska ulica 31 • tel.: 07/3 930 930
E-mail: roletarstvo.medle@siol.net

HRANILNICA LON
d.d., Kranj
PE Novo mesto
TEL.: 07 337 10 10

VZAJEMNA
Jaz zate, ti zame.

Študentski servis
www.noua.si

STUDIO VIRC
audio-vizualna produkcija

APROS www.apros.si
Informacijski sistemi za proizvodnjo

steklarstvo Vidmar
Brod 11,
8000 Novo mesto
Tel.: 07 337 90 90

ARCHITECT LINE
projektiranje, načrtovanje, oprema, design
Ljubljanska cesta 26, 8000 Novo mesto
tel 07 30 - 79-811, 041 671-321

YURENA
33 72 100
šola tujih jezikov 72 102
Glavni trg 11, Novo mesto

Real d.o.o. Novo mesto
Kočevarjeva 2,
8000 Novo mesto

dacomm
KERAMIKA

UDARNI list

N3 N3 d.o.o.
Krajčeva 17
Novo mesto

RELAX
Turistična agencija
PREŠERNOV TRG 9, NOVO MESTO
TEL.: 07 39 33 420

CEMENTNI IZDELKI BREZNIKAR
Straža 13, 8232 Šentrupert
Tel.: 07/ 34 34 590 Fax: 07/ 34 34 591
Mobilni: 041 427 652

tak Novo mesto d.o.o.
NAŠE DELO:
STANOVANJSKE STAVBE
INDUSTRIJSKE STAVBE
JAVNE STAVBE
ŠPORTNI OBJEKTI
URBANISTIČNO NAČRTOVANJE
PROSTORSKO NAČRTOVANJE
Tel./fax: 07 33 78 780

SOPHOS
SOPHOS ANTI-VIRUS
Pooblaščen distributer za Slovenijo
www.sophos.si

Sporti d.o.o.
Košenice 83, Novo mesto

MONDIAL TRAVEL
Glavni trg 14
Tel.: 07 33 72 740

SOREX d.o.o.
Foersterjeva 10, 8000 Novo mesto
Tel.: 07 33 79 010
e-mail: info@sorex.si, www.sorex.si
Fax: 07 33 79 011
Samolepilne etikete • Foto papir

KODA KNJIGOVODSTVO
ORGANIZACIJA IN
TRGOVINA d.o.o.
NOVO MESTO, SEGOVA 80, TEL.: 07/33 75 960,
FAXS: 07/33 75 961, e-mail: koda@siol.net
VODENJE KNJIGOVODSTVA ZA PODJETJA IN
SAMOSTOJNE PODJETNIKE ZA DOMAČI IN TUJI TRG

**EKONOMSKE, ORGANIZACIJSKE
IN SVETOVALNE STORITVE**
Jožica Barbo - Hrastar, s.p.
V Brezov Log 3a
Novo mesto
Tel.: 07 33 70 230
Vodenje poslovnih knjig
za pravne osebe, zasebnike...

BELBLED
Trgovina in servis s računalniško opremo
Tel: 07/30-99-400, http://www.belbled.si

KCID

**KNJIGOVEŠTVO
KELBIČ PAVEL S.P.**
Delavnica: Pod Trško goro 18, Tel.: 07/3325-718
Doma: Mestne njive 6, Tel.: 07/ 3325-926
GSM 041/726-644

harlem računalniški
inženiring

ISER Andrej Krajnc s.p.
Jakovčeva 12, Novo mesto
Tel.: 07-33-74-051
POOBlaščen
TESTNI CENTER

RSI

**SALON
MASAŽE
N ZDRAVJA** Matjaž BUČAR s.p.
Glavni trg 2
Novo mesto
Tel.: 041 736 495
PONUDBA DARILNIH BONOV

TRGOVINA Z GLASBILI
WWW.BOBENCEK.COM
Muzejska 4, Novo mesto
Tel.: 07 33 79 960, 041 685 167
Fax: 07 33 79 961, info@bobencek.com

71-MAX A.s.s. timak@siol.net
MAK trgovina z barvami
Nad mlino 70,
8000 Novo mesto Tel.: 07 393 06 30

grafika
novo mesto d.o.o.

ID - INTERIER DESIGN d.o.o.
ARHITEKTURA & DESIGN
GERMOVA 3, 8 000 NOVO MESTO
t: +386 (0)7 393 20 80
f: +386 (0)7 393 20 89
e: info@id-design.si
w: www.id-design.si

ZAPIS PLUS
Podjetje za poslovne storitve d.o.o.

BOBENCEK TRGOVINA Z GLASBILI
WWW.BOBENCEK.COM
Muzejska 4, Novo mesto
Tel.: 07 33 79 960, 041 685 167
Fax: 07 33 79 961, info@bobencek.com

- Vodenje poslovnih knjig
- Poslovne študije in načrti
- Podjetniško svetovanje
Tel. 07 33 70 150 • Fax. 07 33 70 151
e-mail: zapis@insert.si

PARKETARSTVO
Marjan Kovačič s.p.
Polaganje, brušenje, lakiranje, ponudba več vrst eksotičnih parketov

INTE RIER
TRESPA SANITARNE KABINE
IN GARDEROBE
KNAUF MAVČNE STENE IN OBLOGE
Armstrong SPUŠČENI STROPI
fermacell NAPUŠČI IN PODSTREŠJA
Kik Interier d.o.o., Bršljin 18 a, 8000 Novo mesto, tel.: 07/33 21 028, 33 22 944, GSM: 041 612 505

Založba GOGA

PARK

III 895/2005/2006

200702288,4

COBISS c

KNJIZNICA
Študijski oddelki
KOBARJE

Mati, kave bi.

V LITERARNI ZBIRKI GOGA PODPIRAMO
OBETAVNE MLADE SLOVENSKE AVTORJE.

www.zalozba-goga.si